

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Koncentráció.

Budapest, január 5.

(v.) Az osztrák pofonszüret után beállt ime az osztrák pofonszünet. Még nem ölelkezik ugyan a cseh a némettel, de már nem marakodnak. A harcteret áthelyezték közakaratall Bécsből Prágába, költözködés közben pedig megcsináltak hevenyészve egy meglepő fegyverszünetet. Honnan ez a hirtelen fordulat? Miért vonultak be a németek ismét a prágai tartománygyűlésbe, amelyet nemrégiben még úgy hagytak el, mintha nem akarnak többé soha viszontlátni? Mért hallgatja meg mostanában Kramarz Schönereit, Wolf Gregrt, Iro Pacakot? Mért nem üvöltönek s dörömbölnék bele az egymás beszédébe a tegnapi még engesztelődni semmi áron nem akaró ellenségek? Talán kivarázsolta belőlük valami boszorkánymester a kölcsönös gyűlöletet?

Dehogy! Éppen annyira gyűlöli egymást a két tábor, mint régebben. De eszükbe jutott hirtelen valami rájuk nézve nagyon fontos dolog: az, hogy mostantól fogva egy ideig *bennünket* erősebben kell gyűlölniök mint *egymást*. Mert küszöbön az 1901-ik esztendő, mikor a monárkia két államának meg kell állapodnia az új autonóm vámtarifában; ezt pedig nyomon követi a határidőhöz nem kötött nemzetközi vám szerződések felmondása, majd Ausztria-Magyarországnak vámpolitikai alkudozása a külföld valamennyi államával az egész vonalon, és betetőzésül a vámszövetségi egyezkedés a monárkia két állama közt. Ime, egytől egyig csupa zsebkérdés, az egész komplexus pedig egyike a legóriásibb méretű gazdaságpolitikai feladatoknak, amelyeket a népek története valaha látott. *Ésért* váltak Ausztriának nemzetiségei olyan békülékenyekké. Szegre akaszt-

ják ök most belső villongásaikat s keresik egymás közt az egyezkedést, hogy annál nagyobb erővel indulhassanak miellenük. Előbb le akarják gyűrni Magyarországot; a szákmányon való osztokozdás után ráérnek majd birokra kelni egymással.

Okos emberek az osztrákok; a példa, amit nekünk adnak, valóban igen tanulságos. Belátják ök most, micsoda rendkívüli vívmányt küzdött ki Széli Kálmán Magyarország számára, amikor a gazdaságpolitikai kapcsolatok valamennyi részletére nézve ugyanazt a lejáratí határidőt biztosította. A külön vámtérülethez való jogunk 1867-től mostanig mindig csak elméleti jog volt, amelynek gyakorlati hasznát nem vehettük soha, mivel szerteséjjel voltak hányva a különböző határidők. Amikor lejártak a külföldi szerződések, bele voltunk rögzítve a vámszövetségbe; s amikor lejárt a vámszövetség, meg volt kötözve kezünk-lábunk a külföldi szerződések által. Az első kiegyezés óta most először lesz igazán és teljesen szabad kezünk ugy Ausztriával, mint a vámkülfölddel szemben s még az autonóm vámtarifának is, amely pedig Ausztria hozzájárulása nélkül nem volt módosítható, biztosítva van a lejáratá ugyanarra a határidőre. Így aztán lehull Magyarország minden bilincs egyszerre s szert teszünk a korlátlan cselekvési szabadságra. Az autonóm vámtarifa revíziójánál követelni fogjuk a magyar mezőgazdaságnak hathatósabb védelmét s az ipari védvámoknak olyan alakulását, mely a magyar fogyasztást nem szolgáltatja ki többé kegyelemre az osztrák gyárosok kapzsiságának s önkényének. A külföld államaival köthetünk majd olyan vámszerződéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy nyerstermelésünk feleslegének azt a ré-

szét, amelyet Ausztriából kiszorít az ottani mezőgazdaságnak egyre izmosabb fejlesztése, idegen országokban helyezhessük el. Magát Ausztriát pedig megkinálhatjuk olyan vámszövetséggel, amely a magyar ipar fejlődésének megadja ugyanazt a szabadságot, amelyet a közös vámtérületen eddig az osztrák mezőgazdaság élvezett. Ha ezeknek bármelyikében akadékoskodni találna, ajánljuk magunkat, jobbra is ut, balra is ut: szétme gyünk. Megcsináljuk az önálló vámtérületet s élünk azontul magunknak, a magunk emberségéből. A határidők összetolásából ezt a felbecsülhetetlen hasznót húzza Magyarország, — ha akar és ha tud élni azzal az alkalommal, amelylyel a gondviselés harminckét esztendő óta most először kínálja meg.

Ezt a veszedelmet látva, igyekeznek az osztrákok minden lelki erejük megfeszítésével a belső békére. Az a nagy gazdaságpolitikai küzdelem, mely 1901-ben kezdődik s 1907-ig fog tartani, tereli őket együvé, mint a birkanyáját, mely megérzi a zivatar közeledését. Az ő gazdasági tulajdajuk velünk szemben kétségtelen ugyan, de ebben egy magában nem bízunk meg; mert anyagi fölényüket paralizálhatná politikai gyöngeségük, ha véget nem vetnek egymás közt a szilajul lobogó visszavonásnak. Békülnek tehát Prágában, s fogadunk akármibe, hogy egyszerre csak meglesz közöttük a megegyezés. Akik tegnap még egymással viaskodtak, talán már holnap válllvetve szállnak sikra el- lenük.

Pompás példa ez nekünk magyaroknak. Vajha okulnánk is rajta. Tanuljunk tőlük okos önzést és céltudatos erélyt, amely le szereli a politikai szenvedélyeket, mihelyt a gazdasági érdekek vallhatnák kárukat. Mind- össze egy esztendőnk van még a nemzeti

TÁRCA.

Fél-emberek.

(Premiére a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil*.

Fél-szüeket már láttunk a nemzeti szinpadon. Most a *Fél-emberek* gárdája vonult föl. A Demi-vierges kapitány francia író. A fél-emberek vezetője ami kitünő magyar kollegánk: *Malonyai Dezső*.

Fél-emberek helyett talán inkább *Fél-férfiak*-nak nevezhette volna darabját. Mert ebben a három felvonásos eredeti drámában az *asszonyok* mind egész emberek és a férfiak azok, akik ide-oda lengenek a szenvedély és a fontolgatás, a lovagias morál és a gyáva hitzegés, a vakmerő va-banque és a körültekintő megalkuvás közt.

A fél-emberek határozottan a mi finom, beteges, perverz, neuraszthéniás századunk szülöttei. Ki hallott fél-emberekről a régi, durva idegzetű, hatalmasan barbár időkben? Akkor a várakban tanyázó uraságok egész rablók voltak és egész kalmárok voltak azok, akikről erőszakkal vették el a sok drága árut. Kikből állott akkor a világ? Egész fejedelmekből és egész helótákból. Voltak egész vértanúk, akik dalolva haltak meg a máglyán és voltak egész poéták, akik könnyű kedvvel, énekes szájjal vándoroltak kastélytól kastélyig, kobozzál a hátukon. Egész volt a brutalitás és egész volt az idealizmus. Ez volt az igazi egész-ség. A finom fél-színek, az analitikus fél-bolondságok, a fél-gyönyörre kiegyező fél-szüesség, a becsület bizonyos núanszait megtartó fél-jellemek, az anyagi haszon után nemes allűrökkel sétáló fél-idealisták nem voltak sehol.

A beteg korszak érzékeny, analizáló írója első sorban azokat veszi észre maga körül, a kiket megütött az általános hervadás szele; akiknek a lelki világában könnyen eligazodik, mert a maga rokonnivoltában találja meg az odavezető fonalat.

Lehet-e vádolni *Malonyai Dezsőt* azért, mert a mi társadalmunkban is észrevette azokat, akiket a kor nyavalyája megméltelyezett? Ha *Lavedannak* szabad volt abban a darabban, amit csak az imént hoztak színre Budapesten, egész kollektiót összeállítani Páris mai társadalmának undorítóan beteg típusaiból: *Malonyai Dezső* is élhet azzal a szabadsággal, hogy ne egészséges pástorokról traktáljon a darabja, hanem fél-emberekről, a mi fél-embereinkről, akikkel tele vannak a szalonok, a politikai klubok, a szerkesztőségek, a selyemmel bevont intim-szobák, a szerelem, a politika és az irodalom műhelyei.

Inkább becsülni lehet a szerző bátorságát, hogy első darabjával mindjárt a társadalom sebes helyeireh nyúl és élesre fent kessel, de gyógyító szándékkal vág belé az eleven testbe. Az ilyen műveletet sokszor nem tapsok, hanem föl-szisszenések kísérik. Aki ezzel tisztában van és mégsem a legyezőt, hanem a metsző poniclust választja, az szép bizonyítványt állított ki komoly meggyőződéséről és magasan járó ambíciójáról.

A kor betegségből talán mindnyájan huroculunk magunkban valamit. A szerző maga is azok közt áll, akik az ideál és az érzékiség közt vergődnek: akik az üde, primitív érzések helyett sáppadtan analizálnak; akik tiszta képet tudnak alkotni maguknak a szárnyaló, rohanó szenvedély nagyszerűségéről s ugyanakkor kétségbeesetten érzik, hogy fáradt idegrendszerükkel csak szenvedélyes ábrándozásra képesek; akik heves agyvelői gondolkodás erejével minden pillanatban szeretnék átalakítani a világot és elfinomodott idegeik gyöngye tetterejénél fogva minden pilla-

natban megalkudnak az élet legnyomasztóbb banalitásaival.

Ugy gondolom, hogy *Malonyai Dezső* is nagy mértékben érzi ezt a szomorú disharmóniát. De a helyett, hogy képmutató módon eltitkolná, a helyett, hogy boldogságot színlelné s kedves, csillogó hazugságokat vinne a közönség elé: rejtett sebekről rántja le a leplet, bűnökét és hibákat ostoroz, beteg és disszonáns alakokat vezet a szinpadra, akik figyelmeztetik a nézőt a saját gyöngeségeire és figyelmeztetik arra, hogy aki erős és boldog akar lenni köztünk, akiben még megvan a javulásra való képesség, az ne járjon a Fél-emberek után, ne járjon együtt a fél-munka, fél-siker, fél-dicsőség, fél-jellem és egész boldogtalanság embereivel.

Malonyai darabjában először is a *mondásokat* említem. Kéves magyar drámát ismerek, ahol onnyi talaló, jellemző és szellemes mondas patogna, röpiúne a szinpad levegőjén át. A megjegyzéseknak ez a gazdagsága árulja el a kezdő drámaíróban a toll régi és kitünő mesterét. Eyny nyiben a *Malonyai* darabja minden első darabtól rendkívüli módon különbözik. A szerkezet, a habozó és néha nem arányos fölépítés rávall a kezdőre, aki most először lépett erre a sikamlós, veszélyes terepura; ellenben a tónus tökéletes élőkélősege, a párbeszéd szellemes eleganciája olyan íróra mutat, aki évek óta egyik kedvence a magyar közönségnek.

Halljuk csak, mit mond *Radó* a magyar társadalomról: „Évszámra lehetsz egy okos szót, ha csak magad nem mondasz. Asszonyokról vagy nyakendőkéről diskurálj.”

Ez a Radó egy elbizakodott, szemtelen fráter, de teremtucesse, nem nagyon túloz, amikor ezzel a kegyetlen mondasal a mi kaszinózó férfaink többségének a társalgását és eszmekörét karakterizálja. Én azt is odatettem volna, hogy a

erők koncentrációjának nagy munkájára. Ezt az időt kell felhasználnunk annak a megértésére és begyakorlására, hogy ne egymással civakodjunk, amikor édes mindnyájunk anyagi létérdekei forognak kockán. Harminckét esztendőn át csináltuk a pártpolitikát, mely a nemzeti erőket megőrölő szenvedélyekből táplálkozik. Bizony ráunhattunk volna már annyi idő óta. Függeszszük hát fel a megrögzött hibát, ha már nem lehet végképp szakítanunk vele. Lám, túl a Lajthán a furor teutonius milyen buzgón engesztelődik a szláv sovínizmussal. Ami a magyar közélet pártjait elválasztja, sekély és keskeny árok azokhoz az irtózatos örvényekhez képest, amelyek Ausztria nemzeti-ségei közt tátonganak. S ha odaát az önzés át tudja hidalni azokat az örvényeket, mért ne rakhatna a magyar pártok hazafias lelkiismerete is dobogót e jelentéktelen árok fölé? Mi nem vihetünk a küszöbön álló küzdelmekbe egyéb erőt, csak azt, amely egységünkben lakozik. Legyünk tehát egységesek, hogy erősek lehessünk. Az igazi *tréuga dei*-re most van szüksége a magyar nemzetnek.

BELFÖLD.

Gróf Széchenyi Manó lemondása. A király személye körüli miniszterrel elterjedt hírekre vonatkozólag bécsi forrásból a következő tudósítást kapjuk: Gróf Széchenyi Manó miniszter néhány nap óta betegeskedik s nem lehet ki a szobából. Abban az esetben, ha nem sikerül öt lemondásának visszavonására bírni, a magyar kormányban valamelyik tagja, valószínűleg báró Fejérváry fogja a bécsi magyar minisztériumot ideiglenesen vezetni. Széll Kálmán azon fáradozik, hogy Széchenyi lemondásának visszavonására és egészségének helyreállítása céljából hosszabb szabadság megkezdésére bírja.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy Széll Kálmán miniszterelnök ottani tartózkodása alatt tisztelettel fog a királyi ház tagjainál is, hogy kifejezze az új év alkalmából a kormány szereposztásait. Ugyanilyen célból érkezett ma Bécsbe gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy is.

A telepítési törvény reformja. Értesülésünk szerint a földművelésügyi minisztériumban már elkészült az új telepítési törvényjavaslat tervezete és megvitatása céljából Durányi Ignác e hó 18-ikára ankétet hívott egybe. A meghívot-

kártának és a rossz, fűlsiketítő cigányzenének is művelt emberekhez nem méltó kultusza van még mindig Magyarországon.

Ugyanez a cinikus romancier — aki minden asszonyt irigyel minden férfitől — a nőkről így nyilatkozik: „Hja barátom, a hölgyek! Au fond mind egyformák! Phryne vagy Szent Katalin: nem a szerelem kell ezeknek a kedves kis bestiáknak, hanem ami vele jár. Egyiknek egy vers, a másinak egy képviselőházi díkei, némelyiknek meg egy kis skandalum, hogy boldognak érezze magát.”

Az asszony, mint kedves kis bestia: hány-szor ballottam ezt a kifejezést irodalmi asztalok körül, szép fiatal emberek ajkairól, akik majdan a huszadik század magyar költészetére rá fogják nyomni kiváló egységük bolyegét!

De Radó ur is kikapja a maga porcióját Ormánditól, a ködös tájképek festőjétől, aki egyre vörös és szennyes-szürke hangulatokban uszik és író-barátját illetésképpen jellemzi: „Művészi snob. Meggyőződése, hogy író, aki tart valamit magára, legalább is *paralízissel* köteles befejezni a pályáját. Hisz Baudelaire-ék és Maupassant-ék is így léptek át a halhatatlanságba. Egy magyar író miért maradna mögöttük?”

Ugyanez a hangulatos piktor azzal vádolja Radót, hogy az illető analízis ur ugy „experimental Blankával, mint egy tengeri nyullal.”

A darab folyamán kivil, hogy ez a vád jogos. Annál komikusabb (és igazán ugy hangzik, mint a leglélesebb satíra), amikor a hideg szívű, sivár experimentátor magáról és uralkodó falkájáról ezt a hízelgő bizonyítványt állítja ki: „Mi a papíros mellett, vagy a vászon előtt Assisi Szent Ferencként együtt élünk az egész mindenséggel s egy-egy sikerült pillanattal ugyiszlóva átérzük a teremtés kozmogónikus borzongását!” Milyen nagy szavak és mennyi üresség bennük! Nem, nem, uraim, a

tak közt vannak Tisza István, Papp Géza, Hoitay Pál stb. Az értekezlet elé terjesztendő kérdések közül kiemelkednek: A telepítés mellett örökéleti vagy feles rendszert alkalmazzanak-e? Megkönnyítessék-e a magánbirtokoknak felhasználása telepítésre? Támogassa-e az állam a magántelepítést? Atalakítsák-e az állami erdőbirtokok alkalmas részét telepekké, vagy elcseserjék-e a telepítésre nem alkalmas erdőterületeket megfelelő magánbirtokokkal? Ha a törvényhatóság, község stb. alkalmas birtokok rendelkezés és felhívásra sem hajlandó azt a telepítést céljaira átengedni, megválthassa-e az állam törvényben szabályozandó módon birtokaikat?

A szentesi választás. Dienes Márton, a szentesi képviselőjelölt támogatására holnap délután Kossuth Ferenc, Eötvös Károly, Komjáthy Béla, Leszlak Gyula Szentestire utaznak, ahol őket ünnepélyesen fogják fogadni. Dienes Márton vasárnap délelőtt tartja programbeszédét s a nevezett képviselőkön kívül a már Szentestire tartózkodó Endrey, Pichler, Henzeller, Sturmman országgyűlési képviselők is fognak beszédeket tartani. Ugy látszik, hogy heves küzdelem lesz s valószínű, hogy Dienes Márton és Molnár Jenő között pótválasztásra kerül a sor.

Az erdélyi magyarság sorsa.

Budapest, január 5.

Mikor megemlékeztünk a hunyadmegyei tanfelügyelő jelentéséről, hogy a közoktatásügyi kormány az ő előterjesztésére állítólag megengedte volna állami népiskolákban a román előadási nyelvet is, legalább fakultative a felsőbb osztályokban: — azt mondtuk, hogy várunk valamit. Vagy a különös intézkedés okait, vagy — és ezt sokkal szívesebben — cáfolatot. Ezt az utóbbit reméltük, sőt biztunk is benne, mert hiszen Wlassics Gyula erős nemzeti érzéséről és kulturpolitikájának hazafiasságáról az egész nemzetel együtt mi is meg voltunk győződve s ha azt az ominózus hunyadmegyei hírt forrásunk megbízhatósága és föltétlen jóindulata iránt való tiszteletből ki is adtuk, már akkor körülszóltunk minden elképzelhető fenntartással, éppen mert ilyen érthetetlen intézkedést nem tudtunk a Wlassics nemzeti kulturpolitikájáról föltenni. Ma ezt a cáfolatot megkaptuk és jobban örülünk neki, mint ahogy annak a zsurnalisztikai érdemnek örvendtünk volna, hogy ilyen megdöbbentő dologról mi írunk először. A cáfolat minket a legnagyobb mértékben kielégít, mert hiszen a közoktatásügyi kormány csak azt tette, hogy ahol

mindenséghez önknek semmi közük! Maradjanak a tengeri nyulnál és bujaságuk kisszerű analíziseinél!

Radó és Ormándi azután közrefogják közös barátjukat, Kun Bélát és a következő jellemzést becsátják ki róla: „Kellemetlenül egészséges, valóságos hentes-fizikum. Született *akció-ember*; vesztére vannak benne némelyes művészi hajlandóságok is. Duzzad a tervek föl: irodalom, művészet, társadalmi reformok! Ó a reformok! *Messziás akarja lenni ő is, de nincs, aki megfeszítse.* Teljes gözzel rohan neki minden új ideának, de a *sinekelt lerakni nincs türelme.* Például a szalonja! Hogy ő társaságot terem Budapestben! *Előbb társaság kell, s az majd terem magának szalon!*”

Ez határozottan nagy igazság és a szalonnal üzött meddő erőszakosságnak jól a körmére ver. A rang-és címer-góg hazájában szalonról beszélni kész boldogság. Legyen előbb egyenlőség a műveltségben, legyen művészet a társalgásban, legyen őszinte érdeklődés az irodalom, a filozófia, a zene, a képzőművészet és a kultúrának minden kérdése iránt intra et extra muris: majd akkor csináljanak szalon Budapestben mánás-hölgyek és Kispipás litterátorok vállvetett buzgósággal!

Az bizonyos, hogy szomorú, sőt kellemetlen figurákat vezet elénk Malonyai Dezső, de minden figurának egy-egy alak felel meg az életben. Ujjal lehetne rámutatni a Kun Bélák, a Radók, az Ormándiak, a Gedeonok, a Kende Adik modelljére. Budapesttől Párisig ezekkel a modellekkel van kirakva minden országút.

S a tetteketlen reformátorok, a megbénult kezű hangulatfestők, az irodalommal és politikával kaecródok, asszonyokkal kísérletező félemberek közt egyszerre csak egy új alak jeleik meg, aki egész ember: a zsidó publicista. Ebben az

tisztán nemzetiségi községek maguk kérték az állami iskolát s ahol maguk nyilatkoztak hajlandóknak a magyar előadási nyelvet kötelezőnek elfogadni, ott megengedte a miniszter, hogy a megmagyarosodni kívánó nemzetiségek a felsőbb elemi osztályokban saját anyanyelvükön is tanulhassanak írni és olvasni. De az összes kötelező tantárgyak előadási nyelve ott is a magyar marad. Ez pedig még csak nem is koncesszió a nemzetiségeknek, mert ehhez joguk van s ezt a törvény sem elmenti. Ha a nemzetiségek feladják felekezeti iskoláikat és maguk kérik a magyar állami iskolát, akkor minden tekintetben méltányos, hogy amikor már az alsó osztályokban megtanulták az állami nyelv elemeit, később alkalomuk legyen anyanyelvük elemeibe is behatolni. Bár ilyen áron az összes nemzetiségi községek kérnék már az állami iskolát. Ismételjük tehát, hogy a cáfolat teljesen kielégít és tovább is azzal az elismeréssel és szeretettel nézzük Wlassics Gyula hazafias kulturpolitikáját, mint eddig. De ha még fennmaradt volna valami kétségünk, hogy talán a hunyadmegyei tanfelügyelő többet mondhatott a közigazgatási bizottság ülésén, mint amennyi a miniszter intenciója volt, a cáfolat ebben az irányban is megnyugtató. Mert a miniszter be fogja kérni a tanfelügyelő jelentésének teljes szövegét s kétségtelenül abból a szempontból fogja azt fölülvizsgálni, hogy a jelentésben az ő intenciója és csakis az ő intenciója talált legyen kifejezést.

Az óhajtott cáfolatot tudósítónk föltétlenül illetékes forrásból hozta meg s a következőkben foglalta össze:

Az a hír, mintha a közoktatási kormány a hunyadmegyei tanfelügyelő javaslatára megengedte volna, hogy az állami elemi iskolák felsőbb osztályaiban bizonyos tantárgyakat román nyelven lehessen előadni, — vagyis, hogy a magyar állam által fenntartott elemi iskolák felsőbb osztályaiban megengedték volna fakultative a román előadási nyelvet, — tisztára félreértésen alapul.

Az összes 1578 állami elemi népiskolában a tan nyelv valamennyi kötelezett tantárgyra nézve és az elemi népiskola mind a hat évfolyamában kizárólag magyar, mint a hogy az 1868. évi XLIV. törvény-cikk 17. szakasza értelmében más nem is lehet.

A félreértésre az adhatott okot, hogy néhány tisztán nemzetiségi község román tan nyelvű népiskolájának felhagyásával önként kért magyar tan nyelvű állami népiskolát és anyagi erejéhez mért hozzájárulást is biztosított, de azt kérte, hogy az állami iskolában az anyanyelv

emberben komolyságot, erőt, egészséges szívet és tiszta lelket találunk. Ebben megtaláljuk a nemes tartózkodást és a munka igazi szeretetét, hiúság és nagyravágyás nélkül. Malonyai ebben az alakban a magyar nemzet testébe olvadó zsidó kitarast és idealizmust testesítette meg. Es itt egy nevezetes problémát vetett föl a szerző a magyar színpadra. Epizódnak látszik, de mélyebb értelem van mögötte: a zsidó, aki fölszabadul a százasos előítélet terhe alól, nemes erőnyre kap a tisztább, melegebb légkörben és összes nemes erőnyeivel vígan siet az anyatörzs koblére, hogy segítsen neki az új virágzás, a magyar, de európai kultúra alapján álló jövendő létrehozásában.

Amit Braun a második felvonás kilencedik jelenetében élete történetéből Honának elmond, az szép, igaz és megható, bár könnytelen vagyok megjegyezni, hogy a monológ egy részlete (a keresztény templomról) túlságosan lírai és árt a hang egyszerűségének. Az megéppen bántó s oda nem illő, hogy a kis keresztényleány, aki különben szerelmes a zsidó publicistába, ezzel a kérdéssel fordul hozzá a monológ után: „De... nem keresztelkednek ki?”

A szini hatás szempontjából egyenes vétség volt ennek a kérdésnek a meghagyása, mert a közönség egy részét nevetésre ingerelte. Ezzel a szép jelenetről leütötték a koronát. A hangulat egységes komolyságába sérőt disszonancia vegyült.

Még nem szóltam a darab cselekvényéről, de nekem úgy tetszik, hogy ez ebben a drámban nem is fontos. Ami ebben a darabban technika, az tényleg nem áll egy színvonalon a más téren már kiforrott szerző értékes kvalitásaival.

Özvegy Illovayné, miután még öreg férje életében Kun Bélához adta Blankát, férjének egyik rokonát, akit jóformán 6 nevelt föl: most szonvedélyes szerelemmel akarja elérni a fiatal asszonytól régi udvarlóját, akit a romantikus

„VASUT”

Ausztria-Magyarország legelterjedtebb szaklapjának mai száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Felelős szerkesztő és laptulajdonos Keleti Lajos m. á. v. igazgatósági hivatalnok. — Előfizetés ár negyedévre 2 ft. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 84.

írásának és olvasásának megtanulására is alkalom nyújtassék.

Ez a kétségtelenül érdemteljes jelenség, hogy t. i. a nemzetiségi község maga kéri a magyar állam iskolát, sőt arra áldozni is kész, a közoktatásügyi kormányt arra indította, hogy az ilyen községekben szervezett állami iskolákban, a magyar tannyelv teljes épségben hagyása mellett, a 3-dik osztálytól kezdve, tehát amidőn a nem magyar anyanyelvű növendékek a magyar írást és olvasást már megtanulta s a magyar beszédben is jártasságot nyert, megengedte, hogy az anyanyelv írása és olvasása mint *rendkívüli tantárgy*, kizárólag az illető anyanyelvű növendékek részére, heti 2—3 órában taníttassék.

A miniszternek ez az állampolitikai szempontból kétségtelenül helyes és bölcs intézkedése a közoktatás állapota körül az *országyűlés előterjesztett XXVII. jelentésében a 161. lapon kimerítően közölve is volt*; — az 1899. évi költségvetés tárgyalásakor a miniszter bejelentette ezt a képviselőháznak is, amely azt közhelyesséssel fogadta. De nem így fogadták ezt a román lapok, amelyek rögtön felismerték, milyen nagy veszély fenyegeti a nemzetiségeket eget ostromló sérőlmeit a mind sürűbben felmerülő jelenségek által, hogy tiszta román községek maguk kérnek magyar állami iskolát, s azt meg is kapják, a nélkül, hogy a magyar állam az anyanyelvet kiirtani, vagy csak elnyomni is akarná.

Hunyadvármegyében ez idő szerint 53 állami elemi népiskola van, s ezek mind magyar tannyelvűek; ez iskolák közül a kormány csupán a magura-toplitzai és a szentpéterfa-i állami elemi iskolákban engedte meg a román írásnak és olvasásnak a fennebbi módon rendkívüli tantárgyként való tanítását, azért, mert e román községek nemzetiségi iskolájuk felhagyásával maguk kérték a magyar állami iskolát; *mindkettőben a magyar tannyelv valamennyi tantárgyra nézve kötelező*. Különböző intézkedés történt a tekintetben is, hogy a hunyadvármegyei tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottság ülésén tett előterjesztése hiteles szövegben a miniszter elől terjesztessék.

*

Dévről levelet kaptunk a mai postával s ebben a levélben Szóts Sándor református lelkész igazítja helyre az előlshosodott magyarságról közölt listánk néhány számbeli adatát. A levél második része így szól:

„Nem szabad olyat írni, hogy itt kisdédvókról sem az állam, sem az Emke nem gondoskodik. Én edes Istenem! Már hogyne gondoskodnánk, mikor Piskütelepen az állam állított fel, Déván, Szászvárosban, V.-Hunyadon, Petrozsényben, pedig az Emke segítségével tartatnak fenn virágzó kisdédvó intézetek s ezeken kívül a magyar állam még 8 és az Emke 6 községben segélyezi a magyar társadalom által létesített és fenntartott

kéjvágy szintén hatalmába kerít. Blankának — kísérletképpen — Radó udvarol s a dolgok odáig fejlődnek, hogy Blanka sértett büszkeségében kész elválni Bélától és kész feleségül menni Radóhoz. Kun Bélát lehűti az a felfedezés, hogy Ilosvayné tíz évvel azelőtt szeretője volt Ormándinak; Radó pedig megijed, amikor könnyű hódítási helyett komoly házasság előtt áll olyan nővel, akiről tudja, hogy még mindig a férjét szereti. Ehhez járul Kun Béla részéről a gyálszát és megaláztatás érzése Ilosvayné magatartása miatt, aki a csőd szélén álló képviselőjelöltet gazdagságával támogatja és váltót ír alá neki, amiből az ellenzék a választás napján szenzációs botrányt csinál. Kun Béla nem tud erről az aláírásról, mert a váltóra ugrifüles barátja, Kende Adó közvetítése révén került az Ilosvayné neve, de a botrány megvan és Béla fölháborodásával együtt jár a csömör, a dezillúzió. Radó visszalép, Kun Béla kibékül Blankával és Ilosvayné megtörve távozik Ormándi ép karján, aki a szép démont gunyosan kivezeti a házból. (A másik karját Ilosvay tábornok ur párbaj-pisztolya zuzta szét, amikor a megszökött asszonyt visszavezette hozzá.) A kis Lala (Ilona), Kun Béla hugocskája, feleségül megy Braunhoz.

A váltóra alapított bonyodalom nem egészen méltó a darab komolyságához és nagy keretéhez. Kende Adó (akiben *Malonyai* Braunnak a megfordítottját, az ellenkező tipust, az indikrét és tolakodó vonásokat mutatta be) sokkal könnyebb és nevetésesebb figura, sem hogy döntő szerepet játszhatnék a bonyodalom és a katasztrófa létrehozásában.

A váltó-aláírásból támadó botrány viszont tulzottnak és motiválatlannak tűnik föl. Ilosvayné *nagynéje* Blankának; mint ilyen bírán zsrírlhat

nyári gyermekmenhelyeket. Mi, akiket sorsunk az ország legmagyarabb vidékeiről Hunyadmegyében vezetett, egyesülve az itt született törzsökös magyarokkal, több mint két évtized óta hálas szívvel tapasztaljuk, hogy hazafias törekvéseinket egy a magyar kormány, mint az Emke a lehető legjobb indulattal támogatják. Aki a hunyadmegyei magyarság előlshosodásáról bővebb tájékozódást és alapos ismeretet kíván szerezni, olvassa el néhai Szathmáry Györgynek és Réthy Lajos királyi tanfelügyelőnek az 1878-ban kiadott „Hunyadi-Album”-ban megjelent alos tanulmányait, vagy e sorok írójának az 1890-ben kiadott „Emke Album”-ban közzétett dolgozatát ily cím alatt: „Előlshosodás és magyarsodás Hunyadmegyében.” Ezekből megtudhatja mindenki a valóságot, hogy milyen mérvű volt e megyében az előlshosodás és hogy minő üdvös fordulatot vett itt a magyarság ügye éppen a magyar állam, az Emke és a magyar egyházak segítségével. Különböben béke velünk.

Déva, 1900. január 4.

Szóts Sándor, református lelkész.

Szívesen közöljük a lelkész urlevelét, amelyben nincsen egyéb tévedés, mint hogy velünk szemben védelmébe veszi az Emkét. Az a magyar penna átkozott volna, mely az Emkét csak egy gondolattal is támadni próbálná. Hiszen hogy az Emke megszülethetett és áldásos munkáját megkezdhetette, abban talán a magyar pennának is része van s amit megcsinálni olyan lelkesedéssel segített, azt csak nem akarhatja kikezdeni. Nem kell az Emkét velünk szemben védeni, mert az is fáj, hogy erőteljesebb munkára kell serkenteniünk, nemhogy támadásokkal még ebben a munkában is zavaróak. De él bennünk valami vágy, hogy az Emke *többet* tegyen. Szóts Sándor ur azt mondja, hogy sokat tesz. De eleget talán nem? Tehát tegyen többet. Mert szükség van rá és ezt Szóts Sándor ur csak olyan jól tudja, mint mi. Sőt tudja az Emke is.

Az új gyorstüzelő ágyuk.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 5.

(c.) A delegációk tagjainak már is módjuktól való ellátásáról a szükséges felvilágosításokat bizalmas módon, a leghitelesebb forrásból nevezetesen magától a hadügyi kormánytól megszerezni. Ami e kérdésnek mai állását illeti, teljesen megbízható részről a következőkről értesültünk:

A gyorstüzelő ágyuk különféle modelljeivel évek óta folytatott műszaki kísérletek most már

váltót a Blanka férjének, akit nemesak joga, de kötelessége támogatni, ha módja van hozzá. A dolog egészen másképp állana, ha Kun Béla váltóját egy felvilági hölgy, egy kompromittált asszony írogatná alá, akinek a támogatása megbecstelenítő. Az nem szenzáció, ha a váltóimom a feleségem nagynéje szerepel; és ha ebből egy zuglap mindenáron kapitalist akar csinálni, az ilyen kis manőver választások idején nem hozhatja lázba az uri kaszínót és a szabadelvű párt elnökségét.

A mai premiere-re zsufozásig megtelt a nézőtér és a fényes közönség a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig az új társadalmi drámát. *Malonyai* a külső hatásos művészi kifejezésében még nem jártas, de mintha nem is keresné nagyon a szcenikai előnyöket. Ez volt az oka, hogy a zajos tapok ma nem hangzottak olyan sürrin, mint akárhány gyöngébb, de ügyesebben konstruált darab premiere-jén. Legelőkeltebb hatása volt az első felvonásnak. Ezután *Malonyai* a szereplőkkel együtt ötször jelent meg a lámpák előtt.

Az asszonyokat *Márkus* Emilia, Cs. *Alszeqhi* Irma és *Ligeti* Juliska játszották. A félembereket *Ivánfi* (Kun Béla), *Császár* (Radó) és *Náday* (Ormándi). *Náday* a festő szerepében valósággal remekelt. Csodálatos hangulat, szokatlan mélység volt nézésében és szavaiban. *Braun* szerepét *Mihályfi* játszotta egyéniségének egész nemességével. *Zilahy* Kende Adiján az egész ház kacagott és *Bercsenyi* az arisztokrata Gedeonnak volt kitűnő tolmácsa.

A dekoráció — mind a három felvonásban ugyanegy szalon — remek berendezésével és villanyos világításával pompásnak mondható.

bevégződtek. A versenyen két egymáshoz nagyon hasonló modell győzött és most már csak arról van szó, hogy a két modell közül az útegekben szolgáló tüzerüstök gyakorlati szempontból melyiknek adjanak előnyt. E célból már a jövő tavasszal kiadják az új ágyuknak néhány ütөгét a tüzerüst dandárokknak, hogy ezek a nyár folyamán az új ágyuk tüzelő pontossága, hatása, kitartása és mozgatható képességéről véleményt adhassanak. Ez ítéletek alapján aztán a hadügyi kormány a két modell között véglegesen fog dönteni, hogy a jövő évi delegációknak már alkalmuk lesz pozitív és végleges adatok nyomán tábori tüzerüstünk új felfegverése felett határozni.

A tüzerüstnek ez a nagy átalakítása aránylag csekély áldozatokba fog kerülni, *legalább sokkal olcsóbb lesz, mint valamely más hatalom hadseregében volna*. Tudvalevőleg az új ágyuk előállítására is a bronzot fogják nálunk használni, tehát a *moslani ágyukészlet ismét megmarad*. Hosszas kísérletek után sikerült a bronznak egy oly előállítás módját feltalálni, amelylyel az e fém-ből készült ágyuk nemesak hogy a füstnélküli puskapor óriási feszítőerejét minden kör nélkül kiállják, hanem e tekintetben a kitűnő nikellacélnál is jobban beválnak. A kísérletek folyamán egyes ágyukkal mintegy 3000 lövést tettek, a nélkül, hogy a fémanyag valamely hátrányos változáson ment volna keresztül. Az új gyorstüzelő ágyu rendkívül egyszerű zárókészülékkel van ellátva, amely mindössze két fogással kezelhető.

Az ágyutalp kérdését, mely minden gyorstüzelő ágyunál nagyfontosságú, szintén sikerült megoldani. Ugy a német, mint a francia gyorstüzelő ágyuk lövéské tulságosan komplikált. Nálunk az ágyu hátraugrásának elkerülése céljából egy sokkal egyszerűbb és mégis biztosan működő féket fognak alkalmazni. A talpfa alkatrészeit a kísérletek alkalmával tulságosan is próbára tették, a nélkül, hogy az anyag kárt szenvedett volna. Az új gyorstüzelő ágyuknál csak egy fajta golyót fognak alkalmazni, ez az ugynevezett *egységes lövedék*. Sikerült ezt oly tökéletesen előállítani, hogy a célnál a robbantó hatása még sokkal nagyobb, mint az eddigi legjobbban bizonyult német gránáté.

Tüzerüstünk szakértői lelkesedéssel szólnak az új ágyukról, amelyekkel felszerelve ez a fegyvernemünk képes lesz betölteni azt a fontos és döntő szerepet, amely a jövő háborújában tábori tüzerüstünkre vár.

A magyar delegáció.

Bécs, január 5.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelött folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását, melynek során a *tiszti fizetés emelése* körül igen érdekes vita fejlődött ki. Az ülésben jelen voltak a közös kormány részéről: *Golu-chowski* Agenor közös külügyminiszter, báró *Krieghammer* Odön hadügyminiszter, *Jekelfalussy* altábornagy osztályfőnök, *Röckentzau* altábornagy osztályfőnök, *Canisius* és *Klar* vezérőrnagyok, *Probatin*, *Terkulja* és *Ellmayer* ezredesek, lovag *Dobrucki* vezérhadbiztos, *Abele* alezredes és *Urban* őrnagy, a hadügyminiszter szárnysegédei, *Graf* hadbiztos, dr. *Uriel* vezértörzsorvos, báró *Spann* tengernagy, a tengerészeti osztály főnöke; a magyar kormány részéről: *Szell* Kálmán miniszterelnök, báró *Féjerváry* Géza honvédelmi miniszter és gróf *Széchenyi* Manó, a felség személye körüli miniszter.

A hadügyi vita.

Szilágyi Dezső elnök délelött tíz óraker megnyitja az ülést s azután az albizottság folytatja a hadügyi költségvetés megbeszélését.

(Katonai intézetek.)

Münchich Aurél előadó ismerteti a rendes szükséglet keretében előforduló különbözőzetek természetét és okait. A negyedik tétel d) pontjánál a tüzerüst és vonatcsapat részére szükséges lovagló és hajtómár-intézet fölállításra kért szükséglet többet 134.534 korona, *Falszky* Azost megjegyzi, hogy új intézménnyel állunk szemben és azt hiszi, hogy az előirányzott

MOLL SEIDLITZ POR
felülmúlhatatlan **háztiszta** mindama **gyomorhajóknál**, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítményre kérendő eredeti dobozokban 1 forintúval.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktaárakban olommal zárt (lembírt) üvegekben 90 kalcáriával kevert, **MOLL** készítmény kérendő.

összegnél többre lesz szükség. Fölvilágosítást kér ennél fogva az intézet egész költségéről.

Ugron Gábor helytelennek tartja, hogy a katonai intézetek mind Ausztria területén vannak. Ezt az új intézményt Magyarországon kívánja fölláttatni. Az összeg ellen nincs kifogása, de ismétli és hangsúlyozza, hogy ezt az intézményt Magyarország területén állítsák föl.

Miklós Ödön kijelenti, hogy nagyon szorélna, ha Magyarországon állítanák föl ezt az intézményt, de megjegyzi, hogy ő felsége a Schlosshof nevű kastélyt ajándékozta e célra, úgy, hogy építési költségek nem volnának legalább is egy millió takarítható meg. Báró Kriegerhammer Ödön hadügyminiszternek nem volna kifogása az ellen, hogy ezt az intézményt Magyarországon állítsák fel, hanem költségkímélés szempontjából határozta el magát Ausztriában való fölláttatására.

Gajári Ödön igazat ad Ugron fölfogásának abban, hogy az új központi intézetek fölláttatásánál Magyarországot is tekintetbe vegyék.

Gróf Keglevich István osztózik azokban az aggodalmakban, amelyeket az új intézmények létesítése szempontjából kifejtettek. Kívánja, hogy jövőre a hadügyi kormányzat ne állítsa a delegációt fiktus állapotúvá.

Erre a hadügyi albizottság elhatározta, hogy az Ugron Gábor, Gajári Ödön és Keglevich István kívánásait a jelentésbe fölvegyék. A tételt megszavazták.

A negyedik tétel a pontjánál (egy 4 tiszti és 129 főnyi legénységből álló nagyobb állományú gyalogszázad szükséglete, pótlék gyanánt a testőrszázad számára 59.190 korona) Pulszky Ágost kérdést intéz az erre vonatkozó összes költségek iránt.

Ugron Gábor nem tartja megengedhetőnek, hogy a civilista költségeit a közös budgetre hárítsák át.

Kriegerhammer Ödön hadügyminiszter kijelenti, hogy a költségeket az udvartársból fedették s hogy ebből fedezik ezental is. Ide csakis azt a járulékot állították be, amely a testőrszázadnak katonai szolgálati tételként jár. Erre a tételt megszavazták.

(A tiszti fizetések.)

Az ötödik tételnél, mely a fizetésszabályozás révén keletkezett többszükségletet 9.482.342 koronával irányozza elő, Münnich Aurél hivatkozik azokra, amiket már az általános tárgyaláson elmondott. Behatón ismerteti azokat az adatokat és kimutatásokat, amelyek a fizetésszabályozás alapjául szolgálnak s azt az összehasonlító táblázatot, amely Németország, Olaszország, Franciaország és Oroszország katonai tiszti fizetségeit az itt terbe vett fizetésekkel állítja párhuzamba s arra a következtetésre jut, hogy a fizetésszabályozás méltányos. A költségvetés szempontjából újra is hangsúlyozza, hogy szerinte az egész szükségletet kellene beállítani s ezzel szemben a fönntartási illeték elmaradását, mint szükségletesebbnek tekinteni, mi által a költségvetés mindenestre tisztább képet nyújtana. Ami végül azt a tervet illeti, hogy a XI. rangosztályba (hadnagyi rendfokozat) tartozó hadvidjások fönntartási díját meghagyják erre az évre, rámutat a költségvetés illető tételére s kérdési a hadügyminiszterrel, hogy minő ok vezérelte arra, hogy e tételt mint követelést nem állította a költségvetésbe, holott a költségvetés végső összegében ugy sem állott volna be változás.

Ugron Gábor szerint a fizetésemelés a törvényhozás joga. Ellenzi, hogy az albizottság a fizetésszabályozásba belemenjen. Az állami alkalmazottak fizetésének megállapítása a törvényhozásra tartozik; a magyar delegáció pedig törvényhozási joggal nem bír. A törvényhozás jogai közigazgatásé, ezért tehát el nem birtokolhatók. Ha van precedens arra, hogy a katonai tisztek fizetését a delegáció emelte, ezzel szemben ott van a törvényhozásnak az a ténye, hogy a katonai tisztek nyugdíját megállapította, a mi része a tisztek javadalmának. Akinek pedig joga van a rész eldöntésére, annak joga van az egész felett is határozni.

Ezután Szilágyi Dezső elnök az Ugron által fölvetett prejudiciális kérdés fölött nyitja meg a vitát.

Szél Kálmán miniszterelnök: A közös költségvetést a két kormány előzetes hozzájárulásával terjesztik be. A költségvetés előkészítésekor számot vetettek azokkal a súlyos kérdésekkel, amelyek a tiszti fizetések emelésével kapcsolatosak. A magyar kormány nem is aggodalom nélkül járult a közös kormány előterjesztéséhez. A fűdözet szempontja fokozta is ezeket az aggodalmakat, de nem zárkozhatott el a magyar kormány a hozzájárulástól azért, mert Ausztriában a polgári tisztviselők fizetésének rendezése már megtörtént. A törvényesség kérdése fölött abban a nézetben van, hogy a delegáció jogosítva van a tiszti fizetések rendezéséről dönteni, mert a delegáció hatásköréből a fizetések megállapítása nincs kivéve. Volt idő 1892. előtt, amikor Magyarországon az összes tisztviselői fizetések megállapítása csakis a budget keretében történt. Nemi hivatkozik precedensekre, bár kimutathatók, hogy a delegációk eddig is döntöttek már fizetések föl. Súlyt vet arra, hogy a delegációban fölvetett elvi kérdést a delegáció budget-megszavazási jogának szempontjából itéli meg. A delegációnak volt ed-

dig is joga megállapítani az eddigi fizetéseket, joga van tehát megállapítani a tervezett nagyobb fizetéseket is.

Ugron Gábor abban a nézetben van, hogy az országgyűlés bir mindazokkal a jogokkal, amelyekről le nem mondott világosan és törvényben. Ezeket tehát budgetmegszavazással el nem veszthette. Fizetéseket költségvetésben folyósítani a delegációnak van joga, de fizetéseket rendszeresíteni költségvetésben nincs. A fizetések rendszeresítését semmiféle törvény sem utasítja a delegációhoz. Az itteni határozatok után, különösen az által, hogy a honvédtisztek fizetését is fölemelik, a magyar országgyűlés budgetjoga meg van döntve.

Horánszky Nándor elvileg a delegáció illetékességének kiterjesztése ellen van, bár a közös költségek megállapítása föltételezi a személyi és dologi költségek fölött a döntés jogosultságát is. Az eddigi gyakorlat sem alapult külön törvényben; de az eddigi fizetésemeléseknél nem merültek föl illetékességi aggodalmak. A miniszterelnök álláspontjához hozzájárul.

Pulszky Ágost szerint a delegáció mindig gondosan örködött azon, hogy kompetenciáját a törvényhozás rovására ki ne terjeszsek. Előre is jelzi, hogy elvi kérdésben a miniszter álláspontját fogadja el, bár el kell ismernie, hogy a delegáció e tekintetbeni határozata a magyar törvényhozás jogát a honvédségi fizetésekre nézve anticiálja. Arra nincs törvényes intézkedés, hogy a fizetéseket ne a budget keretében, hanem külön állapítsák meg. Ebből következik, hogy a fizetésekről a budget keretében kell rendelkezni. Eddig nem tettek kifogást sem a delegáció, sem az országgyűlés kompetenciája tekintetében.

Keglevich István gróf szerint bizonyos anomália van abban, hogy az osztrák delegáció törvényhozási jogkörrel bír, míg a magyar delegációnak ilyen joga nincs, mert csak a magyar országgyűlésnek egy kiküldött bizottsága. Egy árnyalatlanság tehát csakugyan van a két országos bizottság határozatai között. A magyar delegációnak, mint a magyar törvényhozás bizottságának határozata fölött, végérvényesen a magyar törvényhozás dönt, a mikor a delegáció határozatát, habár csak egy tételben is, a törvénybe iktatja. Nem volna helyes, hogyha ily hivatás mellett a magyar delegáció tartózkodnék ebben az igen fontos ügyben az állásfoglalástól, a mi egyenesen kötelessége is az országos bizottságnak.

Miklós Ödön kifejti, hogy az 1893. évi X. törvények, amely először foglalkozott a magyar állam hivatalnokai fizetésének rendszeresítésével, a fizetéseket fokozatosan az évi budgettételre utalta, még saját hatáskörében is, amennyiben 1893. óta fokozatosan emelte a magyar törvényhozás az összes szolgálati ágakban a fizetéseket a budget egész keretében. Ami a két delegáció hatáskörét és jogkörét illeti, ki kell jelentenie, hogy tévedés forog fűnn, mert a törvények értelmében egyik delegációnak sincs több joga, mint a másiknak, mert különben nem volna lehetséges közösen eljárni. Ő a delegációt, mint a közös költségvetések egyes tételének megállapítására hivatott testületet kompetensnek és illetékesnek tartja.

Horánszky Nándor a kérdés fontosságára szempontjából még fölemli, hogy az 1867. évi XII. törvények 12. §-a világosan felsorolja azokat az intézkedéseket, amelyekre vonatkozólag a törvényhozás magának a kompetenciát fönntartotta. Ezek közt pedig a közös hadsereg körébe tartozó fizetések és illetmények megállapítása fölemli nincs. E körülmeny is a delegáció kompetenciája mellett tartja.

Szilágyi Dezső elnök szükségesnek tartja rámutatni, hogy az osztrák delegációnak nincs több illetékessége, mint a magyar országos bizottságnak. A tiszti fizetések megállapítása és időnként való változtatása a szervezési jogból folyik. A kormányzati hatalom birtokában a joga magától értődik, a törvények korlátai között és az illető miniszterek törvényes felelőssége mellett gyakorlandó. Ez a jog Magyarországon számos törvényes korlátozásnak van alávetve. A legnyomatékosabbak a bírói fizetésekre vonatkoznak, mert a bírói fizetés a törvényhozás alapítja meg és a kormányzatot illető szervezési jog e részben és más irányban is meg van szorítva. Ha a hadsereg tiszti fizetéseinek emelését, vagy megállapítását a kormányzat szervezési jogából kivennék, ez az országgyűléseket illethetné és semmi esetre sem a delegációt, amely törvényeket nem hozhat. Ugy, amint most áll a kérdés, a delegációnak van és pedig lényeges befolyásuk a fizetések megállapítására és változtatására, mert a pénzügyi eszközöket ők adják és csakis ők szavazhatják meg és a kormányzat hiába állítana föl új állásokat és hiába emelné a fizetéseket, ez nem lehet fogadtatva, ha a delegáció hozzá nem járul, megszavazván

a költségeket. E részben teljes jogával él, ha az új állásokra nem szavazza meg a költségeket, vagy a meglevők fizetésének fölemelését nem fogadja el s így magára a szervezési jog gyakorlására lényeges és döntő befolyást gyakorol. Midőn a delegáció e tétellel érdemének megszavazásába és a kért emelésekről a határozathozatalba belemegy, teljesen hatáskörében jár el.

(Az érdemleges vita.)

Az albizottság az Ugron által fölvetett előzetes kérdés mellőzése után magát a tételt veszi tárgyalás alá.

Ugron Gábor felemlíti, hogy nem fekszik előttünk rendszeres előterjesztés, amelyből meg lehetne itélni, hogy miből alakulnak a fizetések. E szerint fennmarad a régi rendszer, amelynél a tiszti fizetések nagy levonásokkal terhelhetők, amelyek vagy szolgálati, vagy személyes természetűek. Vannak igen magas rangú tisztek, akiknek négy és hat lótarúsuk van, de tényleg csak kettőt tartanak. Ez az anomália meg volna szüntetendő, a kapitányok fizetésénél nincsenek tekintettel arra, hogy nagy számban vannak oly tisztek, akik mint kapitányok mennek nyugdíjba. Mi a fizetések rendezésére befolyást nem gyakorolhatunk, mert az általános gazdasági helyzet rossz, és a magyar állam a maga hivatalnokait sem bírja a katonatisztek mostani fizetésének megfelelőleg javadalmazni. Ezért a tételt nem fogadja el.

Münnich Aurél az Ugron által fölhozottakra válaszul kimutatja, hogy a költségvetés teljes részletességgel tünteti fel a tiszti fizetéseket.

Szabó István tudja azt, hogy a tisztek életmódja iránt milyen szigorú igényeket támasztanak, meggyőződése ellen cselekednék, ha az előterjesztett fizetésemelést el nem fogadná. Némi aránytalanságot lát azonban, különösen abban, hogy a százdosi rangfokozattal, amelyen pedig a tisztek kilenc fized-része felül nem emelkedik, kissé mostohán bán-tak el. Midőn azonban ezt a fizetésemelést pártja nevében is elfogadja, méltányosnak tartja, hogy az állampolgároknak, a kiknek vállaira ez a fizetésemelés újabb terheket ró, ennek fejében bizonyos rekompenciációt nyujtának és fogantatva vették a három évi szolgálati időnek annyiszor emlegetett leszállítását, hiszen a most dúló háború is mutatja, hogy a katonai rövidebb idő alatt is kiképezhető és a tiszteknek jóakarata e részben bizonyára nem fog hiányozni, különösen midőn látják, hogy az ország az ő igényeiket is méltányolja. Nagy súlyt helyez továbbá arra, hogy a tisztek az ezred nyelvén csakugyan alaposan jártassak legyenek. Nem sovínizmusból, hanem tiszta meggyőződésből kívánja azt.

Ernst Kelemen osztja Ugron Gábornak és Szabó Istvánnak az a nézetét, hogy anyagi viszonyaink komolyak és nagyon terhesek, de ennek dacára is megszavazza a fizetésemelést, miután tudja, hogy az általános viszonyok nem javulhatnak a miután a kérdés el nem odázható. Méltányosnak tartaná azonban, hogyha a lakosság jogosult követeléseit figyelembe vétenék az egész vonalon, s így a polgárokat a humánus igazságszolgáltatásaiban is részesítenék. A tételt különben megszavazza.

Pulszky Ágost tüzetesen kifejti a fizetésemelés egyes részleteinek indokolását, összehasonlítva ugy az osztrák, mint a magyar polgári tisztviselők, valamint a külföldi tisztek fizetésének emelésével. Konstatálja, hogy az eltérés részben a munkának, a tényleg különböző haditervek, de főleg annak következményei, hogy míg Németországban a kapitányokra fektetnek nagyobb súlyt, addig nálunk a zászlóaljparancsnokokon fekszik a kiképzés nagy terhe; részben pedig ezeket azon finánciális tekintetek előtt való meghajlás okozza, amelyek igen megnehezítik a nagy létszámú százdosi rangban a fizetésemelést. Igaz, hogy aránytalanul csekélyek lesznek a magyar polgári tisztviselők fizetése a katonaiakkal összehasonlítva, de addig, míg a magyar pénzügyi viszonyok megengedik ennek javítását, ez legelőször is fontos célra fog hatni, hogy a magyar intelligencia inkább törekedjék a tiszti állások elnyerésére. Ugron Gáborral szemben megjegyzi, hogy összes kifogásai inkább kompetenciális természetűek, mert ha a fizetésemelés a szerinte is helyes forum előtt forogna fűnn, ezt ő is megszavazná. Ami a budgetrozás kérdését illeti, a brutto-budget elveit tartja érvényesítendőnek az összeállításban s ezért szükséges a hadnagyi fönntartási pótlékait kiadás-képpen külön tétel alatt a 21. cinnél fölvenni, valamint az előléptetési díjak összegét a bevételeknél megfelelően emelni.

Hieronym Károly elfogadja a fizetésemelést s felszólalásra csakis Pulszky Ágost kritikája bírja. A kapitányok fizetését kollektív volna szerinte arányosabban megállapítani. A kapitányi fizetéseket helyesebb lett volna a francia rendszer szerint megállapítani.

tani, ahol négy fizetési fokozat van. Nem hagyhatja figyelmen kívül a magyar polgári tisztviselők fizetéseit, amelyek a jelenlegi fizetésekkel szemben aránytalanul kicsinyek, főleg ha a megyei tisztviselők fizetését vesszük. A jelen emeléssel lezártnak tekint a fizetések emelését és kizártnak tekint hosszú időre a parafális emeléseket is.

Báró Rudnyánszky Józsefet szintén Pulszky Ágost felszólalása bírja arra, hogy kiemelje, miszerint az ország pénzügyi nem engedik, hogy tovább menjünk. Főleg a magyar tisztviselőket kell tekinteni, mert ezeknek ügyeit rendezetlenül hagyni nem igen lehet. Országos érdek ez és ez zárja ki azt, hogy tovább menjünk.

Elnök két részre osztja a kérdést és pedig elvi elfogadásra a javaslatnak és a brutto-budget szempontjából. Ehhez képest fog a szavazás történni.

Krieghammer báró közös hadügyminiszter felvilágosításokat ad a szónokoknak és konstatálja, hogy a tiszti fizetésekből foganatosított levonások a tisztek érdekében állanak. A zenedijakra, könyvtárakra eszközölt levonásokra áll a különösen. Hangsúlyozza, hogy súlyt helyeznek a katonák nevelésénél arra is, hogy a polgárokkal a jó viszonyt fenntartsák és a polgári életbe való belépésüket a tiszteknek megkönnyítsék. És a katonai főreáliskola hallgatói már most is letetik az érettségi vizsgálatot a polgári középiskolákban.

A mi a két éves szolgálatot illeti, ez a kérdés a törvényhozások jogkörébe tartozik, de neki, mint hadügyminiszternek kötelessége kijelenteni, hogy ő maga részéről a két éves szolgálati idő ellen van.

Ami a katonai büntető-törvénykönyv reformját illeti, kijelenti, hogy a tervezet már készen van és csupán két haláleset és betegség késleltette annak előterjesztését.

Ami a budgetirózási kifogásokat illeti, kéri, vegyék fel a jelentésbe a költségvetésnek jövőre való átdolgozását, ezáltal azonban az átdolgozástól tekintsenek el.

Szél Kálmán miniszterelnök: A hadügyminiszter is elismeri, hogy helyesebb lett volna úgy eljárni, amint ez a delegációban kifejtették; de nem lát bajt abban, ha a költségvetés átdolgozása helyett a jelentésben fejt ki az albizottság elvi álláspontját és nem kívánja, hogy a költségvetésen átvezetessék.

Szilágyi Dezső elnök szerint helyes volna a jelentésben kiemelni, hogy miért nem kívánja az albizottság jelenleg azt, hogy a budget átdolgoztassák. A másik az lenne, hogy az albizottság hosszú időre kizár minden fizetésemelést.

(Többszükségletekről.)

A nyolcadik tételnél, mely többszükséglet címén a lábodi pótlótelepen eszközölt állományzaportírás 54222 koronát irányoz elő. Cziráky gróf azt kérdezi, hogy szándékozik-e a hadügyi kormányzat több csikótelepet felállítani, ami szükséges ugy hadi, mint gazdasági szempontból. A méneskari katonai létszám átutalását a honvédséghez nem ellenzi, de kérdezi a hadügyi kormányt, hogy a Magyarországra eső unjoncatalékok tartva szem előtt mi történik mozgósítás esetén a csikótelepek gondozásával és a csikótelepeken lévő katonák bevonhatók-e?

Miklós Ödön a csikótelepek helyes kibaszását természetesen megkívánhatónak tartja, de a tulajdonosok koncentrált beruházásokat az egyes, nem éppen kedvezően elhelyezett csikótelepeknél nem helyeselheti. Sokkal előszerűbb volna az erőket összehangolni és új csikótelepek berendezését tervezni egy területiális szempontból, mint gazdasági és évi regiköltségek szempontjából. Ezt ajánlja a hadügyi kormányzat figyelmébe.

Erre a tételt elfogadták.

(A párbaj ellen.)

A katonai intézetek tételénél felszólalt Szabó István. Ugy véli, ideje volna foglalkozni az ugynevezett párbaj-kérdéssel, illetőleg szükséges volna az e tekintetben érvényes szabályokon módosítani.

Senki sem kételkedik abban, hogy az osztrák és magyar katonatisztek kések nemcsak a hazájukért, de a becsületükért is meghalnak. De azt hiszi, az iránt sincs kétség, hogy mind a tisztek között, mind a polgárok és tisztek között sok olyan vér omlik, amelynek nem kellene omlania, mert a vitás ügyeket bárcsén is ki lehetne egyenlíteni. Legelőszerűbb volna a dolgot úgy megfejteni, hogy minek előtte elintézésre kerülne a becsületbeli ügyek. becsületügyi választmány elé utasítottan azok. Ez uton lehetne leginkább elejét venni a krakélerségnek, másrészt azonban a leg súlyosabb természetű elintézés módját is meg lehetne szabni ezen az uton. Rendkívüli fontossága volna ez a társadalmi életbe való kibátásában, mert a polgárok igen nagy része tudvaleg tartalekos tiszt és nem lehetséges az, hogy bármely államban az állampolgárok és a katonák között ellentétes fogalmak legyenek a becsületéről.

Krieghammer báró közös hadügyminiszter e felszólalásra kijelenti, hogy a párbajt megtiltja a törvény s így ő nem állíthat fel olyan becsületügyi választmányokat, amelyek arra kényszeríték a polgárokat, hogy fegyverrel álljanak egymással szembe. A hadügyi kormányzat egyáltalán nincs abban

a helyzetben, hogy a javaslatot elfogadja, amíg a monarchia mindkét államában a párbaj elleni törvények fennállanak.

A kilencedik tételnél, többszükséglet a katonai képzőintézetek részére 49.170 korona. Szabó István konstatálja, hogy a képzőintézetekben a testgyakorlásban és vívásban a növendékek nagy előmenetelt tesznek. Ez annál örvedesebb, mert mi sem képes az ifjú annyira férfivá képezni, mint a sport művelése és minél jobban kezeli az ifju a fegyvert, annál kevésbé fog azzal visszaélni.

A tételt az albizottság megszavazta. Elfogadták továbbá a különbözetek többi teteleit és a rendes költségvetés többi részét.

Ezután elnök az ülést délután két órakor be-rekeszli s a legközelebbi ülést holnapra tűzi ki.

Bécs, január 5.

A magyar delegáció 10-én, szerdán délelőtt tizenegy órakor nyilvános ülést tart, amelynek napirendjén a külügyi és a tengerészeti költségvetés lesz.

Bécs, január 5.

A magyar delegáció zárszámadási albizottsága folyó hó 8-án délután 4 órakor ülést tart.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, január 5.

Londonon át érkező táviratok konstatálják, hogy French tábornok még mostanáig sem volt képes Colesberget megszállni. A siker tehát még csekélyebbre redukálódik, mint amennyire mi már első hír-vételeket leszállítottuk. Minthogy azonban French tábornok De Alarob gyalogságot és tüzérseget kapott erősítésül, támadását alkalmasint meg fogja újítani s nem lehetetlen, hogy a boerok csakugyan elvonulnak Colesbergből. — Ami Gatare tábornok helyzetét illeti, az vissza-változott a korábbira. A boerok visszavonultak Molteno alól, az angolok pedig odahagyták Dordrechtet. Az utóbbi harcok tehát hiábavalók voltak. A hatéri hírek egyébiránt ma is megletősen komplikáltak és jórésztben érthetetlenek, s a helyreigazító magántáviratok épp oly bizalmatlansággal fogadandók, mint a hivatalos híradások.

A német hajók elközbzásának ügye kellemetlen fordulatot kezd venni Angliára nézve. Németországnak e miatt való felszólalására az angol kormány még nem válaszolt s azt sejtik, hogy kiterő választ fog adni, a mivel a kérdés semmiképp sem lesz megoldva, annyival kevésbé, mert a kobzási esetek szaporodnak s a Bundesrath után a Hans Wagner, majd a General s most végül a Herzog nevű német hajót is elköbzötték az angolok azon a címen, hogy hadiszereket csempésznek. A német gyarmat-társaság heves kifakadásokkal teli broszúrt boesított ki és tiltakozó gyűléseket készül rendezni; a sajtó egy részének a hangja pedig máris oly elkeseredett, hogy könnyen felzudulhat az egész német közvélemény, ha az angol kormánytól idejekorán megnyugtató, kielégítő válasz nem érkezik.

Mai távirataink a következők:

(Harcéri hírek.)

London, január 5.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Rensburgból tegnapi kelettel: Napkeltekor a boerok hirtelen megtámadták az angolok balszárnyát, de az angolok visszaverték őket, mire az északra eső dombokat szállták meg. Több órai ágyuzás után ebből az állásból is kikergették őket az angolok. Jelenleg a boerok még megszállva tartják a város szomszédságában lévő dombokat s így megakadályozzák az angolokat abban, hogy a vasuti vonal mentén előnyomuljanak. Az angolok vesztesége jelentéktelen. A boerok vesztesége körülbelül 100 ember, akik közül 20 fogságba jutott.

French tábornok még nem volt képes megszállni Colesberget.

London, január 5.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Sterksstromból 4-iki kelettel: Az ellenség most teljesen visszavonult Molteno alól. Tegnapi előnyomulásának oka ismeretlen. Ugy lehet, hogy ezzel az angol csapatok figyelmét el akarta terelni valamely más mozdulatról vagy törbe akarta csalni Gatare tábornokot.

London, január 5.

A reggeli lapok egy táviratot közölnek, s mely szerint a boerok Moltenotól is visszahúzódtak, mikor Gatare tábornok gyalogsággal, lovas lövészekkel és tüzérseggel előnyomult.

Pietermaritzburg, január 5.

A Times of Natal jelenti Nondweniből: A becsülöttek égnak a vgytől, hogy a boerokkal szembe szállhassanak. Midőn híre tárt, hogy a boerok táma-

dásra készülnek, 200 zulu felajánlotta szolgálatait az angol hatóságoknak. A becsülöttek éhséget szenvednek. Egy 400 főnyi csoport behatolt egy listraktárba és 120 zsák lisztet rabolt el.

London, január 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Mafekingből mult hó 23-áról: A helyőrség ma érelves kirohanást tett, de heves ütközet után 21 halott és 23 sebesült elvesztésével visszaverett.

(A hajó-kobzások.)

Berlin, január 5.

Nagy felháborodást okozott az angol kormány az a válasza, hogy mindaddig nem adhat felvilágosítást, amíg hatóságai Adenből és Durbanból nem közölték a szükséges magyarázatokat. Érthetetlen ez az eljárás annál is inkább, mert a kábelösszekötöttés kizárólag angol kézben van s így a felvilágosítások rég megjöhettek volna, a lefoglalt hajók rakományait is meg lehetett volna vizsgálni. A kelet-afrikai német hajó-társaság igazgatója ujabban kinyilatkoztatta, hogy a hajókon nem volt csempészett áru, ha csak Lisszabonban nem raktak rá.

A portugál kormány itteni követe tudatja, hogy Portugália tiltakozni fog hivatalosan Angolország eljárása ellen.

Berlin, január 5.

Hamburgból jelentik: A Herzog gőzhajó, amelynek január elseje vagy másodikán kellett volna a Delagoa-öbölbe érkeznie, még nem jött meg. Lehetőség, hogy feltartótták és zár alatt tartják.

Bécs, január 5.

A Herzog gőzhajón, amelyről azt hiszik, hogy az angolok zár alá fogták, a Vörös Kereszt Egylet antwerpeni kiküldöttein kívül egy német egézségügyi csapat és egy dr. Albrecht Flórián nevű bécsi orvos is utazott Transvaalba.

Hamburg, január 5.

A Hamburgischer Correspondent egy tegnapi föl-adott durbani táviratot közöl, amely szerint az angol hatóságok azt hiszik, hogy a Bundesrath nevű német gőzhajón csempészaru van. A hajót valószínűleg ki-üritik, hogy rakományát megvizsgálják.

London, január 5.

A Standard jelenti, hogy az angol kormány a lefoglalt német hajókért, amennyiben a vizsgálat azt derítene ki, hogy az angol hatóságok jogtalanul jártak el, teljes kárpótást fog adni. Ebben a kijelentésben és más újságoknak hasonló nyilatkozataiban visszatükröződik az angol kormányköröknek nagy zavara.

Hamburg, január 5.

A kelet-afrikai hajózási társaság igazgatósága nyilvánosságra hozza mindamaz áruknak jegyzékét, melyeket a Bundesrath Hamburgban, Nápolyban, Antwerpenben és Lisszabonban rakott be, hogy Kelet-Afrikába szállítsa, továbbá az utasok névsorát és állását. A föl-adók nevei olyan ismeretesek, hogy kizártnak tekinthető a hamis bevállás. Éppen így kizártnak tekinthető az, hogy a hajó az igazgatóság tudta nélkül a Delagoa-öbölön felül levő afrikai városok valamelyikében vett volna föl hadiszereket, mert a fönnálló szabályzat értelmében, mely ugy a kapitányokat, mind az ügynököket szigoruan köti, — ez lehetetlen, anél is inkább, mert csak angol és portugál kikötők jöhetnek kombinációba. Az igazgatóság annak a föltevésének is kifejezést ad, hogy az angolok a Delagoa-öbölbe a napokban megérkező Herzog gőzöst is föl fogja tartóztatni, pedig tudtával sem azon, sem a Generalon hadi áru nincs. A General a kelet-afrikai gyarmatokra a partszállítmányt vitte.

Berlin, január 5.

A német kormány a Bundesrath foglalására tárgyában Angliához intézett tiltakozó jegyzékére érdemleges válasz még mindezőidig nem érkezett. Minthogy pedig Adenben legutóbb ismét a General nevű német birodalmi postahajót is föl-tartóztatták, a hangulat Anglia ellen napról-napra izgatottabbá válik. Bár a Norddeutsche Allgemeine Zeitung néhány nap óta előre jelzett fenyegető cikke Anglia ellen még mind máig nem jelent meg, néhány estilap tegnapi száma a németek keserű hangulatát éppen nem titkolja.

A Berliner Tagblatt a General lefoglalását tárgyvalva így ír: Az angol kormány eljárása hallatlan merész és a német nép túrelme már-már esordultig van. Hat Anglia csakugyan erőnek-erőjével az orosz-francia szövetség karjaiba akarja kergetni Németországot, melynek hozzájárulására e szövetséghez már elő régtől várnak?

(A békebarátok.)

Brüsszel, január 5.

Az a bizottság, amely itt a végre alakult, hogy Mac Kinlay elnököt megkerie a dél-afrikai háboruban

való közbenjárásra, tegnap tartotta első ülését *Lejeune* volt igazságügyminiszter elnöke alatt. Az ülésen sok képviselő és más kiváló személyiség volt jelen. A bizottság elhatározta, hogy feliratot intéz Mac Kinleyhez, amelyben mély sajnálkozását fejezi ki a véres háboru felől, amely két civilizált nemzet között Dél-Afrikában kitört és sürgősen kéri Mac Kinley elnököt, hogy a háboru ügyében lépjen közbe. *Brüsszelben* és a vidéken nyilvános helyeken íveket állítanak ki aláírások gyűjtése végett. Azonkívül felszólítják a közönséget, hogy hozzájárulását jelentse be a béke-egyesület titkárságánál.

IBSEN

a Budapesti Naplóban.

Alig néhány napja, hogy a modern dráma nagymesterének

Ibsen Henriknek

drámai epilógusa, vagy inkább drámai hatyudala, a

Mire feltámadunk

megjelent a nyugat-európai nagy városok könyvesboltjainak kirakataiban. Azóta állandóan foglalkozik vele az európai sajtó s a csodás művészettel megalkotott allegorikus drámának máris egész irodalma támadt. Hét nemzet nyelvén szólt meg

Ibsen Henrik

egyszerre s hét országban magyarázta meg az embereknek a maga nagy, rejtelmes lelke titkait.

Nem a szinpadnak szánta *Ibsen* ezt a művét. Nem is a cselekvésekben s az emberi szenvedély sugallta skeicékben van nagyszerű varázsa, hanem abban az erőben, amelyvel a nagy képek hatnak a szemlélőre vagy a nagy mitológiai mesék, melyeknek egyszerűsége csak annál jobban kitünteteli mélységüket. A

Mire feltámadunk

olyan irodalmi esemény, hogy a *Budapesti Napló* nagy szolgálatot vél teljesíteni olvasóinak, amikor most, alig néhány nappal megjelenése után, a magyar közönségnek is hozzáférhetővé teszi gondos, magyaros fordításban.

Reméljük, hogy az északi mester e remekművének megismertetésével hűszónok munkát végzünk s kedves meglepetést is szerzünk olvasóinknak.

HIREK.

A bécsi galambok.

A bécsi építészeti tanács elhatározta, hogy írtó hadjáratot indít a galambok ellen, amelyek a bécsi műemlékeket megrongálják.

Szállnak a fehér ártatlan galambok a császárváros felett. Fáradtak szegények, megrészegültek a felszálló, kavargó gőzöktől. Az egyik alig bírja már a szárnyát.

— Hova szállsz, pajtás? — kérdi az egyik.

— Hova szállnék máshova, mint a végtelen ég felé? Ott nyugalom van és békeség. És nincsenek gyilkos emberek.

— Mit vétettek neked az emberek, pajtás, hogy úgy elsietsz előlük? Szíven nyomták tán fiókáidat?

— Nem nyomták szíven a fiókáimat, hanem ki akarják ölni az egész fajtánkat. Mindig tudtam, hogy bajba hoznak ezek a rossz gyerekek...

— Mit csináltak a gyerekeid, pajtás?

— Hát a kisebbik valami új fajta művészetet tanult. Szecesszionának hívják. Amióta megtanulta, mindig szidja a régi templomokat és a szentnél szentebb ősrégi műemlékeket. Tegnap aztán nagyon csunya dolgot műveltek. Körbe ültek a legrégebb házak tetején, aztán szidták a reakciót, a maradáságot. Hangosan mondták, hogy ez nem maradhat így, — nem tűrik. A galambnak is van epéje. Hogy ők nem törődnek az ilyen ősi toronyokkal és...

— És?

— No igen és...

— Miért nevetesz, pajtás?

— Már hogya nevelnék? A huncutok olyat tettek, amit nem szabad kimondani.

— Oh a kis neveletlenek!

Szállnak a fehér, ártatlan galambok a császárváros felett. Fáradtak szegények. Menekülnek...

G—A.

Budapest, január 5.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

Mint hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzüsszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentúl ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

A Budapesti Napló legközelebbi száma vasárnap reggel jelenik meg.

— Az udvari vadászatok. *Eisener*ből jelentik, hogy ő felsége ma délután visszaérkezett Radmerből. A három napig tartott vadászatokon, amelyeken *Lipót* bejor herceg, *Ferenc Szabó*t főherceg, gróf *Paar* főhadiszámság, dr. *Kerzl* udvari orvos és gróf *Wickenburg* járástónk is résztvettek, 70 szarvas ejtettek el, még pedig 15-öt a király.

— Negyvennyolcas alkotmányos párt. Az újvívi üdvözlöket alkalmával *Ugron* Gábor már jelezte, hogy pártja új nevet vesz föl. Amint egy helyi nyomatos értesül, ez az Ugron-párt egyik legközelebbi értekezletén meg határozatba. Az Ugron-pártnak a neve azontúl *Negyvennyolcas alkotmányos párt* lesz.

— Milán király Fejérmegyében. *Milán* király a hó 3-ika óta mint gróf *Zichy* Jenő vendége a fejérmegyey Szentiványon vadászik és ma egy napra a fővárosba érkezett. Szerdán reggel 10 órakor ért Szentiványra, ahol a házigazda a vasuti állomáson várta. Amikor a kastély elé érkezett, az ott egybegyűlt vadászárság lelkes éljenzéssel üdvözölte a királyt. *Milán* nyájasan üdvözölte a vadásztársaságnak minden tagját, kiket legnagyobb részben már régebről ismer. Igen kedélyesen elköltött reggeli után a közelben fekvő fűcányosban megkezdődött a fényes eredménytel járó vadászat, melyben *Milán* király kifutó vadászként tünt ismételtel fel. A vadászat végeztével esti hat órakor ebédhez ült a társaság s ugy a házigazda igaz magyar vendégszeretete, mint *Milán* király lekötözött nyájasága a legvidámabb hangulatot keltette. A negyedik fogásnál gróf *Zichy* Jenő köszöntötte fel vendégét, kiemelve, hogy minden magyar élénk figyelemmel kísérte a szerbiai szomorú napok eseményeit, mert nálunk mindenki tudja, hogy az *Obronovits*-dinasztia hazánk iránt igaz rokonszorgást táplál. Eltette *Sándor* királyt és Szerbiát. A felkötözött az egész társaság állva hallgatta, épp úgy mint *Milán* király válaszát, melyben a király elmondta, hogy gróf *Zichy* Jenő meghívását mindig örömmel fogadja, mert itt valahányszor megjelent, a vendégszeretete mindig tapasztalja. Saját személyére nézve is igen kellemes órákat szerez a házigazda páratlan magyar vendégszeretete és az a kedves kör, amelyben itt idejét igen élvezetesen töltheti. Mindezekért és különösen hogy a személyére nézve kellemetlen szerbiai incidens fölött megnyilatkozott részvétért háláját rója le és élte Magyarországot és a házigazdát. Mind a két francia nyelven mondott felkötözött lelkes éljenzés követte. Másnap is szenvedélyvel hódolt a vadásztársaság a férfias és igazán eredményes sportnak. A vadásztársaság tagjai a házigazdán és

Milán királyon kívül, a házigazda fia *Rafael*, *Constantin* Sándor az 1. szerb gárda-huszárezred parancsnoka, *Gheczy* Béla altábornagy, báró *Fidák* Pál főispán fiával, Elemérrel, ifj. gróf *Zichy* János orsz. képviselő, ifj. gróf *Zichy* Ödön, báró *Roitenthal* Henrik, *Elek* Gusztáv ezredes, *Geney* Albert, *Meszleny* Lajos orsz. képviselő, *Boda* Sándor birtokos, *Havas* Sándor gyáros, *Scherer* Camilló nyug. törvényszéki bíró, *Vértesy* József. A vadászatnak, mely e hó 10-ig tart, eddigi eredménye: 770 db nyul, 289 db fácán, 28 db fogoly, 1 db róka, 3 db vérese 2 db karvaly, 3 db sólyom.

— Háboru és Béke. Hogy az új királyi palota azt a benyomást tegye arra, aki látja, hogy a magyar király lakik benne s nem az osztrák császár, ahhoz derekasan hozzájárult *Senyey* Károly szobrászművész. A palota építbizottsága két szoboresportozatot rendelt nála annak a bejáratnak a díszéül, amelyen át a király magánlakosztályába visz az ut. Meglehetősen kényes tárgyat adtak neki e két csoportozathoz, ebben az amugy se igen kényelmes, mindenféle differenciákkal telített időben. A *Háboru és a Béke* a két csoport. A szobrász a legenyesebb, a legművészebb és a mi fődolog, a legmagyarabb megoldást választotta s tiszta magyar figurákkal népesítette meg a két csoportozatot. A *Háboru* csoportjában régi magyar harcosok nagy lelkesedéssel háboruba indulnak. Öltöztetik, fegyverzetük, típusuk tiszta magyar, a fejük felett pedig a diadalmas harc angyalának figurája lebeg. Mintha csak ezek az alakok lennének föllállítva a Béke csoportozatában is. De ebben már aszszony is van meg gyerek, akik hazavárják a hőst, Körülöttük a békés munkálkodást jelző primitív háziszerszámok, fejük fölött pedig a Béke angyala. Az építő bizottság semmi kivetni valót nem talál a máskülönbben is művészettel megalkotott mintákban. A két csoportozat hatvanezer koronába kerül.

— Miniszter a fölolvás asztalnál. *Baccelli* olasz közoktatási miniszternél egy angol orvosokból álló küldöttség tisztelettel, mely meghívta a minisztert, hogy tartson a londoni orvos-egyletben fölolvást a *Tropikus gyógyászat*-ról. A miniszter megígérte, hogy heseak politikai elfoglaltsága nem akadályozza, teljesíti a küldöttség kérését. A küldöttségben résztvettek többek közt: *Walter Forster* angol képviselő, *Albut* egyetemi tanár, *Manson*, a tropikus gyógyászati iskola igazgatója és még több előkelő tudós.

— Mozgalom Krupp ellen. Egész Németországban nagy az elkeseredés *Krupp* ellen, akiről kitudódott régebben, hogy *huszonötezer* acélgránát szállítást vállalt a *Angolország* számára. Sajtában és nyilvános gyűlekezetekben folyik a mozgalom az *esseni* ágyugyáros ellen és most már mind hangosabban követeli a közvélemény, hogy a kormány ne engedjen hadiszereket szállítani Németországból. Az elkeseredést ma még jobban fokozta az, hogy *Krupp* nem is *huszonötezer*, hanem 45,000 darab acélgránátot készül szállítani *Angolország*nak. Legközelebb tiltakozó gyűlés is lesz *Krupp* ellen.

— Darányi miniszter a budai Vigadóban. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter ma este meglátogatta a budai új Vigadót. Megszemlélte az összes helyiségeket, majd az épület első emeletén levő polgári körbe tért be. Végül a vendéglő és kávéház fényesen berendezett helyiségeit nézte meg s a látottak fölött elismerésének adott kifejezést.

— Nincs zarándok a szent esztendőre. A Vatikánban mindenfélől érkezik a püspökök panasza, hogy képtelenek zarándokokat verbuválni a szent esztendőre. Hiába minden igyekezet, a hívők sehogyse jelentkeznek. A Vatikánban pedig nagy a szomorúság e miatt s azt írják vissza a püspököknek, hogy csak igyekezni kell. Össze kell hozni annyi embert, amennyit csak lehet. De ha nem lehet.

— Mezőgazdaságunk Párisban. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter ma mutatta be *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternek, mint a párisi magyar kiállítás elnökének, *Lukács* Béla kormánybiztosnak, és nagyszámban meghívott vendégeknek a párisi kiállításra szánt magyar mezőgazdasági kiállítás legértékesebb részét. Az érdekes próbakiállítás a Kerepesi-ut 30. sz. ház fölételelén van, oly szakavatott és izléses rendezésben, hogy még a szakköröket is meglepte. Tanulmányozni lehet itt mindazt, a mi mezőgazdaságunkra vonatkozik, mert a bemutatott szakoktatás és intézményei első sorban igazolják hazánk mezőgazdasági állapotának fejlettségét.

Az állatorvosi főiskola és állategészségügyi kiállításnál különös figyelmet érdemel a bonotani osztály, melynél *Hulpa* az állatorvosi főiskola rektora szolgált magyarázószókkal.

A magyar-óvári akadémia bemutatja a híres tehetség adatainak összehasonlító eredményeit grafikus táblázatokban. A gépkereseti állomás praktikus albuma az aratóégtörténetéről 1816-tól napjainkig a leprimitívebb aratógéptől egészen a gőz-aratógépig.

A keszthelyi *Georgikon*, mely egynéhány esztendő előtt új és fényes csarnokba költözött régi otthonából, szintén képviselve lesz a párisi kiállításon. Nagy változatu botanikai modelljei, rovar-preparátumai és tojás-gyűjteménye különös figyelmet érdemelnek.

A *Kassai* gazdasági intézet is előnyösen mutatkozik be és növénybontani preparátumai mindmennyi tanúságos dolgozatok.

A *Kolozsvárnosi* gazdasági intézet öt akvarell képpel jelentkezik a kiállításra, melyeknek grafikai táblázatai igen érdekesen van feltüntetve a sóstalaj növényzete, gyapju gyűjteménye és erdészeti táblázata.

A *Debreceni* gazdasági intézet a *paprikai* mutatója be egy 198 illusztrációval ellátott albumban. Nagy taplógyűjteménye és a kaszalógép tanulmánya becses adatokat foglal magában.

A *tizenöt földmives iskolán* kívül figyelmet érdemel még a *debreceni dohánykísérleti állomás* kiállítása, az *országos kémiai intézet* és *vegyszerlelti állomások*, a *vetőmag vizsgáló, növény-, élet és kórtani állomás*. Nagyon ajánlhatjuk az érdeklődő közönségnek, nézze meg ezt a próbakiállítást. Szép is és tanulmányos is.

Majdnem öt negyedórát magyarították a szakközögek a kiállított tárgyakat. Örömmel konstatáljuk, hogy nem találtunk kivételt a dolgot. Ez bizonyítja legjobban, milyen nagy gondot állították össze.

— A *budapesti újságírók egyesületének* választmánya ma délután ülést tartott *Vézi József* elnöklété alatt. Az ülés megnyitása után *Vézi József* elnök bejelentette, hogy a választmány határozatához képest gelsei *Bíró Zoltán* vidéki lapszerkesztő ügyében, akit a helyi hatóságok jogtalanul üldöztek s kitoloncozással fenyegettek, eljárt a belügyi kormányzatnál, még pedig sikeresen, mert a bántalmazott szerkesztő érdekei és jogai megvédettek. *Szatmári Mór* főtitkár bemutatta gelsei *Bíró Zoltán* köszönő levelét, melyben hálás elismeréssel adózik az egyesületnek határozott támogatásáért. A választmány köszönetet szavazott az *Uránia* színháznak, amiért elengedte a legutóbb rendezett újságírói-matiné alkalmából felmerült kész kiadásainak megtérítését. Hasonlóképp jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a választmány az *erdélyi erdőipar részvénytársaság* igazgatóságának szoforintos adományáért, amelyet rendes közgyűlésén megjelent állítólagos hírlapírók honorálása helyett küldött. Tudomásul vette a választmány, hogy az elnökség *Lauka Gusztáv* veterán költőt hetven éves írói jubileumán üdvözölje az egyesület nevében. Az *országos Eötvös bizottság* felhívását báró *Eötvös József* műveinek terjesztésére a sajtó útján a legmegelőgbben fogja propagálni. A magyar könyvkereskedők egyesülete átiratára elhatározta a választmány, hogy az árurészlet-ügyelekről szóló törvényjavaslat tervezetnek a könyvkereskedőkre nézve sérelmes intézkodéseinek megváltoztatására feliratilag kéri meg az igazságügyminisztert. Egy fővárosi újságírónak a közelmúltban kellemetlen afférját támadt, amely miatt a büntető bíróság előtt is meghurcolták. A választmány örvendetes tudomásul vette a kuria jogerős ítéletét, amely teljesen rehabilitálta a meghurcolt újságíró, mert az ellene emelt vádak teljes alaptalanságát kimondja. *Csiklay Lajos* a segítő-alap igazgatótanácsának alelnöke tett még jelentést a segítő-alap működéséről. Végül még hat új tagot vettek fel az egyesület rendes tagjai sorába.

— **Lövöldözés sűteményvel.** A derék boerokban nagy a tapintat és sok a gyöngéd figyelem. Újév napján sűteményvel töltött bombákat lőttek *Ladysmith* házára. Így mondja ezt a tudósítás és ezek a sűteményes bombák valószínűleg felelet az angolok tréfás bombáira, amelyekre ez volt írva: *Üdvözlés Cecil Rhodestól*. Szóval, a sok vér és tűz közé tetemes mennyiségű humor vegyül mindkét részről a délafrikai esztamezőn. *Ladysmith* körül például, ahol a helyzet egyre érdekesebbé válik, idestova élclapot alaptalanak, amely nem papíron, hanem bombákra vésvé jelenik meg. Husvétkor — mert romélméltóleg még akkor is tartani fog az ostrom — piros tojásokkal fognak lövöldözni *Joubert* elmés katonái, s talán a rózsavízzel való feskendezés som marad el. Közben pedig özvegyek és árva kislányok Angliában, a kaffereknek hólyag nő a tenyerükön a sirásástól és a vice folyik, egyre elmésében, egyre ötletesebben. Röpül a mazsolás sűtemény, vérzik a sok seb. C'est la guerre.

— **A budai vígadó megnyitása.** A budai vígadó megnyitó ünnepélyének rendező-bizottsága ma délután ülést tartott a II. ker. polgári kör helyiségében. Felolvasták *Klotild főhercegnasszony* levelét, melyben értesíti a rendező-bizottságot, hogy a fővédnöki tisztet elfogadja. Végül elhatározták, hogy a megnyitási ünnepséget a hó 23-ikáról, 30-ikára halasztják.

— **A katonai büntető eljárás reformja.** *Bécsből* jön a hír, hogy végre megszüntek azok az eleinte legyőzhetetlen akadályok, amelyek miatt a katonai büntető eljárás reformját több mint hat év óta huzták-halasztották, jóllehet csak egyetlen egy vélemény volt a hadsereg büntető eljárásáról, az, hogy idejét multa, barbár és tartóhatatlan. Hat év előtt dolgozta ki az új büntető-eljárás tervét a közös hadügyminisztérium jogügyi osztályának akkori főnöke. A reformjavaslat, amely nyilvánosság és szóbeliség elvén alapult, öt minisztériumot járt meg: felülbírálta azt a két honvédelmi, a két igazságügyi és a közös hadügyi minisztérium. Egyszer itt, egyszer amott akadt el a javaslat, míg végre egészen zátonyra jutott az osztrák honvédelmi minisztériumban. Itt éppen azok miatt a modern és szabadelvű reformok miatt jötték el a tervet, amelyek benne a haladást jelentették. Hat év előtt az osztrák honvédelmi minisztériumban nagyon fáztak az ilyen gyökeres változatásoktól. Hosszas huzavona után elkészült a második reformjavaslat. Ez az, amelyről a bécsi forrás azt mondja, hogy szerencsésen keresztülment az öt minisztérium retortáin s most már csak az utolsó simítások vannak hátra. De ez még nem azt jelenti, hogy belátható időben meg is valósul a reform. Ez a törvénytervezet is a szóbeliség és a nyilvánosság alapelveit követi, de ez a nyilvánosság meglehetősen korlátozva van. Az idevágó szakasz akként rendelkezik, hogy a vádlottnak csak a barátai és bizalmi férfiai lehetnek jelen a tárgyaláson. Szóval a katonai hatóságok, a haditörvényszékek áll, hogy a vádlottnak, bírónak, az ügyésznek és a védőnek kívül egy lélek se legyen ott. Az egyetlen javulás, amennyire ezt a hiányos bécsi közlésből meg lehet itélni, az, hogy a vádlott mellé védőt rendelnek, sőt maga is választhat magának védőt, és hogy a hadbíró megszűnik vizsgálóbíró, vádló, védő és ítélőbíró lenni egy személyben. Az új javaslat a vizsgálatot is a büntetőeljárást külön választja. A felállítandó első fokú katonai törvényszékeknek a vádat egy államügyész fogja képviselni, a védelmet pedig védő fogja vinni. Mint a polgári esküdtszéknek, úgy a katonai törvényszékeknek is tárgyalási periódusok lesznek, az egyes törvényszékek elnökeit és a szavazó bírákat bizonyos időre fogják kirendelni. Mindössze ennyi, ami az új javaslatról kiszivárgott. Reformnak semmiesetre sem válik be ez a huszadik században, ha mindehhez tekintetbe vesszük, hogy maga a bécsi forrás szerint is ez a tervezet messze mögötte marad a *bajor* és a *francia* katonai büntetőeljárásnak. Ez a leglesújtóbb kritika, amit az új reformjavaslatról mondani lehet. Hiszen csak nemrég meggyőződött róla ország-világ, hogy milyen a francia büntetőeljárás.

— **Hajótörés.** *Guernsey* szigetről jelent egy távirat: Az *Ibes* nevű postagőzös, amely a nagy nyugati vasút tulajdona, ma reggel *St-Sampson* mellett, *Guernsey* szigettől északra, sziklakba ütközött. Mikor a hajó utasai álmukból fölriadva a fűdélzetre rohantak, a hajó már súlydó felben volt. Gyorsan lebecsülták a mentőeszközöket és szétszórták a mentőöveket, egy hogy az összes utasok megmenekültek. Csak egy matróz fult a vízbe.

— **Házasság.** *Föstler* Henrik, a *Schwarz* Lajos budapesti posztókereskedő cég vezetője, eljegyezte *Jelités* Adél kisasszonyt *Bécsből*.

Farga Sándor *Suifaluru* eljegyezte *Borowitz* *Mariska* kisasszonyt *Kaposvárról*.

Redlinger Jacques, *Redlinger* Ignác könyv- és papírkereskedő fia *Lesoncon*, eljegyezte *Schusdek* *Gizella* kisasszonyt, *Schusdek* *Adolf* kereskedő leányát.

Hölländer Samu *Csonapláról* eljegyezte *Rosenbaum* *Honka* kisasszonyt *Szatmárison*.

Mandl *Jakab* gyöngyösi szodavagygyáros tegnap eljegyezte *Weinfeld* *Mór* leányát, *Ceciliát*.

— **Megszökött nagykereskedő.** *Bécsből* táviratozzák, hogy *Hungerleider* *Timon*, egy ottani szárnyas-nagykereskedés tulajdonosa megszökött. Az országos törvényszék körözötti csalás és hamis tanuszerzés miatt *Hungerleider*et, aki *kunhegyesi* születésű 30 éves ember. Állítólag magyar kereskedőket is megkárosított a megszökött nagykereskedő.

— **Hőség Palermóban.** Nálunk is egyszerre enyhé lett az idő s a nagy többit egyszerre szinte tavasz lett; sokkal érdekesebb időváltozást jelentenek azonban az olasz lapok. *Palermóban*, ahol az egész nyáron át nagyon hűvös idő járt, mostanában szinte tűrhetetlen a hőség. A hőmérő néha huszonnyolc fokot is mutat.

— **Halálra ítélt apagyilkos.** *Poszegából* táviratozzák, hogy *Pranezas* *Szalva* pakraci lakost, aki apját alvás közben meggyilkolta, az odaváló törvényszék kétél általi halálra ítélte.

— **Bornemisza báró a harctérről.** *Báró Bornemisza Kálmán*, az aradi 14. huszárezred volt főhadnagya, aki néhány évig *Jáva* szigetén *Transvaalban* van és a boerok seregében mint tiszt harcolt az angolok ellen. A báró levelet írt a harctérről öcsésének, báró *Bornemisza Bélának*. Ebben a levélben a következőkben mondja el legközvetlenebb impresszióit a harctérről:

Holnapután megyek a határ felé (Natal határ *Ladysmith*nél). 200 lovas van a parancsnokságom alatt s ottan majd meglátjuk, mi a rendelkezés. Én persze a boerok pártját vettem, mert ez a háboru angol részről jogtalan és csakis az arany utáni sopánkodásuk az oka, mert szeretnék *Transvaal* a sok arany- és gyémánt-bányákkal angol tartományyá tenni. De nagyon esalatoztam, mert nagy fiasok lesz a vége. Eddig mindenütt vereséget szenvedtek és veszteségük eddig 5000 halott, sebesült és fogoly; 3 generális, 60 tiszt, 30 ágyú és sok ezer darab marha, ló, meg tímezerk élelmezési táplálék. Ellenben a boerok vesztek csak 600 embert és 1 generálist, néhány tiszt meg emberük pedig fogságba esett. A háboru két helyen történik: Egyik *Transvaal* nyugoti részén *Kimberly* és *Mafeking* környékén angol területen. *Mafeking* ma-holnap kapitulálni fog. — Másik és véresebb *Transvaal* délkeleti határán szintén angol területen; a boerok mindig előre nyomulnak. *Dundeet* már bevették és *Ladysmith* tökéletesen el van zárva, annak bevételénél már én is ott leszek. Épp tegnap próbálták az angolok onnan egy kirohanást; — drágán fizették meg — egy langier ezred nyolcszáz emberrel rohamra ment sikert próbálni, azonban csak öt emberük menekülhetett elve, mert a többi agyonlőve a csatateren maradt. A boerok nagyszerűen vereszkednek, az angolok azonban gyávák, minden alkalommal felhúzzák a fehér zászlót és megadják magukat, brutálisan bánnak a foglyokkal *lőnek a Főörkereszt — sebesülteket vivő — kocsiakra és a sebesülteket leneszárolyják*. Az itteni pretoriai külföldi konzulok jelentést tettek arról kormányaiknak és kívánandó volna, hogy a nagyhatalmak vetöl mondjanak a *genfi konvenció megsértése* miatt. Az angol foglyok ellenben nagyszerűen vannak ellátva, *Pretoriában* négyezer van és egyik sem kívánkozik vissza.

Ha irst, úgy címezd leveledet *Loarengo per Adresse c/v. German Consulate—Loarengo-Marquez, Delagogaibai-Soith Africa*, onnén kézbevitelik. Ez a legbiztosabb, mivel a közlekedés be van szüntetve; a konzulátus azonban postáját megkapja.

Édes Béla, ha úgy van rendelve, hogy a háboru alatt golyó találjon és ott elesvén ne térjen vissza, úgy örökre szervus, ellenkező esetben a viszontlátásra.

Sokszor csókol és üel szerető testvéred *Kálmán*.

Pretoria, 1899. november 5.

— **Visszajönnek a kétféjű sasok.** Az a kétféjű sas, amelyet nemrégiben szedtek le az immáron városi épületté lett *Károly-kaszárnyából*, voltaképpen kotlás tyuk most, amely már apró kétféjű sasocskát költött ki. Nemsokára visszakerül tudniillik nemcsak a régi *Károly-kaszárnyára*, hanem minden olyan épületre, amely a főváros tulajdona — a kétféjű sas. Kis bádóg táblákon, a kapuk fölé s a jelentőségük legalább is annyi, mint amennyi a nagy kétféjűeknek is volt. Csupa szegénység bizonyítvány. A főváros tudniillik mindenét biztosítja. A főváros biztosító társaságok olyan drága ajánlatokat tettek, hogy kénytelen volt elfogadni az aránytalanul olcsóbb biztosítást, amelyre az *Osztrák Elemi Biztosító Társaság* vállalkozott. A társaság persze fölszögzi az általa biztosított házakra a maga cinbádóg tábláit is, amelyekben kétféjű sas a címer. A vándor pedig megáll a kétféjű sasok előtt és kikacag bennünket. Azt mondja majd, hogy az újságok kivezérickézték az osztrák csodamadarat a városból, a főváros pedig visszahozta. S ebben az esetben nem éppen csak a főváros a hibás.

— **Jótekönyöln teaest.** A pesti zsidó nőgyelet jótekönyöln *five o'clock tea*-ja, amelyet a VII. kerületi népkönyha javára holnap, szombaton este rendez a *Royal* fogadóban, fényesen ígérkezik. A buffet körül netven előkelő, fiatal asszony fogja a teendőket végezni. Az elarusító urhölgyek szerény öszegyet fognak kérni a jóteköny csérra, mert számos, értékes tárgyat ingyen bocsajtottak a nőgyelet rendelkezésére.

Alkalmi
ajándéku a
legkedvesebb,
legolcsóbb

KISS JÓZSEF összes költeményei.

ELSŐ TELJES, OLCSÓ KIADÁS 6. ezer. Tartalmazza: a JEHOVA és a MESE a varrógépről című költeményeket is. — Ára díszes, egész vászonkötésben 1 frt 50 krajcár. I frt 60 kr előleges utalványozása esetén bérmentve küldi SINGER és WOLFNER Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

— **51-6000.** Ha a főváros mindenben olyan jó üzletet csinálna, mint amilyen remek befektetésnek bizonyult az a kis pénz, amivel ezeltől husz esztendővel megvásárolt két kis tabáni ház, nem volna a háztartásban semmi baj. Ezernyolcszáznyolcvanban adóban vagy adósságban elcicálták két kis telket a Tabánban. A licitációra a főváros is elment s megvette a fekvőséget, amin pedig házacska is dülöngött — ötveneg forintért. Betelkékönyvezték a kis vagyont a főváros vagyonaiba s aztán megfellebbeztek róla. Most azonban egyszerre huszonöt örökös adott be kérelmet a fővárosnak. Arra kéri a fővárost, hogy ne nyereszkedjék az ő szegénységükön s adja vissza nekik a telket. A tanács utánajárt az ügynek s kislútt, hogy az ötveneg forintért vásárolt két telek ma már testvérek között is megér legalább tizenkétezer koronát. Hogy az örökösöknek micsoda választ adtak, arról nem szól a krónika.

— **Farkasok.** Csikmegyéből érkezik híre farkasok pusztításainak. Egy szentsimoni asszony csecsemő gyermekével Csik-Szeredába indult, a hová valami törvényes dologban volt ideje. Abban a reményben ment el hazulról, hogy utközben talál alkalmatosságra; úgy látszik azonban, hogy az országot néptelen volt, mert a szegény asszony gyermekével együtt a farkasok áldozata lett. Ugy találták a retentő dráma nyomait a hóban. A nyomozás szerint a farkasok előbb a kisdudát falták fel; ötven lépéssel távolabb hevették az asszony csizmáit és egyik lábának maradványait. — Ugyancsak a farkasok áldozata lett egy csik-vacsárcsú *Kerekes* nevű ember, amint Csik-Karcfalvára igyekezett. Ennek a nyomrárt tépték föl a farkasok, de úgy látszik, valami megzavarta a fenevadakat borzalmas lakomájukban, mert Kerekest úgy találták meg az uton, félig eltakarva a hótól. Felesége és négy gyermeke siratja a szerencsétlen embert.

— **Négy árva.** Abban a hírben, ami itt következik, annak a szegény négy gyermeknek a sorsa a keserves, aki itt maradt. Egy *Leindvay* Albert nevezetű szabadkai gazdag háztulajdonos ma egy féltékenységi rohamban kétszer is rálőtt a feleségére. Mind a két golyó az asszony gyomrába hatolt. Azután pedig halántékra lötte magát. Ó azonnal meghalt, a felesége pedig szintén haldoklik. Aligha éri meg a reggeit. Négy árva maradt utánuk.

— **Öngyilkosság a steini fegyházban.** Egy bécsi távirat alapján megirtuk, hogy a steini fegyházban a múlt éjszaka öngyilkossá lett *Krauthauf* Viktor, a hírneves család. *Krauthauf* tizennyolc évre volt elítélve bankóhamisításért. 1895-ben fogták el anyjával együtt, aki büntérsa volt. De az idős asszonyt nem érte utól az igazságszolgáltatás keze, mert elfogatása közben észrevétlenül kiírtette a mindig magánál hordott mérgeggel telt üvegesét és a rendőr kezei közt halt meg. Lakásukon rendkívül sok hamis pénz, különféle hamisított részvényeket és sorsjegyeket találtak. Amikor ügyét tárgyalták, örültséget szimulált, de a törvényszéki orvosok véleménye alapján elítélték. A börtönben nagyon megtört, folyton sóhajtozott. Tegnap is így tett egész napon át, de már annyira megszokták, hogy fel sem tűnt. Este hat órakor észrevétlenül kisurrant a szabóműhelyből, ahol mindig dolgozott, bezárkózott az egyik hálókamrába s ott egy szál cémára akasztotta fel magát. A boncolás kiderítette, hogy súlyos agybaia volt. Kislútt most az is, hogy már többször kísérelt meg öngyilkosságot. Legutóbb is gyufákat kezdett enni s csak nagy bajjal tudták megmenteni. A börtön lelkésze beszeneltte a holttestet, miután az orvosok megállapították, hogy beszámíthatatlan állapotban követte el az öngyilkosságot.

— **Magyarek Rómában.** Mióta a XIII. Leó pápa által kibocsátott bulla s azon épülő püspöki körrendelet, melyet Szent István koronájának területén minden főpap aláírta, a múlt század utolsó napján kihirdetett, minden város, minden község templomának szőszékéről ünnepos hangokat hallanak a katolikus hívők. Soha a templomok látogatása oly óriási mérvet nem értett, mint a legközelebbi múlt ünnepek alatt, soha oly általános érdeklődés nem mutatkozott a zarándokok iránt, mint ebben az évben. Ugy *Propper* N. János *Keleti Utazási várlalata*, mint a *Magyar Királyi Államvasutak Városi Menetjegyjáradékához* naponként nagy tömegben érkeznek jelentések és megkeresések az ez évi február hóban rendezendő első nagy zarándoklatban leendő részvételre. És nemcsak a főváros katolikus lakossága, nemcsak a vidék, hanem a szomszédos Stájer, Karinthia, Alsó-Ausztria katolikusai is nagy számmal vannak a jelentések közt képviselve.

— **A francia elítéltek.** A francia kormány gyorsan hajtotta végre az állami törvényszék ítéletét. A tíz évi száműzetésre ítélt *Dérouille* és *Buffet* már Belgiumban vannak. Ma reggel 4 órakor szállították őket a börtönből az északi pályaudvarra s a vonat a belga határon levő *Blandin*g vitte őket. Elindulásakor *Dérouille* így kiáltott föl:

— Más köztársaságot! Éljen a köztársaság!

Egy brüsszeli táviratunk jelenti, hogy *Dérouille* odaérkezett. Megtörtnek és szenvedőnek látszik.

Gudrin, akit tízezer fogságra ítélték, a *clairvauxi* fogházba viszik, ahol aránylag jó dolga lesz, mert úgy fognak vele bántani, mint államfogyolyal.

— **Idill a Kovács László háza előtt.** Debrecenben, úgy látszik, vigan dudál az anárkia. Vigan tudnifilik és nem komolyan, ne tessék megjedni tőle. Arról van szó, hogy egy *Eötvös*-utcai háziúr kapuja előtt éjszakánként revolverlövésök puffogtak el a levegőben, a háziúr, bizonyos *Kovács László* nevezetű ember ennek nem igen örül s jelentést tett a rendőrségnek, hogy csináljanak valamit, mert különben nem tud aludni. A rendőrök ki is mentek az *Eötvös*-utca, s míg ott cirkáltak, csakugyan pattozott is a revolver egy-kettőt a háza előtt, de mire összeszaladtak, senkit se találtak már a tethelyen. Benn az udvaron pedig lámpással járkált föl s alá a gazda. Bekopogtak hát hozzá, s valami kis felvilágosítást kértek tőle, hogy hogyan is esik ez a dolog. A gazda egy levelet mutatott nekik. Ez volt beírva:

T. c. uram!

Ha ön a kapu hasadékába nem tesz 400 forintot, lövöldözni fogok.

Ismeretlen.

És azért is vigan lövöldöz az Ismeretlen, mivelhogy a 400 forint kikösz.

— **A nyomor öngyilkosa.** Tegnapelőtt este a Lánchídon álló rendőrnek feltűnt, hogy a baloldali gyalogjárón egy fiatalember ide-oda járkal s a zavaros hullámokat nézi. Odalépett hozzá s megszólította:

— Csak nem akar a vízbe ugrani?

A fiatalember elmondta, hogy csakugyan a Dunába akarta magát ölni, mire a rendőr az V. kerületi kapitánysághoz kísérte. Itt azt mondta, hogy *Steiner* Fabiánnak hívják, állás nélküli kereskedősegéd és már két nap óta nem evett. A rendőrségnél egy forintot adtak neki, hogy enyhítse nyomorát s szabadon bocsátották. Öngyilkossági szándékáról azonban még mindig nem mondott le. Ma délelőtt ugyancsak azért, mert a Dunába akarta magát ölni, a Margithídon posztoló rendőr kísérte be az V. ker. kapitánysághoz, ahol újabb rabeszelés után, miután becsületszavára fogadta, hogy nem öli meg magát, ismét szabadon bocsátották. Ámde onnan egyenesen a *Ferenc József-hídra* ment, hogy végzetes szándékát harmadszor is megkísérelje. Ezúttal sikerült is neki, mert mielőtt valaki megakadályozhatta volna, a Dunába ugrott s nyomtalanul eltűnt a habok között.

— **Korotnai doktor a boerok főorvosa.** Mivel egynemely dolgokat nehéz elfelejteni, még mindenki tudja, micsoda doktor *Korotnai* Árpád. Orvos volt itt Budapesten és csunya jelzőt kapott a mestersége mellé, az utcan kiabáltak a rikkanások a *halottrábol orvosról*. . . . Elítélték *Korotnai* doktor négy évi fegyházra és tavaly már föltételezen szabadlábra helyezték. A doktor, aki valaha szerepvívő volt, kerülté ismerőseit, nem mutatkozott a nyilvánosság előtt. Most szenzációs hír érkezik felőle. Egy magyar orvosnövendék levelet írt Transvaalból egyik budapesti barátjának, amelyben többek között arról is ír, hogy a boer seregben doktor *Korotnai* Árpád főorvos. Óriási ambícióval teljesíti nehéz munkáját *Korotnai* a háborúban, a sebesülteket valóságos önfeláldozással ápolja. Szinte el is felejtéi vele a munka multja sötét pontját, amely elűdözte hazájából.

— **Egy színész balesete.** Mint aradi levelezőnk táviratozza: Kellemetlen baleset érte ma az aradi színház kedvelt komikusát, *Hegyesi* Gyulát. Az előadás előtt a lakásán benzinnel tisztította a kulcsujját, a benzint felrobbant és *Hegyesi* a karján súlyos égési sebeket szenvedett. Egő ruhával szaladt ki az utcára, ott aztán nagynehézen segítettek rajta.

— **Elcsipett betörő.** Az éjjel az 1922. számú rendőr a külső váci-ut 58. szám alatt lévő hentesüzletből gyanus hangokat hallott s az üzlet ablaka is be volt törve, amiből azt következtette, hogy betörők járnak az üzletben. Felcsengette a házmestert s azal ment be az üzletbe, ahol *Stáb* Imre kárási születésű 22 éves csavargót találtak az arupad mögött elrejtőzve. A pénzfókok fel voltak törve s a pénz már *Stáb* zsebében volt. Szabót a rendőrség letartóztatta.

— **Kuruc Imre.** Nem tartozik éppen a leghíresebb nevek közé, de aki viselte, jóravaló betyár volt annak idején. Ami zsványáság az Alföldön itt-ott megessett, abban része volt neki s szűkebb vidék olyan jól ismerte a híret, akár csak a *Rózsa Sándor*t. *Tatár* Péterék mindazonáltal nem találták elég jó renoméjú betyárnak ahhoz, hogy könyvet írjanak róla s a vén zsványról semmi éneket nem énekelnek az alföldi lányok. Hogy mégis híres, nevezetes ember volt az öreg, azt sok esztendői nehéz tömlőccel igazolta be, azt pedig nem osztogatják csak úgy semmiért. Nemrégiben kiszabadult feltételelesen s Szent Mihálytelkén húzta meg magát valami sógornál. Nem csinált az öreg semmi nevezetesen. Átépítette a telét s csak mikor rügyezni kezdtek már a fák, akkor állott munkába. El-eljárogatott messze földre és mindig jóeska pénzzel kerelkedett vissza. Sejténi lehetett, hogy az öreg visszatért a régi foglalkozásához, biztosat azonban nem igen tudhatott senki arról, hogy jártában-keltében mit csinál a vén zsvány. Most hogy újra hideg lett, eltűnt a környékről az öreg s az öreg juhászok, bojtárok talán még nem is tudják, hogy micsoda komoly sor esett meg vele. A napokban a mérgesi határban átlőtt koponyával, holtan találták meg. Valaki hátulról lötte le vadászfegyverrel.

— **Elszabadult lóré.** A régi teherhordó lovasuti kocsiakat hívják közti vasuti nyelven *lórénak*. Egy ilyen lóré nagy szerencsétlenségnek volt ma délután okozója. A lóipómezei villamos vasut végállomására ugyanis most ilyen lórékon hordják a földet s ma délután négy óra tájban, nem tudni hogyan, a földhordó vállalkozó embereinek hanyagságából, vagy valame y elbocsátott munkás bosszujából-e, az egyik lóré elszabadult és a villamos vasuti síneken, a lejtőn villámgyorsan szökött a város felé. A *Margit-köruton*, éppen a síneken ment át *Greschner* János 15 éves cserépes inas, akit a lóré elkopott, *kettéhasította a testét*, úgy hogy a szerencsétlen fu szörnyen halt. A lóré, melyen vezetve nem volt, nagyot zöckent, még egy pár lépésnyire vonszolta a szétmarcangolt holttestet és aztán megállt. Az eset színelhelyére nemokóra megérkeztek a rendőrség és a törvényszék kiküldöttéi. Megindították a vizsgálatot, melynek feladata lesz kideríteni, hogy a szerencsétlenség a földhordó vállalkozó munkásinak hanyagságából történt-e, vagy pedig véletlenség, vagy esetleg bosszu műve.

— **Ékszerlopás a vonaton.** *Zimmer* Márton pancsovai ékszerész Újvidékről Titeltre utaztában a vonaton meglopták. *Zimmer* elaludt és mire felébredt, ötezer forint értékű drágaságokat tartalmazó ékszerládája eltűnt. A nyomozást megindították, de eddig nincsen eredménye.

— **A szatmári sikkasztó.** A Szatmárról eltűnt *Steinberger* József könyvvezető sikkasztása folytán az ottani Kereskedelmi és Iparbank igazgatóságára felkérte a szatmári négy pénztárat, engedjék át könyvelőiket, hogy azok vizsgálják meg hat évre visszamenőleg könyveiket és készítsék el a múlt évi mérleget. A pénztáratok készsággal teljesítették ezt a kérést és ez által megnyugtatták a közönséget, úgy hogy most már a felmondások is szünetelnek. Igen jó hatást tett, hogy a hét folyamán beérkezett felmondások kifizetéséhez a helybeli intézetek látták el a kereskedelmi bankot a szükséges pénzüsszeggel. Hír szerint *Steinberger* nemcsak a bankot, de több magánost is megkárosított. A teljes hiány még nincsen kiderítve.

— **Jublatló cég.** Az *Árva* János és Társa osztr. csász. és magy. kir. udvari selyem- és divatrua szállító cég (V. Bécsi-utca 9.) ez év végével ötven éves áldásos működésének határponyjához ér. Erre való tekintettel a cég tulajdonosa, *Mesey* Gyula úgy intézkedett, hogy az új év kezdetével úgy az aru- osztályban, mint a ruházati osztályban az összes árú jónnan szerencsésen be. Tekintettel, hogy az *Árva*-cégnél Párisban is van (1. Rue Ambroise Thomas) raktára, a most divatozó farsangi udonságok, esti és bálj tolették, bálj beléppők, valamint az aruostály selyem- és haute fantasie kelmei eltérnek mind attól, amit más cégek forgalomba hoznak. A hölgyvilág az *Árva* cégnél megtalálja mindazt, amit csakis első rendű párisi divathazakban lát. A cég ambíciója mindig az volt, hogy a Bécsből ide importált divathazakat mellőzhetővé tegye és e tekintetben mindig a magyar közönség teljes támogatásában részesült.

— **A Dunába ugrott.** *Singer* Fülöp, lóipó-szentmiklósi születésű huszonnyolc éves műegyetemi hallgató ma délután a *Ferenc József-hídról* a Dunába ugrott. Esés közben oly szerencsétlenül ütötte fejét egy jégtáblába, hogy koponyája megrepedt. Még élve kifogták és bevitték a Rókus-kórházba. Az orvosok remélik, hogy megmenthetik a szerencsétlen fiatal embert.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finanszíroz találmányokat és beajstromoz védjegyeket és mustrákat. Felvilágosítás díjtalan.

A nemzeti csöndes veszedelme. A pénzügyminisztérium megoldhatatlan könnyelműsége folytán ma egyik legnemzetibb intézményünket a végveszély fenyegeti. Ha a minisztériumok tovább is így folytatják a nemzeti állam kiépítésének munkáját, maholnap meg fogunk semmisülni végképpen. Még csak irnagnak való sem marad belőlünk. Hogy a hazánkat és nemzeti önállóságunkat veszélyeztető rendeletet kellőképpen megérthessük, szükséges tudnunk azt is, hogy ezideig kétféle játékkártyával szórakozott ez a nemzet. Volt ugyanis: a) mosható és b) moshatatlan játékkártya. Az első osztályba tartozó kártyák természetesen nagyobb áron keltek az állam nagyobbilletéket szedték utánuk, mivel többször is meg lehetett velük szórakozni a nemzeti csöndest. A mosható kártyának eddig az volt az ismertető jele, hogy például a zöld királynak zöld maradt a színe, ha egy hétig mosták is a vizes kendővel. Most másként van a dolog. Azokat a kártyákat, amelyeknek szélit le lehet vágni s egy kis praktikkával úgy ki lehet adjasztálni, hogy ugyan látszanak, szintén beletették a mosható kártyák kategóriájába, úgy hogy most majd minden moshatatlan kártyát moshatóknak minősítettek, amit úgy is lehet érteni, hogy a kártya tucatja után ezental hét koronával és husz fillérel több illetéket kell fizetni, mint eddig. Az csak világos, hogy a magyar kártyagyárosokat tisztán a nemzeti intézmények iránti meleg szeretet vezeti, mikor minden áron a régi állapotokat szeretnék visszaállítani. Nem is járja az egy civilizált országban, hogy egyszerre csak megdrágítsák a mindennapi eledelét az embernek s befogják a száját is azonfelül, hogy soha se tudjon lélekzetet venni ezental.

— Hát élet az, mikor az ember még csak nem is huszonegyezhetik olesón? Minek akkor nemzeti állam?!

Rablógyilkosság Erzsébetfalván. Ma éjjel rablógyilkosságot jelentettek Erzsébetfalváról a fővárosi rendőrségnek. Egy öreg kofaasszonyt gyilkoltak meg ma este felé a kis községben. Megölték tizenöt forintjáért s a gyilkos ügyesen végezte munkáját, mert a közelben lakók semmi gyanus körülményt nem vettek észre az öregasszony lakása körül s csak jóval a tett elkövetése után tudódott ki a rablógyilkosság. Természetes így, hogy a gyilkosnak ideje volt omenekülni. Valószínűleg a főváros felé vette útját s így a fővárosi rendőrségnek ad dolgot a felkutatása. *Pandurovics Péterné*, született *Marsousszky Anna* hatvanegy éves gyümölcsárny asszony az áldozat, akinek meggyilkoltatása valóságos lázba hozta ma este felé a kis községet, ahol az Adler házaspár meggyilkolása óta nem történt jelentékenyebb bűneset. *Pandurovics Erzsébetfalva* piacán, egy kis bódében árulgatta a gyümölcsöt s alig egypár krajcár keresete volt naponta. Ebből a kis keresetből is összetakarított néhány forintot s azt a szekrényében tartogatta. Ott lakott egy kis szobácskában, nem messze a piactól, egészen egyedül s mikor beesteledett, hazatért a bódéjából s korán lefeküdt. Ma délután négy-öt óra tájban ment haza az öreg kofaasszony s mintán elkötötte szerény vascorát át, lefeküdt. Ugy este 1/8 óra tájban egyik szomszédja bekopogtatott hozzá s nagy csodálkozására az ajtót nyitva találta. A dolog gyanusnak tűnt fél előtte, mert este az ajtó mindig zárva szokott lenni, gyufát gyújtott tehát, de a látványtól, amely a kis szobában eléje tárult, megborzadt. A szegény öreg asszony ott feküdt az ágy előtt, éjjeli pongyolában. *A fejé ketté volt hasítva s az egész szoba vértócsa volt.* Nem messze a holttesttől egy hatalmas fejsze hevert, ezzel végezte dolgát a rablógyilkos.

Az egész ház egyszerre talpon volt a szomszéd kiáltásaira. Az egyik ember orvosát szaladt, a másik meg a csendőröket értesítette a gyilkosságról. Csakhamar megérkezett dr. *Steiner* orvos s megjöttek a csendőrök is. Az orvosnak csak annyi dolga akadt, hogy megállapíthatta, hogy a gyilkosság legalább egy órával a felfedezés előtt, úgy 6-7 óra között történt, mert a holttest már ki is volt hűve. Megállapította az orvos azt is, hogy a gyilkos általban tanámda meg áldozatát s a hatalmas fejszével egy csapásra kettéhasította a fejét, amelyből az agyvelő egészen kifordult.

A csendőröknek már több dolga akadt. Megvizsgálták a szegényes kis lakást s mindjárt látták, hogy itt *rablógyilkosság történt.* A szekrény ajtaja ugyanis ki volt nyitva s a ruhák szétszórva hevertek a földön, egészen átáza a nagy vértócsában.

A szomszédok azt állítják, hogy *Pandurovicsné* volt vagy 10-15 forint összetakarított pénze, ez azonban hiányzott a szekrényből. Egyéb tárgyat nem vitt el a gyilkos.

Éjjel tizenegy óra tájban két csendőr jött be a fővárosba s jelentést tett a gyilkosságról a főkapitányságnak. *Kolozsvári* kapitány rögtön szétküldte a detektíveket a rablógyilkos keresésére s a rendőrszemeket is értesítették az esetről, hogy minden gyanus éjjeli alakot tartsanak szemmel, mert a rablógyilkos, akinek ruhája valószínűleg véres lett működése közben, minden bizonyonnyal a fővárosba menekült.

Krivány János szabad akar lenni. Tisztára komikusan hangzik az a hír, amit ma egész komolyan telegrafálnak meg Aradról. *Krivány János*, akinek az uri passziót az egész megye siratja — unja a vizsgálati fogságot. Terhére van. Kérelmet adott be a törvényszékhez, amiben azt írja, hogy boosássák szabadlábra. Jó fiú ő. Béssben önként jelentkezett a rendőrségnek, hogy tartóztassák le, most se fog elszökni. A vizsgálatot már nem hiszhatja meg az, hogy ő szabadon van és beteg. Jót tenne neki a friss levegő. Humanizmus ide, humanizmus oda, de van ebben az urban humor. Ő maga is jót nevetne azon, ha komolyan vennék a kívánságát. Erről persze egylőre szó sincs.

Szombathely tanácsos itthon. *Szombathely* Albert rendőrtanácsos, a III. kerületi kapitányság vezetője Abbaizsól visszatért a fővárosba s rövid idő múlva átveszi hivatala vezetését.

Templomfosztogatók. Tegnap reggel a Szer-viták templomában észrevették, hogy a páduai szent-Antal szobra alatt levő porselyt valaki feltörte s a pénzt kiszedte belőle. A rendőrségnek megteiték a feljelentést s a tolvajt rövid idő alatt kinyomozták *Nagy Ignác* 31 éves volt hivataloszó személyében, aki lopásért már másfél évet ült. A rosszelek ember tagadott mindent, de a lopott pénzt különböző bűnjelkével megtalálták nála. Az utóbbi időben több ilyen eset fordult elő, s valószínű, hogy ezeket is Nagy követte el. A rendőrség átkísérte az ügyészséghez.

Harmincöves jubileum. *Hoffmann Sándor* központi adópervezetőnek holnap, szombaton ünnepli közszolgálatának harmincöves jubileumát. A fővárosi adópervezető tisztviselői ebből az alkalomból testileg tisztelgének nála és átnyújtják neki albumba foglalt arcképeiket. A jubiláns pedig lakomat ad kártársai tisztelőre.

A poliklinikai sorsjegyek húzása. A *Budapesti Poliklinikai Egyesület* körháza javára rendezett sorsjátéknak tegnap esti első húzásán a következő számokat húzták ki: **A 20.000 korona értékű főnyeremény a 6151 sor 71 száma esett; 500 koronát nyert 2251-41, egyenkint 100 koronát 7953-21 9678-09, 10 koronát nyert: 0886-19 1169-98 1675-95 2288-71 3752-99 4955-35 6046-46 6485-46 7806-57 7692-34. 5 koronát nyert: 0004-71 0029-96 0098-40 0071-23 0104-61 0171-48 0172-58 0390-10 0377-09 0389-53 0390-79 0477-94 0543-35 0662-90 0630-08 0733-99 0737-93 0863-21 0564-83 0913-29 1031-41 1042-93 1065-68 1139-15 1239-81 1253-49 1262-05 1340-30 1391-49 1425-8 1462-77 1509-01 1528-29 1632-20 1662-29 1712-50 1743-49 1749-19 1833-43 1841-05 1874-96 1877-56 1885-8 1916-43 1928-79 2031-94 2101-33 2193-66 2197-43 2356-25 2406-74 2445-81 2614-41 2657-01 2738-40 2771-36 2793-25 2863-46 2922-16 3002-62 3009-53 3020-39 3035-71 3063-22 3117-02 3122-97 3203-76 3209-59 3221-52 3293-21 3346-79 3376-99 3423-97 3445-61 3457-96 3493-75 3510-69 3592-12 3597-02 3599-52 3619-32 3623-80 3631-19 3635-76 3728-24 3744-27 3838-94 3900-63 3969-14 3974-46 4019-31 4112-76 4120-53 4151-54 4155-88 4164-21 4236-85 4290-33 4303-57 4316-56 4370-44 4373-17 4336-65 4412-40 4418-10 4431-87 4442-37 4380-82 4557-23 4575-30 4602-45 4648-56 4679-83 4688-86 4718-14 4744-73 4796-35 4798-57 4817-87 4931-37 4935-72 4937-12 5001-21 5020-04 5021-09 5031-99 5157-19 5219-21 5231-18 5244-65 5266-88 5277-81 5359-40 5368-57 5369-47 5408-77 5423-05 5443-96 5622-43 5638-43 5647-84 5679-35 5708-84 5709-54 5738-56 5743-04 5751-88 5919-91 5928-79 5938-72 6014-53 6083-55 6117-74 6180-27 6239-87 6250-25 6336-16 6458-26 6484-29 6483-29 6602-28 6673-67 6741-81 6811-35 6891-62 6900-53 6928-23 6959-34 6974-07 7010-47 7145-39 7171-71 7315-20 7319-07 7333-28 7341-99 7469-24 7508-89 7562-73 7662-71 7750-39 7791-33 7794-85 7860-30 7870-91 7880-95 7903-35 8008-20 8015-77 8046-40 8051-92 8080-15 8112-05 8134-55 8169-96 8202-42 8218-19 8234-23 8242-68 8296-39 8354-04 8403-79 8400-57 8415-71 8450-36 8470-15 8481-53 8504-96 8560-77 8628-57 8647-19 8690-61 8727-53 8740-84 8780-18 8790-74 8804-100 8893-58 8899-03 9029-44 9035-59 9077-46 9097-19 9113-13 9128-59 9155-97 9182-77 9196-77 9271-52 9290-07 9405-85 9449-61 9470-01 9473-61 9505-97 9643-95 9682-32 9915-08 9933-20 9937-63.**

Elhamvadt kastély. *Sopronból* táviratozzák, hogy gróf *Széchenyi Kálmán* kastélya porráégett. A műszerető fúr a kastélyban sok műkincset, köztük drága festményeket horított össze, amelyek most mind megsemmisültek. A kastély és berendezése másfél millióra volt biztosítva. Táviratunk szerint kályhatűz okozta a szerencsétlenséget.

Üngyilkosság dinamittal. Borzasztó módon vetett véget életének újév napján *Király-Lehotán Lehoczky Károly* 30 éves fiatal ember. *Lehoczky*, üngyilkossága előtt néhány nappal kijelentette özvegy édes anyja előtt, hogy kénytelen megválni életétől, amit az anyja nem vett komolyan. Újév napján, mikor özvegy *Lehoczky* a templomba volt indulóban, hirtelen egy borzasztó durranás hallatszott ki *Lehoczky* k házból. A nagy zajra az egész község népe összefutott. A fiatal ember dinamitot tett a nadrágja zsebébe s meggyújtotta. A szerencsétlen darabokban szórták össze, *Borzasztó* tettének okát nem tudják.

Elmebeteg a bérkocsiban. Az éjjel egy bérkocsis egy uri embert vitt be a főkapitánysághoz s elpanaszolta, hogy már négy órán keresztül kocsikázta magát s modora után itélve elmebajosnak látszik. A rendőrorvos megvizsgálta s tényleg elmebetegséget konstátál nála, miért is bezáratották a lipótmezei tébolydába. Valószínű, hogy az illető *Ince Béla* nagyenyedi születésű, 34 éves volt gimnáziumi tanár, aki újév napján jött Budapestre s a *Metropol* szállóban lakott.

Letartóztatott orfeumtulajdonos. Mi is hírt adtunk arról, hogy a rendőrség a keleti pályaudvaron letartóztatott egy *Golf József* nevű brailai orfeumtulajdonost, aki két nővel *Predeal* felé akart utazni. *Golf* a VIII. kerületi kapitányság nyomában elítélte 30 napi elzárásra és 400 korona bírságra. Az ügynek azonban ezzel nincs vége, amennyiben *Golf*, aki török alattvaló, a rajta elkövetett sérelem miatt a török konzulathoz fordul megterelés végett. *Dossios N. bey* török alkonzul ma személyesen interviuált ez ügyben *Rudnay* főkapitánynál s egyuttal a belügyminisztert is informálta arról, hogy *Golf* több mint tizenöt éve jár Budapestre, soha semmiféle leánykereskedést nem üozt s mint török alattvaló, kifogás alá nem esik rendőri szempontból. Az ügynek ezenkívül törvényeski folytatása is lesz. Több lap ugyanis úgy adta elő az esetet, mintha *Golf* a brailai osztrák-magyar konzul megkeresésére tartóztatott volna le. Ez ellen a hír ellen, illetve ennek sugalmazója ellen *Golf* jogi képviselője, dr. *Gál Jenő* az új eljárás 20. §-ára való hivatkozással ma a bünvádi eljárás megindítását kérte a törvényszéktől.

Posszu. A nógrádmegyei Szokolján ma a saját házának udvarán meggyilkolva találták herceg *Hohenlohe* érdemestérét, *Mik Márton*. Fejszével verték agyon, s amikor rátaláltak, már meg volt halva. Azt hiszik, hogy hosszabb ülték meg s valószínűleg vadászok voltak a gyilkosok. A vizsgálat megindult, de ez ideig még semmi olyast nem derített ki, amiből közelebbi részletekre lehetne következtetni.

Halálos elgázolás. *Bor Gábor* 53 éves vasuti munkás ma délelőtt a lipótvárosi tehérpályaudvaron a sinek között fojlatatoskodott, miközben egy tehervonat elgázolta. A szerencsétlen családost ember a vonat kerekei derékban szétltek ketté úgy, hogy nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A szerencsétlenség okának kiderítése céljából megindították a vizsgálatot.

Mercur Évkönyv. Akieknek sorsjegyei vagy más sorsorsolásoknak áldozott értékpapírok vannak, bizonyára örömmel fogadják a *Mercur Évkönyv* megjelenését. Benne van ebben a könyvben a sorsjegyek és más sorsolható értékpapírok száma, amelyek már régebben kisorsoltak, melyeknek nyereményeit azonban még nem vették fel. Ebből a könyvből megtudható, hogy valamely sorsjegy, záloglevél stb. az emisszió napjától kezdve mai napig kisorsolható-e vagy sem. Ha tekintetbe vesszük, hogy körülbelül 40 millió korona fekszik gazdátlanul, fel nem vett nyeremények alakjában, tisztán áll előttünk az évkönyv hasznos volta. A *Mercur Évkönyvet*, melyet a *Mercur* sorsolási és közzgazdasági lap előfizetői ingyen kapnak meg, *Berger Mór* szerkesztő állította össze s bolti ára két korona.

Női ruha-kiállítás. *K-né Margitai Maris* szabászati és varró tanintézete kiállítást rendez. A kiállítás január 6-ikán, 7-ikén és 8-ikán tekinthető meg az intézet helyiségében (Kerepesi-ut 14. I. emelet) délelőtt tíz órától délután ötig.

(x) **A Zoltán-féle** csukamajólaját gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik be, mert teljesen szag és íz nélküli. Üvege 1 forint. Zoltán B. gyógyszerárban Budapest, Hold-és Zoltán-Korona-utca sarkán.

(x) **Minden jobb háztartásban** nélkülözhetetlen a *Fiumei* csokoládé és cacó. Kapható mindenütt.

(x) **A Pénz és Föld** című, Magyarország jelzalog és földbírtok forgalmának előmozdítására szolgáló szaklap VII-ik évfolyamának első száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Isten. Irta:

HUNGARIA-vasfürdő Budapest, VII., Nyár-utca 7. szám. Gőz- és kádfürdők. Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

dr. Dobránszky Péter, műegyetemi r. tanár. — Aus dem Stambuche des J. Perotti. Wiener Henrikától. — Sára grófnő eljegyzése. A „Pénz és Föld” tárcái. — A kvóta és a gazdaközönség. — Tisztességtelken verseny. Irta: dr. Báltasséki Lajos, köz- és váltó-ügyvéd. — Hova építsük az új Nemzeti Színházat? — Megszámlálhatlan az áldozatok száma Wiener Henrik búváronkijáratán. Irta: Hilbert Antal. — Országgyűlési képviselő és királyi járástörő. — Eladó földbirtokokra vonatkozó hirdetések.

(x) Egger mellspasztillája gyorsan és biztosan hat köhögésmé, rekedtségnél, elnyákosodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Doboza 50 kr. és 1 frt (próbadoz 25 kr.). Fő- és széküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapest, Váci-kört 7. sz.

FŐVÁROS.

(*) A pénzügyi bizottság ülése. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután ülést tartott Matuska Alajos alpolgármester elnöklése mellett. A Gellérthegyen, a Kelenhegyi-utnál szükséges vízvezető árok áthelyezésére 1400 forintot szavaztak. A mértékhatáson túl 300 forint tulkiadását megítélték. Megszavaztak 750 forintot a szegélyeknek nyújtott orvosságok áránál mutatkozó túlkadás fedezésére. Az V. kerületben végrehajtás után lefoglalt ingóságok eluvarozására 500 forintot engedélyeztek, ez azonban nem volt elég s a bizottság ma megszavazott még 100 forintot. A sétaterek munkáinál alkalmazott napszámosok díjánál 2300 forint túlkadását pótolta. A hitoktatási kiadások 3233 frt 60 krral haladtak túl az előirányzott összeget, ezt ma megszavazta a bizottság, valamint az Erzsébet-szegényháznál a világítás költségeire 384 forint pótlékot.

(*) Új magyar honpolgárok. Ma délelőtt tette le a honpolgári esküt Halmos János kezébe Glaser Ferdinánd nyugalm. cs. és kir. őrnagy és Horváth Sándor kereskedő.

(*) Műszaki értekezlet. A főváros szervezési szabályrendelete elrendeli, hogy a mérnöki hivatal szakosztályának vezetői a nagyobb fontosságú műszaki ügyeket értekezleten vitassák meg. A közéleti igazgatónak minden hónapban kellene értekezletet összehívnia; néhány év óta azonban nem tartottak a szakosztályvezetők értekezletét. Halmos János polgármester most elutazta a közéleti igazgatót, hogy a szabályrendeletnek megfelelően az értekezleteket ezután pontosan tartsa meg s tegyen jelentést, hogy eddig miért nem tartották meg. Tegnap volt az első értekezlet, amelyen a január elsőjén életbe lépett szolgálati utasítást vitatták meg.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Reviczky Gyula szomorujátéka. Rudnyánszky Gyula ismert költő, a *Hazánk* dolgozó társaság, érdekes irodalmi dolgára akadt rá Reviczky Gyula korán elhunyt költőnek hagyatékában. Ez egy *Jobab* című ötfelvonásos bibliai tárgyú szomorujáték. Az elhunyt fiatal költő ezzel a tragédiájával részt vett az Akadémia 1877-iki szomorujáték pályázatán, amelyen Várad Antal *Tamara*-ja vitte el a díjat. Reviczky tragédiájának a bibliai Jób a hőse, akinek az a tragikum, hogy elbizakodik bölcsességében. Reviczky tragédiáját teljes épségben találták meg a költő írásai közt.

** Operaház. A magyar ciklust az Operaházban holnap szombaton kezdik meg Erkel Ferenc Hunyadi László című operájával. Ez operá 1844. január 27-én került először színpadra a Nemzeti Színházban Erkel Ferenc jutalomjátékánál. Érdekes az akkori és a holnapi előadás szereposztásának összehasonlítása:

1844. január 27-én,	1900. január 6-án,
V. László	Havi
Cillei	Füredi
Hunyadi László	Pecz (mint vendég)
Hunyadi Mátyás	Éder Lujza
Gara	Udvarhelyi M.
Gara Mária	Molnár L.
Erzsébet	Schodelné
Rozonyi	Egressy Béni
Egy hölgy	Boldogné
	Kiss
	Szendrői
	Arányi
	Payer M.
	Ney D.
	Szilágyi B. J.
	F. Penny J.
	Mihályi
	Berti M.

A Hunyadi László első előadása nyitány nélkül volt, mert a mostani nyitányt Erkel később írta hozzá; ugyancsak hiányoztak az első előadásból Hunyadi László I. felvonásbeli magándaalán egy része, Erzsébetnek II. felvonásbeli híres nagy áriája és Gara Máriának III. felvonásbeli nászadala; e zenérezeket a szerző a későbbi években írta: *Stéger* Ferenc, *La Grange* vendégeskedés és *Hollói* Kornélia számára.

** A Szecesszió másodszor. *Lavedan* szatirikus kórképe, a *Szecesszió*, ma este másodszor került színpadra a Vígsházban. A *Lavedan*-darab, tegnapi sikeres bemutatója után, oly nagy érdeklődést keltett, hogy a mai második előadásra, már délután elfogytak az

összes jegyek. A zsúfolt ház nagy tetszéssel fogadta a darabot ma is és zajosan tapsolt *Lánczy* Ilkának, *Fenyvesinek*, *Farsányi* Irénnek, *Hegedűsnek* és *Tapolczainak*. A szenzációs diszletek és az elegáns női tolették szépsége ma általános meglepetést keltettek. Az előadást kis incidens zavarta, de csak egy pillanatig. A harmadik felvonás közepe táján a közérképélyen egy uri kinézésű fiatal ember felugrott a helyéről és ordítani kezdett. A rendőrtisztviselő ki vezette a fiatal embert és bekísértette a főkapitányságra, ahol kitűnt, hogy örült. Beszállították a lipótzmezei örültek házába.

** Márkus Emília nyilatkozata. P. Márkus Emília asszony a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

A tegnapi *Budapesti Napló*ban célzás történt s a mai *Hazánk*ban már nevem kitérésével oly híresztelésekről tetek említést, mintha velem a Vígsház igazgatósága szerződést kötött volna bizonyos fizetésért. Nekem 20, illetve 25 ezer forint évi fizetést felajánlott volna. Tartozom annak kijelentésével, hogy ezen hír nem felel meg a valóságnak; szerződést sem kötöttem, közölgök velem nem tárgyalt senki s ennél fogva bizonyos fizetés sem ajánlott. De meg nem is távoztam el attól a Nemzeti Színházról, ahol pályámat megkezdtem, amíg engem a vezetőség és a közönség egyaránt érdememem felül megbecsüli és szereti. A közléstér fogadja a tisztelt szerkesztőség előre is hálás köszönetem. Tisztelettel

Ludapest, 1900. január 5.

P. Márkus Emília, s. k.

Szíves engedelmével a kitűnő művésznöknek, lévedésben van, ha a *Budapesti Napló* idevágó közlését magára vonatkoztatta. Ugylátszik ez merő szuggesztívó, hogy mivel a *Hazánk* őt ma meg is nevezte, tehát úgy lehet, mi is reá céloztunk. Nem így történt. A mi közlésünkben egyszerűen az volt, hogy Gál Gyulának a Nemzeti Színházhoz történt szerződését bizonyos verseny indult meg a Nemzeti Színház és a Vígsház közt. Ennek eredménye gyantán mindenféle hírek keringenek és az is többek közt, hogy a Nemzeti Színház egy tagjának 20.000 frtos szerződést ajánlott volna fel a Vígsház. A Nemzeti Színházban van Márkus Emília méltó helyén. Maralása természetes, távozása meglepő volna. Természetes az is, hogy a vezetőség megbecsüli. A publikum pedig nem szeretheti eléggé. Általában nekünk becses, fontos mindkét műintézet érdeke. És csak arról volt a szó, hogy a verseny, ha megindul művészi motívumokon épüljön fel és a régi nagy, nemes intézetnek és az új ágilis, temperamentumos Vígsházának egyaránt hasznára váljék.

** Kubelk búcsuhangversenye. Kubelk Jan búcsuhangversenye iránt, melyet a Rózsavölgyi és Társa cég e hó 15-ikén rendez a Vigadó nagyertermében még nagyobb érdeklődés mutatkozik, mint múltkorai hangversenye iránt. Ez alkalommal *Szilágyi* Arabella is közreműködik, ami a jeles művésznő számos tisztelőjét bizonyára nagyon meg fogja örvendeztetni.

** Déri Jenő szerződése. A Magyar Királyi Opera igazgatósága, mint nekünk *Aradról* írják, e hónap másodikáról keltezett levelében értesítette Déri Jenő tenoristát, aki sikerrel vendég szerepelt az Operában, hogy április tizenötödiktől hajlandó őt tagjai sorába szerződetni. Az igazgatóság egyúttal felszólította az aradi tenoristát, hogy közölje feltételeit, amelyek mellett szerződni hajlandó.

** Hölgy-kamara-hármas. A Royal nagyteremben ma egy elejétől végig mindenben új és érdekes hangversenyt élvezett végig a közönség. Három bájos leány produkálta művészetét. És a hölgy-kamara-hármas a mai első debütálás diadalmasan beilleszkedett a főváros koncertjei sorába. *Patay* Berta (zongora), *Békay* Józsa (hegedű) és *Camera* Bianka (cello) kisasszonyok a hármas tagjai, valamennyien kiforrott művészi tudással, izléssel és szokatian grációzitással kezelik hangszerüket. *Patay* Berta kisasszony már két önálló koncerten aratott nagy sikert, amelyeknek mai szereplése méltó folytatásuk volt. Csodálatos technikával, izléssel és érzéssel játszik zongorán, egyéni fölfogását is beleviszi játékába. A közönség a kisasszonyt szólószáma után zajosan megtapsolta. *Békay* Józsa kisasszony a berlini Hof-schulén a Joachim-díjat nyerte el. Pinon, precíz hegedűjátéka ma is nagy hatást keltett. *Camera* Bianka kisasszony cellojátéka a hármas erőssége. A közösen előadott *Beethoven* és *Mendelssohn*-szám a kamara szép összjátékáról tett tanuságot.

** Márkus Emília Szombathelyen. Márkus Emília, a Nemzeti Színház kitűnő drámai hősnője, e hónap tizenharmadikán Szombathelyen fog fellépni a *Horváth* Boldizsár-szobor javára rendezendő előadás.

** Olvasó próba a Vígsházban. A *Vígsház*-ban ma délelőtt tartották meg *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor háromfelvonásos eredeti bohózatának, a *Napoleon öcsém*-nek, főpróbáját. A darabot, amely legközelebbi ujdonsága lesz a színháznak, a szerzők maguk olvasták fel. *Napoleon öcsém*, mint értesülünk, e hónap második felében kerül bemutatásra.

** A Népszínház premijere. A Népszínházban január tizedikén, szerdán kerül bemutatásra *Pásztor* Árpád és *Mader* Raoul operetteje, a *Kadétkisasszony*. A főszerepeket a következők játszzák:

Williamson — *Németh*, Lucy leánya — *Kury* Klára, Billy — *Szirmai*, Leila — *Z. Bárdi* Gabi, Robertson — *Raskó*, Tottle kapitány — *Kovacs*, Daisy Happy — *Csatai* Zsófi.

A *Kadétkisasszony* háromszor egymásután kerül színpadra; szombaton, a személyzet pihenetése végett a *Kis szökevény* váltja fel és vasárnap adják elő negyedszer az új operettet. A jelmez-főpróba kedden délelőtt tíz órakor lesz.

Mader Raul, a Népszínház legközelebbi ujdonságának, a *Kadétkisasszony* című operettnak zeneszerzője, *Ferdinánd* főhercegnek születésnapja és újv alkalmából üdvözlőlevelet írt, amelyre a főherceg ma a következőképpen válaszolt:

Fogadja igaz köszönetemet szerencsekívánataiért, amelyeket szívből viszonok. Budapestre utazásomnak a híre valótlán, amennyiben ezt az utat most tervbe sem vettem, bár nagyon sajnálom, hogy a *Kadétkisasszony* premijereje olyan időre esik, amikor nem lehetek jelen.

Öszinte üdvözléssel

Ferdinánd főherceg.

** Hangverseny. A kispisti dalárda január 6-án, Vízkereszt napján, este 8 órakor az Ullmann-féle helyiségben hangversenyt rendez.

** Az asszonyregiment jubileuma. Az asszonyregiment, *Reiner* és *Bozenzeig* operetteje január tizedikén, szerdán, éri meg a Magyar Színházban huszontötödik előadását.

** Új zeneművek. *Bárd* Ferenc és *Testvére* zenemű-kereskedésében, *Kossuth* Lajos-utca 17. szám, *Monokton* és *Caryll* A kis szökevény operett zongorára magyar szöveggel, 2 füzettel fűzött 1 forint 50 krajcár. *Sydney* Jones *Görög* rabszolgá zongorakivonat két kézre 3 frt, *potpourri* 1 frt 80 kr. *Sztójánovits* Jenő *Krizantém*-keringő 1 frt 20 kr. *Kotlár* *Monte Christo*-keringő magyar szöveggel 1 frt. *Operette Album*, tartalmaz 10 újabb operettnek legjobb számait 2 frt. *Toreador* dalkeringő 75 kr. *Pete* Lajos 4 eredeti magyar dal 1 frt. *Dóczy* 3 új eredeti magyar dal 1 frt. *Brahms* Magyar táncok zongorára, két kézre, 2 füzettel, fűzött 2 frt 40 kr, négy kézre fűzött 3 frt 60 kr. *Szulimich* cimbalomra 1 frt 20 kr. *Leslie* ind., cimbalomra átírta *Molitorisz*, 75 kr. *D'Amant* Ki engem akar feleségül, cimbalomra szintén *Molitorisz* átírta 75 kr.

** A Hunyadi László a Hírmondóban. Vízkereszt napján (szombaton) a m. kir. Operaházban *Erkel* dal-műve a *Hunyadi László* körül színpadra. A *Telefon Hírmondó* az előadást közvetlenül fogja s így az előlévők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva *katonasene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókon.

MŰVÉSZET.

□ A Nemzeti Szalon eladott képei. Múltkor elmondtuk, hogy a magyar művészek jó része nyomorúságban sanyalódik és sokan a szó szoros értelmében koplainak. Ezzel kapcsolatban utaltunk a művásár általános pangására, amelyet nem lehet tagadni. Nehogy valaki szépítgetés céljából a Nemzeti Szalonra hivatkozzék, ahol temérdek képre ráakasztották a megvették felírásu cédulát, megírtuk azt is, hogy sok képen ez a cédula csak fikció, mert az sok olyan képen olvasható, amely még a Szalon mostani kiállításának megnyitása előtt el volt adva, illetve magánember tulajdonja volt már akkor.

Hock János, a Nemzeti Szalon alelnöke, lapunk mai számában hosszú statisztikával áll elő, amelylyel azt akarja bizonyítani, hogy bizony nagyon sok kép kelt el a Szalon mostani kiállításán. Azt ő is beismeri, hogy sok olyan képre akasztották a megvették felírásu cédulát, amelyet nem a kiállításán vettek meg. Nos, éppen erre figyelmeztettük mi is a művásár sorsa iránt érdeklődőket, *Hock* János tehát a mai cikkével éppen a mi állításunkat igazolja.

Józan ész és két jó szem kell mindössze ahhoz, hogy valaki meggyőződjék a szomorú valóságáról. Csodáljuk, hogy éppen *Hock* János, akinek intőző szerep jutott a Nemzeti Szalonban, nem veszi észre, sőt még azt írja, hogy pangásról jogosan beszélni nem lehet. Bár így volna! A Nemzeti Szalon kirasztott céduláival ezt nem lehet bizonyítani. Megvásároltnak jeleztek ott olyan képet, amelynek árából

Tartalékos tiszti és hadapródi felszereléseket jutányos árak mellett, legjobb kivételben, ajánl az első dél-magyarországi egyenruházati intézet KOLARITS NÁNDOR, Temesvárott.

a festő még egy krajcárt sem látott, amelynek eladása tehát nem perfekt. Nem kevesebb, mint nyolc képre kiírták, hogy megvettették, holott ezek a képek már a kiállítás megnyitása előtt a Miskolci Múzeum tulajdona voltak. A közönség azonban azt biheti a kiakasztott céduláról, hogy ezek a képek is most kellek el. Hasonló tévedés eshetik meg azokkal az arcképekkel, amelyeket szintén fölkesztettek azzal a kellemes cédulával. No már azt csak nem hiszi el senki sem, hogy valaki egy kiállításon vásárol a maga számára arcképet. Csupa olyan dolog, amely virágzóknak tűnetheti fel a művásárt az avatlatlan szem előtt, holott valósággal csak leplezetése a rossz művásárlásnak. Midőn mi ennek a rossz művásárnak szomorú következményeit felfedjük a közönség előtt, hasznos szolgálatot véltünk tenni a magyar művészeknek és tehát a magyar művészetnek is. A Nemzeti Szalon az ő céduláival viszt az akarja bizonyítani, — láttuk mily alaposan — hogy nagyon sok képet adott el legújabb budapesti kiállításán, s hogy tehát a művásár pangásáról szó sem lehet. Mi a mi eljárásunkat tartjuk igazabbnak s továbbra is ellenségei maradunk minden leplezetésnek. Beszéljünk nyíltan, eredményes munkát csak akkor végezhetünk.

A ma esti *Magyarországban* ugyanerről a tárgyról cikk jelent meg, amelynek tartalma lényegileg egyezik a Hock János levelével. A cikkirő abból indul ki, hogy mi polemizálni akartunk vele. Dehogy. Nem is vettük észre cikkét. (L.)

FARSANG.

Farsangi levelek.

Ötvenkét nap.

Ami Vikereszt előtt volt vígság, az nem számít. A hivatalos farsangot bevárja minden elite-bál, minden új selyemruha. Tehát holnap este, kedves hugom, holnap este már szabad az etikette szűkre szabott korlátai között vígadni. De mértékét kell tartani a mulatságokban, csak egy mint valami komoly munkában. Hiszen megvan a maga tervrajza a farsangnak: a kalendárium szerint ötvenkét napon át szabad a vásár. Szabad a vásár... Ez persze frázis. A cigány nem muzsikálhatja, amit ő akar, — neki parancsol a bálbizottság cigányvajdája, a cigányvajda nem huzathat kénye-kevede szerint, — neki diktál a táncrend, a táncrend aztán beleszó a mulatság rendjébe, végül a farsangban is előzetes engedelem kell éjjeli zenére, különben éjjeli csendháborításért megbüntetik a lovagokat. Lásd, kedves hugom, ennyire szabad a vásár. De mindegy, azért vártatok mégis a farsangot, mert ha hoz is magával béklyókat Karneval, — ráfogják többek között, hogy örökké vidám, pajkos és rakoncátlan ő hercegsége — ezek a béklyók újak, ámbátor évről-évre ugyanazok. A báli szokások nagyon, nagyon régiek, hanem ötvenkét napig ebben az esztendőben is fognak uralkodni.

Ötvenkét nap... Hidd el kedves hugom, untilg elég. A harminceves háborút is el lehetett volna intézni ötvenkét nap alatt, ha a vezérek közös célra törekedtek volna. És a farsang vezérei, közkatónái bizony egyazon szándékkal mennek bele Karneval csatájába. A célban nincs közöttük különbség, legföljebb a fegyverforgatásban. No de ötvenkét nap alatt ráhibáz mindenki a legjobb taktikára, vagy ha nem viszi rá a véletlen, akkor ráfanyalodik a józan ész tanácsára. Ez is baj, hogy farsangban sem lehet nyugalomba helyezni a józanságot. Ravaszkodni, számítani éppen úgy kell hamvazó előtt, mint hamvazó után. Szinte gyanuba lehetne keverni Karnevalt, hogy ő is csak kufárkodik e földi térségeken, mint holmi közönséges emberek.

Detronizálni azonban mégis oktalan cselekedet volna. Olyan jól be tud bennünket csapni, mint senki más. És ártatlan csalókra szükségünk van. Jól esik, hogy nem látjuk, ami szinte a szemünket szurja. A szembeötösdi a legmulatatóbb játék. Karneval pedig főmatador ebben a játékban. Beköti a szemünket, elszedi a játékaikat, zálogba, aztán kiváltja őket drága aron. Nekünk a legjobb esetben az jut, ami a miénk volt, ő pedig mulatott, míg mi botorkáltunk bekötött szemmel. Mert hát elég mulatságos figurák vagyunk ám mi a farsang kellő közepén: félig alszunk, félig ébren vagyunk, közben álmodunk...

Nos, a mulatságos figurákra vadászom én ezen az ötvenkét napon. élőkre és élettelenekre.

Akad pedig elég a bálban, a zsuron, a koszorúknak, a kötőkén, a bázi mulatságon. Majd gombostűre tűzőm őket egyenként és így talán legközelebbi levelemben már kevesebb komolyságot írok neked.

(H-u.)

(A protestáns bál. A január 20-ikán a Vigadó termeiben tartandó protestáns bál háziasszonyi tisztségét a következő hölgyek vállalták el: Pálffy-Daum grófné, Fejérváry Tinka grófné, Dókus Ernőné, Radvánszky báróné, Belényi Livia grófné, Vay grófné, Dániel Ernőné, Hegedűs Sándorné.

(A jurista bál rendező bizottsága e hó 7-én este 8 órakor tartja ismerkedési estélyét a Nemzeti szálló fenér termében. Ekkor a rendezőség Radics Belának, aki az idén is buzza a családokat a bálon, egy arany érmet fog átadni abból az alkalomból, hogy az idén már a 12-ik jurista bálom muzzikál. A bizottsági irodában élnek élet van; már eddig is sokan megváltották jegyüket. A táncrendek az idén is nagyon szépek lesznek.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ Az első fecske. A büntető járásbírósnágnál ma szentelték be az új eljárást Petzl Antal ügynökkel, aki lopásért és ötszörös csalásért volt kénytelen kipróbálni, vajjon hogyan működik az új igazságszolgáltatás gépezete. A régi perrendtartás szerint a büntetőtörvényszék elé kellett volna állnia Petzl Antalnak, az új eljárás azonban a vétségeket a járásbírósnak elé utalja s így Petzl akarva, nem akarva első fecskéje leit a büntető igazságszolgáltatás tavaszának. A bíróság szobájában az új törvény értelmében az ügyészégi megbízott foglalt helyet. Örök idők emlékére legyen feljegyezve az is, hogy ezt a tisztelet ezuttal dr. Kamenczky Gyula törvényszéki aljegyző töltötte be.

A vádlott ellen a följelentést tavaly tették meg a kárvallottak s az ügyészség akkor azt indítványozta, hogy a törvényszék tegye át az iratokat a büntető-járásbírósnak s a bűnvádi rendtartás 537. §-ra való figyelemmel a vádlott előzetes letartóztatását s az ügy sürgős tárgyalását rendelje el. Petzl január elsején előzetesen letartóztatott s ma már le is számoltak vele, amire a régi rendszer alatt csak hónapokig tartó vizsgálati fogság után került volna a sor. Petzl különben ügynök volt s egy pár könnyűhívó lelket tőntre vezetett és megkarosított. A Haladás című leánykiházasító egyesületével avval kezdte meg hathatós működését, hogy az egyesülethez, amelynek pedig nyilván nincs szüksége az ilyen természetű segítségre babákat szerződtetett s mindegyikétől két forint ötven krajcár provizórt követelt. Sőt az egyikétől két forintot el is esent. Petzl a csalást beismerte, de a két forintot lopásról még hallani sem akart.

Igy történt, hogy az első fecske megjelenését csakhamar öt baba megjelenése követte, amiben egyébként van egy kis stilszerűség. Miután Gajzágó bíró udvariasan üdvözölte a megjelenteket, Bara Kovács József tanut hívta fel.

— Mondja csak, tükür ur — kezdte az elnök — hogy került ez ember a Haladásához?

— Két kifogástalan jellemű ember ajánlatára. Mi csak gentlemanokat szerződtetünk.

— Hát ha olykor tévednek az ügynökeik gentlemanlike világlétezésben, megtéríti a Haladás a rászédett hölgyek kárát?

— Megtéríti.

— Tehát az öt baba is ezen elbírálás alá esik?

— Nem. A babák kárát nem térítjük meg bíró ur.

— Ah! S miért nem, ha szabad tudnom?

— Hát kérem, ez a természet örök törvényeiből folyik, még pedig direkte. A Haladás ugyan haladás, de annyira még sem az, hogy már a kiházasítás után történekről —

— Ah! Tehát ott nincs szükség... — Még nincs.

A hallgatóság kacagott, a bíró is kacagott, a hölgyek is kacagtak. Szóval derűs és pikáns volt az első fecske bevonulása.

A bizonyító eljárásnak vége is szakadt evvel a derűsleggel s dr. Kamenczky előterjesztette indítványát. Mintogy a kárvallott hölgyek a panaszt visszavonták, a lopást pedig sehogy sem lehetett bizonyítani, az ügyészi megbízott az eljárás megszüntetését kérte. A járásbírósnak a vádlottat fel is mentette s nyomban szabadlábra helyezte. Az első fecske boldogan csicsereggett s aztán vigan repült vissza a becsületlen polgári társadalomba.

§§ Acciarito püre. Az olasz király ellen elkövetett merénylet vádlottjainak prét a római esküdt-szék előtt kezdtek tárgyalni, de a semmitőszék a további tárgyalásra a terramoi esküdt-székot dele-

gálta. Római tudósítónk most azt táviratozza, hogy az új tárgyalás e hó huszonhatodikán kezdődik. Tegnap az összes vádlottakat: Acciaritot, Collabonát, Gudinit, Diottalleist és Ceccarellit erős fedezet mellett Terramoba szállították.

TÁVIRATOK.

Rhodes Cecil büntérsá.

Brüsszel, január 5. Az *Independence Belge* e cím alatt „Dessous d'une guerre” számos táviratot közöl, melyeket Faiefield, a gyarmattügyi hivatal délafrikai osztályának főnöke, és Havkesly, a Chartered Company megbízottja és Rhodes Cecil ügyvédje váltottak, és melyeknek hitellességeért a lap keszkesdik. A táviratokhoz fűzött megjegyzéseiben a nevezett lap erős kritikát gyakorol Chamberlain fölött, aki a reprodukált táviratok szerint büntérsá volt Rhodes-nak és Jameson-nak és Angliát vesztéres háborúba sodorta.

A déli vasut ellen.

Bécs, január 5. A községtanács mai ülésén dr. Förster a déli vasut forgalmi viszonyai ügyében interpellál. Lueger polgármester kijelentette, hogy célszerű volna kérvényt intézni a vasutügyi minisztériumhoz, hogy az öt és az osztrák vasutak fölfelügyelőségét törvényesen megillető felügyeleti jogokat a déli vasutársággal szemben teljes szigorral gyakorolja, esetleg kényszerintézkedéseket alkalmazzon, valamint hogy a déli vasut üzemének mielőbbi államosítására a szükséges lépéseket megtegye. Az interpellációt a városi tanácsok tették át.

Az olasz hadügyminiszter lemondása.

Róma, január 5. Hír szerint a mai minisztertanács még nem határozott Mirri tábornok hadügyminiszter lemondásáról.

A hittérítő gyilkosai.

Peking, január 5. Egy császári rendelet hivatalától megfosztotta a Pinyin kerület közigazgatási tisztviselőit, mely kerületben Brooks angol hittérítőt meggyilkolták és egyuttal utasította a hatóságokat, hogy a gyilkosokat fogják el és haladéktalanul végezzék ki.

Kína feldarabolása.

Páris, január 5. Loubet elnök dekrétumot írt alá, amely Kwang-Csu-Van vidékét az indokíniai kormányzónak rendeli alá.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 5. Az 1889-iki 3%-os földhitel-sorsjegyek mai nyereséményhuzásánál a 100.000 koronás főnyeresémény 5910. sor. 20. számra, a 4000 koronás második nyeresémény 7744. sor. 27. számra esett; 2000 koronát nyert 597. sor. 39. szám és 7227. sor. 38. szám.

London, január 5. (Gabonapiac.) Az irányzat általában állandó. Az árak változatlanok. Városi liszt 23—23 sh. Repceolaj 23 sh. 3 p. (eladók). Tengeri 18 sh. Behozatal: buza 10.000, árpa 3000, zab 50.000 qu. Az idő derült.

Bécs, január 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délidáni magantorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 232.20 Magyar hitelrészvény 185.50. Angol-Osztrák bank 125.—. Union bank 136.25. Ländersbank 155.—. Bankjegyesület 116.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 132.50. Északnyugati vasut részv. 26.30. Elbavölgyi vasut 124.—. Dunagőzhalás részv. 119.50. Alpesi bányarészvény 272.10. Májusi járadék 98.00. osztrák koronajáradék —.—, magyar aranyj. —.—, magyar koronajáradék 94.90. német birodalmi márká készpénz 118.15 utimóra —.—, török sorsjegyek 126.25. riamanurduyi vasut 335.25 déli vasut —.— dohányrészvény —.—, Napoleon d'or —.—, Lombard —.—.

Berlin, jan. 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyezszázalékos magyar aranyjáradék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák hitelrészvény 233.40. Osztrák-magyar államvasut 135.10. Déli vasut 28.75. Északnyugati vasut —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi —.—, Orcez bankjegy —.—, (Utimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, január 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártolyamok decembeire. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 233.40. Osztrák-magyar államvasut 137.30. Déli vasut 29.20. Osztrák aranyjáradék —.—, Olasz járadék 93.45. Laura-kobó —.—, Harpeni 202.90. Discont 192.30. Alpesi —.—, Bécsi bankjegyesület —.—, Szilárd —.—.

New York, január 5. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza tavaszi 75.7%. Buza téli 74.7%. Buza májusra 74.7%. Buza júliusra —.—, Tengeri májusra —.—, Tengeri júliusra 39.7%. Zab —.—, Rozs —.—, Liszt 2.80.

Chicago, január 5. (Kábelsürgöny.) (Zárlat.) Buza májusra 68.7%. Buza júliusra —.—, Tengeri májusra 32.7%. Zab májusra —.—, Rozs májusra —.—.

New York, január 5. (Értéktörzs.) Váltó Londounra 4.87%. Váltó Berlinre 94.7%. Ezüst 59.—.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(XIII)

Amit a bölcsezet utána produkált, Spencer evolucionizmusát, Nietzsche arisztokratikus anarkizmusát: mindezt a jövő századba átfutó s fejlődésre csak ott kerülő világfelfogásnak tartjuk. A bourgeoisiet jellemző bölcselet a Darwin tanain nyugszik.

Itt nem kell azokat előadnunk. Hisz mindnyájan bennük nevelkedtünk. Hatásuk óriás volt. Először is elsőrangú, uralkodói hatalmat adott a természettudományoknak, mint a világ legértékesebb dolgának. Ha a században a praktikus tudományok alakították át a népek gazdasági életét, úgy a népek szellemi életét ez az érthető tudomány dominálta. Két forintért tudós és művelt ember lehetett bárki, csak meg kellett vennie Darwin vagy még inkább Haeckel és Vogt könyveit. Ezek a könyvek komplet világnézetet a nélkül kiférasztották volna az olvasót vagy nagy előképzettséget követeltek volna meg tőle. Itt a világfilozófia nem a *Ding an sichen* épült, amit elképzelni főfájást okozott a századközépi polgárnak, hanem épült oly tényeken, amelyekről mindenki meggyőződhetett, akinek volt egy kalitkába zárt kanárimadara, egy kutyája vagy egy cserép bazsillikoma. Óriás lett a „művelt emberek” tömege ez iratok révén, de nem tagadható, hogy temérdek embert mérész és önálló kutatásokra vitt az új tan.

Hogy Darwin az ő csodálatos tehetségével átformálta az egész élettant és alapjait vetette néhány vele kongeniális társával a fejlődéstannak, az ezeknek a tudományoknak belső kialakulására óriás hatással volt. Az ő kutatásai nélkül hol állana ma a természettudomány! De kétséget nem szenved, hogy e tanoknak külső hatása a nagy közönség jelkének átformálására, egy egész osztálybölcselet megalakítására még ama nagyrédemű hatásnál is nagyobb. Ez kellett a bourgeoisianak, soha nem kapott szája ize szerint valóbb tant a Darwin-Haeckel és egyéb írók gondolatainál. Az kétségtelen, hogy Darwin, mint az egész tudománytörténet egyik legnagyobb alakja fog bevonulni a világtörténetbe. Ezen a helyen, ahol a bourgeoisie fejlődését iparkodunk megvilágítani, be kellett számolnunk arról a hatásról is, amelyet a kenti teológus a polgárok millióira gyakorolt s amely hatás az egész bourgeoisie világfelfogását átteremtette, illetve öntudatra ébresztette.

A szocialisták.

Remekül kapcsolta egymásba a bourgeoisie a tudomány és a fölfedezések eredményeit gazdasági életével, egész művelődésével. A nagy gépezet, amely ezekből az elemekből összealakult, hiánytalanul működött s gazdaggá és mindenhatóvá tette a polgár-osztályt. Erős alap volt ez, belőle csak a 19. században zökkentették ki politikai természetű spekulációk, de a nagy bourgeoisie mindig gyorsan visszatért a kerékvágásba. A modern gyáripar és kereskedelem, amely a tudományok praktikus kihasználásán alapul, végre fölemelte erejének és virágzásának delempontjára a bourgeoisiet. Maga ez a bourgeoisie-élet egy nagy, pontosan összecsapó gyár volt a kifejlettség pillanatában. Am a képviselőt egyet kifejejtettek a számításból: a gyári gép melléktermékeit; a reszeléket, a fűrészpont: a munkások millióit.

Hogy a munkások sohasem örvendtek valami tulságos jólétnek, ez bizonyos. A kenyeret a biblia első szüktetője óta verjétkkel kell megkeresnie — sok embernek. A rabszolgaság és a jobbágyosság idején a dolgozó embernek egyenesen megmondták: Te pária vagy, izzadj érettem, feledd álló emberért. A bourgeoisie nem volt ilyen őszinte: zsenge ifju korában még ott küzdött a munkás oldalán s átkiáltotta neki a barrikádon: Szabadság, egyenlőség, testvériség! De mihelyt jól bejátszotta magát történeti szerepébe, figyelembe sem vette többé sem a munkást, sem azt a hármast jelszót. Hatalmával, tőkeerejével először világszerte szolgálatába szegőd-

tette a gépet s ezzel mindjárt ezer meg ezer családot juttatott koldusbotra. A kispár, a kézipár kiszűnt, mivelő proletárokká lettek, akik beálltak munkásnak a tőkeerős polgár gépházába. A szabadság és egyenlőség jelszavait senki sem törölte ki sem a törvénykönyvek-ből, sem a közzintézetek aranyos homlokzatairól. De az életben semmit sem lehetett belőlük látni. A munkásnép, amely a gyorsan terjedő gyáripar révén kiesett régi társadalmi állásából, a dolgok új rendje folytán kenyér nélkül maradt. Egyre-másra törnek ki a század első felében a helyi lázadások, az éhség forradalmi. A bourgeoisie kitűnő szerkezetű puskái és szuronyai könnyen végeztek azokkal. Olyan országokban, ahol a társadalmi válságok sűrűn esnek meg, például Franciaországban, a munkásnép egy-egy politikai kitörés alkalmával gyorsan egy sorba állt a forradalmat csinálók: nem volt mit vesztenie, csak nyerhetett az újabb alakulásokkal. Veszteni igaz nem veszett, de nyerni sem nyert semmit. Ellenben észrevette magát, tudatára ébredt annak, hogy a millió gyártelepen százezrevel élnek testvérei, akik éppolyan igaz alatt nyögnek. Érezték, hogy a közös baj leküzdésére nagy, általános szervezkedésre van szükség s e törekvésben néhány kitűnő tehetségű agitátor segítette előbbre. Így konstituálódott a világ proletariátusa lassankint különváló renddé, amely most alakul ki a szemünk láttára s amely, ha jól sejtünk, a XX. század társadalmi képét fogja megteremteni. A proletárok, a munkások rendje alakul ki a szocialista törekvésekből, nyomait visszakisérhetjük a negyvenes évekig, azóta rohamlépésben gyarapodott s máris temérdek főfájást okozott a bourgeoisie hatalomnak.

Egységes szocialista törekvésekről ma még nem beszélhetünk. Országokint mások s mások a gazdasági viszonyok, más és más színezetű tehát a belőlük életre kelt szocializmus. De azért a temérdek már letárgyalt vagy még napirenden levő törekvések a főbb pontokban érintkeznek egymással. A kapitalizmus ellen való harc az alapja a proletariátus világszövetségének. Volt idő, amidőn a szocializmus vezetői az erőszakos forradalmi eszközöket ajánlották a bourgeoisie megdöntésére és a szocialis társadalom megteremtésére. Ebben a pillanatban főképp a német szocialdemokrata párt fáradozásai folytán a forradalmi elem lecsöndesedett s a vezetők a revolució helyett az evoluciót prédikálják. Ez egyelőre taktikai kérdés, tény azonban, hogy a szocialisták erőben, elveik tisztaságában évről-évre gyarapodnak s hogy velük mint társadalomidomító tényezővel lehetetlen le nem számolni. A szocialista hangulat él és erős: a jövő kérdése, miképpen fogja programját megserkeszteni és végrehajtani. Komolyságát bizonyítja nemcsak az a körülmény, hogy a megélhetés kérdése szülte magából elemi erővel, hanem az is, hogy nem kerget többé utópiákat, nem saint-simonista, nem fourierista, nem lassalleista többé, hanem konkrét gazdasági tényekből vonja le a maga használatára való tanulságokat.

Mondottuk, hogy országokint más és más ennek a nagy áramlatnak a színe. Angliában Owen törekvései óta — amelyekről már szözlünk — szilárd alapon fejlődik a munkások egyesülésének kérdése. A gazdag gyárosok nem hallgatták meg a munkások kétségbeesett panaszait, bár kérvényeiket, felterjesztéseiket olykor több millió munkás írta alá. Ily körülmények közt született meg a chartista-mozgalom, amely általános szavazati jogot, a választási cenzus eltörlését stb. kívánt. Nagy írók támogatták a munkások követeléseit, ostromozták a kapitalisták önzését. A kormányok magával a kérdéssel nem mertek számolni. Közvetve, az általános jólét s Anglia gazdasági életének föllendítésével vélték a bajon segíthetni. Színelg sikerült is ez, de a munkások a jobb napokat gyorsan felhasználták s megalkották a Trade Unionokat, szakszövetkezeteket, amelyekben a munkások és munkaadók kiküldöttei döntenek a vitás kérdések felett. Megoldásnak ez sem megoldás, csak kísérlet arra, hogy a munkások legsürgősebb követeléseit a bourgeoisie társadalom megbolygatása nélkül csöndben lehessen elintézni.

Franciaországban korántsem fejlődött ki a nagyipar oly hatalmasan, mint Angliában, a szocialisták szervezete sem olyan erős, mint tul a csatornán. Láttuk a század forradalmából, hogy minő gyakran estek a francia munkások utópisztikus légváraknak áldozatul, mily fantáziával vetették magukat egy új, sarkába be nem állítható társadalmi rend foszló délibábjába. A franciaországi szocialisták jelentékeny párttá csak most tömörültek egészségesebb alapokon s csak a legújabb időben hozták létre a munkás-börzét, trade-unionszerű szövetkezeteket. A társadalomban azonban kivívtak egynémely sikert, így több községnek kormányzata az ő kezükben van, sőt egyik vezérük politikai okokból miniszteri székbe is került (Millerand 1899-ben).

(Folytatjuk.)

Nyíltér.

Utazók,

akik a gazdasági gépszakmában jártassággal bírnak, felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban.

Kleinoscheg-Elysée

a Szeged városában

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorosító készülék fekete-nyomásra. Ára 15 frt. Kivánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetszés esetén csak a bérmentést visszaküldészt igénylem. Prospektusok ingyen.

Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I., Rudolphsplatz 13.

Szenzáció
kereskedőknek.

Az országszerte előnyösen ismert „ATTILA” peronoszpora- és filoxera-fecakendők nagyemelésű előállítására folytatlanul minden konkurenciát. Kérjen ajánlatot! Szigeti Sándor főgigás, Kecskemét.

Pályázat.

A pesti íz. hitközség által kezelt alapítványokból a f. 1900. évre a következő jutalékok osztandók ki:

1. Bauer Mór és Fanny-féle alapítványok két jutalék egyenkint 420 korona.
2. Brüll Armin-féle 320 koronás ösztöndíj a budapesti mintagyimnásium érdemes ízr. tanulóinak.
3. Deutsch-Wittenberg-féle 189 koronás kihazasítási jutalék.
4. Ehrlich Bernát-féle egy 88 korona 60 filléres kihazasítási jutalék nőrokonok számára.
5. Kövesgyúri Fraystádtler Antal-féle alapítványból több jutalék kézműves vagy gazdasági pályára lépők számára a kiképzéssel járó tanítási díjak és az első berendezés költségeinek fedezésére ízr. szegény kiskora családbeliek részére.
6. Grauer József-féle 1820 koronás kihazasítási jutalék az alapító egyik nőrokona számára, a mult évről fennmaradt 728 koronás jutalékkal együtt.
7. Haas Joakim-féle 1200 koronás kihazasítási jutalék nőrokonok számára.
8. Herzka Erasztné-féle 300 koronás kihazasítási jutalék nőrokonok számára.
9. Holtscher Farkas-féle két 84 koronás kihazasítási jutalék.
10. Kassovitz Rozália-féle 416 koronás kihazasítási jutalék nőrokonok számára. Nem rokonok is pályázhatnak.
11. Klepetatsch Ignác-féle egy 184 kor. 80 filléres kihazasítási jutalék.
12. Madarasi Beck Nándor és Laura-féle ösztöndíj alapítványból egy 100 koronás jutalék.
13. Pollák Leon és Laura-féle 830 koronás kihazasítási jutalék nőrokonok számára.
14. Reich Gábor és Sarolta-féle kihaz. alapítványból egy 400 koronás jutalék az alapító és egy 400 koronás jutalék az alapító nőrokona számára.
15. Schosberger-Deutsch-féle 268 kor. 80 fill. kihazasítási jutalék.
16. Spitzer Gerson-féle két 926 koronás és két egyenkint 1790 koronás kihazasítási jutalék az alapító nőrokonai számára.
17. Steiner József és Teréz-féle alapítványból rokonok számára egyenkint 210 koronás négy jutalék.
18. A Teub Salamon-féle kihazasítási alapítványból 1359 kor. 56 filléres jutalék az alapító nőrokonának kihazasítására, vagy férő rokonnak segélyezésére.
19. Wahrmann Sándor-kihazasítási alapítvány egy 1620 koronás jutalék az alapító egy, esetleg két nőrokona számára.
20. Wolfner Gyula és Karolin-féle 347 koronás kihazasítási jutalék.

Pályázati határidő: A „Bauer Mór és Fanny”-féle jutalékokra: február hó 22 és március hó 20. A „Herzka Erasztné”-féle jutalékokra: szeptember 30. A többi kiirt alapítványi jutalékokra: f. é. március hó vége.

Mindenzen jutalékok iránt bővebb értesítés nyerhető a pesti ízr. hitközség titkári hivatalában (Sip-utca 12. I. em.) a hol a kellően felszerelt kérvények is benyújthatók.

A jutalékokból az adó és egyéb költségek levonásba hozandók.

Budapest, 1900. január hó.

A pesti ízr. hitközség előjárásága.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

MÓKA BÁCISI MESEI.

Az már nem igaz!

Hol volt, hol nem volt, még az óperenciás tengeren is tul volt, volt egyszer egy király, az kidoboltatta az egész országban, hogy aki neki olyant tud mondani, amit el nem hisz, annak neki adja az egyetlen leányát meg a fele királyságot.

Jött oda boldog, boldogtalan, herceg, gróf, báró, mindenféle náció, hazudtak akkorákat, hogy a Szentgellért-hegy se nagyobb, de biz akkorát egyik sem tudott hazudni, hogy a király el ne hitte volna.

Volt abban az országban egy szegény ember, annak volt egy fia. Mikkor ez meghallotta a nagy dobolást, azt mondta az apjának:

— Édes apám, hadd megyek el én is. Próbá szerencse.

— Jól van, édes fiam, csak eredi.

El is indult a szegény ember fia, odaér a királyi kastélyba.

— Jó napot adjon Isten, királyi felséged!

— Adjon Isten, hát téged mi szél hozott ide?

— Hát csak eljöttem egy kis próbára, mert mi türes-tagadás, szeretném ám, ha megkaphatnám a felséged lányát.

— Elhiszem. Csak hogy ki fia vagy?

— Olyan gazdag ember az apám, hogy hat ökre is lehetne.

— Elhiszem.

— De még a felséged földjét is meg bírának rajtuk szántani.

— Elhiszem.

— A multkor elindultam velük a vásárra. Mikor odaérek a város elé, azt veszem észre, hogy az ökröknek se bírük, se hamvuk, hanem helyettük hat szunyog van a járomba fogva.

— Elhiszem.

— Visszaszaladok az édes apámért, azt mondom neki: mikor vette kend azokat a jó esikókat? — Az se vette tréfára a dolgot, szalad velem vissza. — Oh, azt mondja, édes fiam, eladjuk mindkét meg ezeket drágán. — Be is hajtottuk a vásárra a hat szunyogot, hatezer forintot adtak értük.

— Elhiszem, fiam, elhiszem.

— Mit csináljunk avval a tenger sok pénzrel? — Tudod mit, édes fiam, azt mondta az apám, vegyünk rajta malacot. — Vettünk is rajta annyit, hogy a nagy esordának se végét, se hosszát, se elejét, se hátulját nem lehetett látni.

— Elhiszem.

Hajtuk haza, hajtuk, otthon aztán elkezdjük olvasni. Ötszáz esztendeig tartott, mire megolvastuk.

— Elhiszem.

Egyszer, amint őrizem őket, kijön hozzám az apám. Végig néz a csordán, elkijáta magát: Ejnye te kölyök, hát azt a sánta malacot hová tetted? Mész el mindjárt keresni! — Én se vet-

tem tréfára dolgot, féltem az édes apámtól, elmentem keresni, kerestem az egész földön, még a felséged kastélyában is, sehol se találtam.

— Elhiszem.

— No ha nincs a földön, gondolom magamban, talán az égben lesz. Földdobtam egy szál pókhálót, fölmásztam rajt az égbé.

— Elhiszem.

Találkozom egy angyallal, kérdelem tőle: Nem láttad a sánta malacokat? — Soha se volt itt sánta malac, azt felelte az angyal, kotródj le mindjárt. — Hej, megijedtem, kapok a szál pókháló felé, ereszkedem lefelé. Ereszkedem, ereszkedem, egyszerre csak elszakad a pókháló. Estem, estem, de mekkorát estem! Keresztülestem az egész földön, leestem a pokolba.

— Elhiszem.

— No ha a pokolba vagyok, — gondoltam magamban, — annál jobb, legalább itt is kereshetem a sánta malacomat. Megyek mindenfelé, egyszerre csak elém áll az ördögök anyja: Hóha, te kölyök, egy tapodtat se tovább, míg meg nem mondd, mit keresel itt. Megmondom neki. Alig hogy megmondom, akkorát rug rajtam, hogy egyszerre száz mérföldet röptültem s éppen az ördögöknek a disznósordája közé estem.

— Elhiszem.

— Keresem a sánta malacomat, nem találok. Elrikkantom magamat: Rongyos kanász, gyere ide! Odajön a kanász, akkor látom, hogy a felséged öregapja.

— Hazudsz! Haz...

Hirtelen eszibe jutott a királynak, mit fogadott.

— Ejnye, adta legénye, azt mondja, te ugyan lepipáltál! De meg is kapod a leányomat!

Avval mindjárt papot hozatott s megvolt a hetedhét országjáró lakodalom. Ettek, ittak, mulattak s talán még most is mulatnak, ha el nem hagyták.

Gallér híján köpnyeg,
Hazudtam, mert volt kinek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hindu mondások.

— Fáy Nándor fordítása. —

Egy öreg koldus egyszer
A temetőbe ment,
S így szólott egy halottnak,
Ki ott nyugovékent:
„Hé! Kelj fel a sírodból
Iziben jó barát,
És vegyed te magadra
Ezt a kemény igát,
A te boldog sorsod meg,
Melyben nincs semmi kín,
Hadd legyen az enyim.“
... De a halot továbbra
Is csak néma maradt:
„Sz mintsem szegényül élni,
Százszorta jobb a föld alatt.“

Mire feltámadunk!

— Drámai epilógus három felvonásban. —

Irta: IBSEN HENRIK.

Fordította: GODA GÉZA.

(Színpadokkal szemben kestrál.)

SZEMÉLYEK:

Rubek Arnold tanár, szobrász.

Maja, Rubek felesége.

Ulffheim, földbirtokos.

Fürdőigazgató.

Ivén.

Egy betegápoló apca.

Szolgák, fürdővendégek és gyermekek.

(Az első felvonás a tengerparton, egy fürdőhelyen: a második és harmadik egy szanatorium előtt, a hegyek közt játszódik le.)

ELSŐ FELVONÁS.

(A fürdőhely szállója előtt. A főépület egy részét jobbfelől látni lehet. Nyílt, parkszerű tér, szökőkutal; nagy, régi fák és bokrok. Balra zöld folyondárral és vadszilivel majdnem egészen elborított kis pavillon. Előtte asztal és székek. A háttérben, nyílt tengerbe kiszélesedő fjord. A távolban földnyelvek és kis szigetek. Csendes, napos, meleg nyári délelőtti.)

(Rubek és Maja asszony terített asztal mellett a szálló előtti téren, kosárazékban ülnek, éppen most végeztek reggeli-jükkel. Pezsgőt isznak, mindkettőnek újság van a kezében. A tanár öregobb, distingválit külsejű ember, fekete bársonykabátot visel, különben nyáriás az öltözéke. Maja asszony még egészen fiatalos. Eleven arcvonásai vannak, szemeiből fény és egy kis fáradtság látszik. Elegáns utiruhája van.)

Maja asszony (mintha arra várna, hogy Rubek valamit mondjon. Az újságlapot az ölébe ojlí és sóhajti): Igen, igen —!

Rubek: (felpillant.) Nos Maja? Mi baj?

Maja: Hallgasd csak, milyen csend van itt.

Rubek: (fölnyenyel mosolyog.) S te hallod a csöndet?

Maja: Mit?

Rubek: A csöndet?

Maja: Persze, hogy hallom.

Rubek: Igazad van, gyermekem. A csöndet is hallhatja az ember.

Maja: Tudja Isten, de így van. Mikor úgy ránehezedik az emberre — mint itt —

Rubek: — itt a fürdőben, ugye?

Maja: Itt mindenütt. Itthon. A városban elég lárma van, nyugtalanság. És mégis — mindig úgy érzem, mintha ebbe a lármba, nyugtalanságba is valami halálos csend lett volna.

Rubek: (Kutató pillantással.) Nem örülsz neki Maja, hogy megint itt vagy?

Maja: (rápillantva.) Hát te örülsz?

Rubek: (kitérőleg.) Én?

Maja: Igen. Te. Te is sokáig voltál távol, tovább, mint én. Igazán örülsz, hogy megint itthon lehetsz?

Rubek: Nem — őszintén mondván — nem igazi, nem benső öröm —

Maja (élenken): Látod! Tudtam.

Rubek: Talán nagyon is sokáig voltam távol. Elidegenedtem ezektől itt. Ezektől a viszonyoktól.

Maja (székét közelebb húzza Rubekhez; gyorsan): Látod, Rubek. Menjünk vissza! Gyorsan, minél előbb.

Rubek (tűrelmetlenül): Ugyis ez a szándékunk. kedves Maja. Hiszen tudod.

A gyertya-lángba berepül a légy.
Mert nem tudja, hogy fáj az, ha megég.
A horgot bekapja a hal bután,
Nem sejtí, mi lesz sorsa ezután.
Az embernek, azt mondják, esze van,
Mégis gyönyört vadász,
S vesztébe azért vakon berohan,
Hogyha ég is a ház.

† **Betegápoló hercegnő.** Salm-Salm Ágnes hercegnő azt tűzte ki élete céljául, hogy a háboruskodások közben megsebesült embertársait ápolja. Mindegy neki, hol dühög a harc, ő mindenütt megjelenik és a sebek fájdalmát enyhíti. Nemrégiben lépéseket tett, hogy Transvaalban is teljesíttesse választott hivatását. Táviratozott Krügernek, vajjon nem engedné-e őt mint betegápolónőt Pretóriába a sebesültekhez. Választ nem kapott erre a táviratra, mert a cenzura A denben feltartóztatta. A hercegnő, akinek kilenc érdemrendje van, köztük az 1870—71-iki háború alkalmából kapott vaskoronarend, most ötvenhárom esztendő és tizenöt esztendő kora óta áll a hadi betegápolás szolgálatában. Tagja a német Vöröskereszt-Egyesületnek és egy újságíró előtt nemrégiben a következőképpen nyilatkozott:

— Teljesen mindegy nekem, hogy melyik félnek szolgálak, a Vöröskereszt semleges alapon áll; sohasem kérdezem, melyik részen vannak a sebesültek, a francia-porosz háborúban mind a két fél sebesülteit ápoltam. Bajos is volna megállapítani, hogy melyik nemzetnek tartozom szolgálataimmal, mivel hogy angol alattvaló vagyok, ámbar Amerikában születtem és porosz tiszthez mentem feleségül. Férjem mint tábornok a new yorki brigádnál szolgált Grant tábornok alatt.

† **Kedves orvoság.** Egy kis histórián kacagnak most sokat Londonban. A város egy nagyon előkelő részében egy mértékletességi egyesület működik, amely a tagjait az alkoholtól való tartózkodásban edzi. Maga az egyesület papja, tisztelőndő mr. Brown szintén távol tartotta magát a szeszektől és rengeteg sok dolga van az egyesületi ügyektől. Olyan ideges lett az utóbbi időkben, hogy se enni, se aludni nem tudott becsületesen. Egy nap a csak összekerül az utóan egyik régi iskolatársával, dr. Robinsonnal, akinek mindjárt el is panasozta a baját.

— Könnyű azon segíteni! — kiáltott fel barát-ságosan az orvos — lefekvés előtt igyál egy jó forró grogot s úgy alszol majd, mint a tej. Aztán lesz majd étvágyad is.

A pap egészen elképedt erre a tanácsra.

— De nekem adsz te kedves barátom ilyen tanácsot, amikor tudod, hogy tüzzel-vassal küzdök az alkoholizmus ellen? Aztán mit szólna a gazdaszesszónom, aki már harminc esztendő óta vezeti a háztartásomat, ha egy szép este grogot kérnék tőle. Másnap tele volna már vele a világ!

— Ugyan, ugyan — csufolódtott dr. Robinson

Maja: De hát miért nem most, rögtön? Képzeld csak el, milyen kedves, kedélyes életet folytathatnánk új, csinos házikóknkban —

Rubek (kedélyes mosollyal): Ugy kéne mondanunk, hogy az új, csinos otthonunkban.

Maja: (hirtelen.) Én inkább házat mondom. Maradjunk meg e mellett.

Rubek: (sokáig nézi.) Csodálatos kis teremtés vagy te Maja.

Maja: Csakugyan olyan csodálatos vagyok?

Rubek: Igen, csakugyan.

Maja: Dehát miért? Talán, mert nincs valami szörnyű nagy kedvem ahhoz, hogy idefent üssem agyon az időt —?

Rubek: Hát ki volt az, aki az életet is oda akarta adni egy kis északi utazásért?

Maja: No igen, én.

Rubek: Nem is én!

Maja: Oh édes Istenem — de hát ki hitte volna, hogy idehaza annyira megváltozott minden? Ilyen gyorsan! Ha meggondolom, hogy alig van négy éve, hogy elmentem innen —

Rubek: — Mint asszony mentél el

Maja: — mint asszony? De hát mi köze ennek ehhez?

Rubek: (folytatva) — és amióta tanár ur felesége letél és pompás otthonod lett — bocsanat — úgy kell mondanom, hogy amióta uri házad lett, villád a taunici tó mellett, ahol minden a legnagyobb kényelemmel van berendezve. Azt mondhatnám Maja, hogy nagyon is nagy kényelemmel. És hely is van bőven. Nem kell, hogy egymás lábára lépjünk, a hely miatt —

Maja (egykedvűen): Nem, nem, nem. — Hely van a házban és így tovább — abban nincsen hiány —

— hát olyan kevés leleményesség sincs benned, amivel segíthess ezen a bajon! Lássuk csak! Mikor szoktál borotválkozni?

- Reggel.
- Odahaza?
- Igen.

— No hát ezental borotválkozzál este. Mielőtt lefekszel. A borotválkozáshoz kérsz forró vizet. Aból megmarad annyi, amennyi egy pohár grog hoz kell. Rumot és cukrot meg csak tudsz a szobádba vinni, hogy az a szigorú némbér észre ne vegye.

A pap csak ámult, de még mindig nem látta olyan egyszerűnek a dolgot.

— Hm. Hm. De hát a lelkiismeret!...

Azzal elváltak, s hetekig nem találkoztak. Dr. Robinson egyszer ott járván valahol pap barátja közelében, benézett hozzá. A gazdasszony nyitott neki ajtót, s jelentette, hogy a gazdája nincs otthon.

— Ejnye, de kár. Már régen nem beszéltem vele. De mondja meg legalább, ha már itt vagyok, hogy és mint van a tisztelendő barátom. Jól alszik, jó az étvágya?

— Ó köszönöm alásan. Az egészsége kitűnő. Pompásan eszik, egyszerűen alszik. De valami baj mégis van, kedves doktor. Akárhogy fáj is, ki kell mondanom. Azt hiszem valami nincs itt (a homlokára mutatott) rendben. Szegény gazdám az utóbbi időben nagyon különös: — egész nap borotválkozik...

— **A boerok emberséges szívére.** Hogy milyen humánusak a boerok mostani háboruskodásukban, arról újabb két levél tanuskodik. Egy előzőlel angol koresmárosnak november 18-án kelt levelét a napokban tette közzé a Natal Advertiser. A colensoi ütközet idején adott föl a levelet, s írja elbeszéli benne, hogy lepték meg faluját a boerok. A legbarátságosabban bántak vele, s kijelentették, hogy semmi bántódása sem lesz. Amijét elveszik, azért rögtön meg is fizetnek. Közvetlenül a háza közelében ültettek táborát a boerok. Az ütközet napján megérkezett a tábori kórház és a levélről szerint soha derekabb, jobblelkű, emberségesebb férfakkal nem akadt még dolga, mint a boerok orvosával. Megkerdezték a feleségétől, vajjon borzad-e a sebesültektől, de a derék angol asszony maga ajánlkozott az ápolásukra. A csata első áldozata a boer tábornoknak unokaöccse volt. Megsebesült a lábán. Egyébként nem igen vesztettek embert a boerok. A londoni St. James Gazette is közöl levelet egy fogoly angol katonatisztól, akit sok társával együtt Glencoenál fogták el a boerok. Az elfogatásukat követő éjjelt ellenségeik táborában töltötték, másnap azonban Pretóriába vitte már őket a vasut. Mind a két helyütt kitűnően bántak velük. Élelt, dohányt bőségesen kaptak. Winston Churchill, a Morning Post levelezője, akinek ugy kellett megszökní, szintén csak jól ír az ellenségről. — A boerok fogságába esett tisztékért és közlegényekért kár agódní, — mondja többek között. A boerok minden-

képpen azon vannak, hogy Európa tisztelétét kivíjják s a lehető legkíméletesebben bántak azért a hadifoglyokkal. Ha panaszkra lehet a foglyoknak, az csak az ir renegátokra vonatkozhat, akik megszöktek az angol zászló alól és gyávaságukkal és a brutálisukkal régen magukra vonták már a boerok megvetését. Az angol katonatiszteket a pretóriai állami szemínárium épületében őrzik, rendkívül éberem, fegyveres őrk. Az épület mellett kert terül el, s abban úzik el a foglyok unalmukat, rugják a labdát. Ez az egyetlen mulatságuk. Ugyan rendelkezésükre bocsátották a nagy állami könyvtárat, amelyben igen érdekes munkák akadnak, de ahhoz nincs kedvük. A rabkosztjukat ingyen kapják, s aki külön engedelmet kér rá, kívülről hozhatja meg mindent. Csak hogy jórészt nincs pénzük a tisztéknek, mivelhogy zsold nem jár nekik most. Az altiszteket és közlegényeket a fővárostól tizenhat kilométernyire eső táborban őrzik. Az ő kosztjuk gyöngébb már, mindössze egy kiló marhabús helenkint, szentfeül pedig kijár nekik napi porciókban kenyér, rizs és mindenféle hüvelyes főzelék. Dohányt azonban nem kapnak, s ez kétségbejti a legénységet, mert pénze senkinek sincsen.

— **Előkelő tollak.** Annyi millió, meg millió toll közül, amit a föld kerekégén idők során elkoptatnak, akad néhány kiválasztott, amely hírnévhez és megbecsültetéshez jut. Ilyen történelmi érdekességű íróttal váltott magához Reed Issák Amerikában. Ez a toll egymástán az Egyesült-Államok három leghíresebb elnökének volt a tulajdona. Amikor Washington, aki azelőtt mérnök volt, megválasztották elnöké, Virginia államból egy hazafias négyesület egy ügyesen faragott fatokot ajándékozott neki, amelyből később két tollszárat faragtak. A két toll közül az egyiket később Lincoln elnök, aztán Grant elnök is használta, aki ezzel a tollal írt utolsójára. Mostani tulajdonosa az emléket semmi áron nem akarja eladni. A British Muzeum például négyezer forintot kínált érte. A legértékesebb toll talán Eugénia volt eszártné tulajdonában van. Sas-tollból készült, s gazdagon ki van rakva arannyal és gyémánttal. Történelmi nevezetessége abban van, hogy ezzel a tollal írták alá negyvenhárom évvel ezelőtt a megbízottak a híres párisi szerződést. Nemrég négy száz márkát adott egy ritkaságkedvelő azért a tollért, amelyylet a Spanyolország és az Egyesült-Államok között kötött békét írták alá. Marryat kapitány egy ezüstbe foglalt vadászó-sürtével írta regényeit. Harlan H. Halsey írónak volt egy tolla, amelyről ő maga állította, hogy öt millió szót írt s kétszáz ezer forintnál többet szerzett vele. Egy elefánteset-tollt, amelyylet Walter Scott írt nábányat regényei közül, annak idején száz forintot adtak. Pitt tollát, amelyylet III. György királyhoz intézett lemondó levelét írta, ötszáz forintért adták el, s Nelson tolláért, amelyet a végzetes trafalgar csata napján használt, hatszáz forintot adtak.

— **Vélemény.** X. ur most jött haza Párisból. — Nos, hogy tetszettek önnek a párisi hölgyek? — kérdezik tőle. — Nagyon tetszettek. De állhatatlanok, nem képelek hosszabb viszonyt kötni... — Menyai ideig volt ön Párisban? — Három napig.

Közmondások a szerelemlről.

Szerelmem és harag nem igaz bírám. (Magyar.)

—

Addig eped a szív, míg a szem nem lát. (Török.)

—

A szegénységet és a szerelmet nehezen lehet elítélni. (Dán.)

—

Ahol a szegénység benyit az ajtón, ott a szerelmem kirepül az ablakon. (Magyar.)

—

Aki szeret, kétszer él. (Magyar.)

—

Bár akad nem árulja el a titkot, kétszáz fátol sem takarhatja el a szerelmet. (Persa.)

—

Szívbeli szívbe csak az út. (Magyar.)

—

Álomban és szerelemben nincs lehetetlenség. (Magyar.)

—

Jobb távol szeretni egymást, mint közel gyűlölni. (Magyar.)

—

A szerelmet meg a köhögést nem lehet elítélni. (Latin.)

—

Kinek szíve telve, megnyílik a nyelve. (Magyar.)

Összejűjtötte: Simon Vilmos.

Napirend.

Naptár. Szombat, január 6. — Római katolikus: Vigkereszt. — Protestáns: Három király. — Görög-ország (december 25.) Nagy Kar. — Zsidó: Sebat 6. — A nap két 7 óra 33 percek. — Nyugskiz délután 4 óra 7 percek. — A hold két délelőtt 9 óra 58 percek. — Nyugskiz este 10 óra 45 percek.

A miniszterek nem fogadnak.

A Petőf-Társaság nagygyűlése délelőtt 10 órakor az Akadémia disztermben.

A Ferencvárosi Polzári Kör tánemulatsága a Bakács-tér 14. sz. a helyiségben.

A Katolikus Tanonok Otthonának karácsonyi ünnepele délután 5 órakor a III. kerületi Miklóscsúcai elemi iskola tornatermben.

A Tenitök Kaszinójának gyűlése délelőtt 9 órakor saját helyiségben.

A X. kerületi Nép- és Iskolai Könyvtáregyesület hangversenye a közbányai Régi Sínház helyiségben.

Nemzeti muzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

A Múzeumok téli tárlata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépő: 50 krajár.

Nemzeti Szalon téli tárlata (IV. Ferenciek-tere 9. sz.), nyitva egész nap megrakítás nélkül. Belépő: 50 kr.

Iparművészeti muzeum és társulat karácsonyi kiállítása nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 2—4 óráig.

Az új országház kápolnájának megrakítását délelőtt 10—1-ig. Belépő: 20 krajár.

Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Teknológiai iparmuzeum zárva.

Rubek: Aztán, mert finomabb és jobb körülmények közé jutottál. Miveltebb környezetbe, mint aminőböz itthon voltál szokva.

Maja: (felpillant) Nos igen, azt hiszed hát, hogy én változtam meg?

Rubek: Ugy van, Maja.

Maja: Csak én? És az itteni emberek nem?

Rubek: Oh igen, azok is. Egy kiesit. Nem mondhatnám, hogy valami túlságosan szeretetreméltóbbak lettek volna. Nem mondhatnám.

Maja: En sem.

Rubek: Tudod-e, milyen hangulat száll meg, ha ezeknek az embereknek az életét figyelem?

Maja: Nem. Mondd!

Rubek: Az az éjszaka jut eszembe, amikor idejűtünk a vasutal —

Maja: Hisz' te sludtál a kocsiban.

Rubek: Nem egészen. Észrevettem, hogy milyen osend lett egyszerre — a sok, apró állomáson. — Hallottam a esünetet — mint te, Maja. —

Maja: Hm, — mint én, igen.

Rubek: Es megrétttem, hogy most léptük át a határt. Csakugyan itthon voltunk. Mert minden állomáson, sok, apró állomáson megállt a vonat — pedig senki sem utazott.

Maja: Hát minek állt meg akkor? Ha senki sem utazott?

Rubek: Nem tudom. Senki sem szállt ki, senki sem szállt be. És mégis állt a vonat hosszú, végtelen ideig. És minden állomáson hallottam, amint két ember járt fel s alá a Perronon, — az egyiknek lámpa volt a kezében, beszélgettek, tompán, hangtalanul, semmitmondóan, kiszóltak az éjszakába.

Maja: Nagyon helyes. Mindig két ember jár-kál ott, fel és alá, fel és alá és beszélgetnek —

Rubek: — a semmiről. (Élénkebben.) De meg-

áll csak, majd meglátod holnap. A kikötőben lesz egy nagy, kényelmes gőzhajó, arra felülünk s körülhajózzuk a partokat, mindig feljebb, feljebb, északra — a jeges tengerig.

Maja: De hiszen akkor semmit sem látsz a szárazföldről — az életből. Pedig te éppen ezt akarod.

Rubek: (röviden, kedvetlenül.) Eleget láttam én már azt, többet, mint kellett volna.

Maja: Jobban szeretnél a tengeren utazni?

Rubek: Mindenesetre egy kis változatosság volna legalább.

Maja: Az. Ha csak neked használ —

Rubek: Nekem? Használ? Nem mondhatnám, hogy valami bajom van.

Maja (feláll s melléje lép.) De, valami bajod van, Rubek. Érezned kell, hogy van.

Rubek: De édes Maja — mi bajom volna?

Maja (a háta mögött, a széktámlája fölé hajolva) Hogy mi? Azt neked kell tudnod. Egy idő óta seholsem találok a helyedet. Nincs nyugtód. Otthon sincs, künn sincs. Embergöyölő lettél —

Rubek (gunyosan): Csodálatos, hogy te is észre tudtad venni?!

Maja: Nem lehet azt észre nem venni annak, aki ismer. Aztán az is szomorú dolog, hogy elvesztetted a munkakedvedet.

Rubek: Elvezítettem — ugy-e?

Maja: Azelőtt fáradhatatlanul tudtál dolgozni — reggeltől estig.

Rubek (komoran.) Igen, azelőtt.

Maja: De amióta a nagy mesterműved sikerült —

Rubek (gondolatba elmerülve bólint.) A „feltámadás” —

Maja: — amely meghódította a világot és olyan híres emberré tett téged —

Rubek: Talán ez a legnagyobb baj a dologban, Maja.

Maja: Hogyan?

Rubek: Amikor megteremttem azt a mesterművet — (erős kémozdulattal) — mert mestermű a „feltámadás”! Vagy legalább kezdetben az volt. Nem, még most is az. Mondják, mondják, mondják, hogy az.

Maja (osoálkozva nézi.) Rubek, — az egész világ tudja azt.

Rubek (röviden, elutasítóan.) Semmit sem tud az egész világ. Semmit sem ért.

Maja: Ha nem tud, sejtí legalább —

Rubek: Olyant sejtí, ami nincs, sehol. Amire soha nem is gondoltam. Látod, azt bámulják (Mormog maga elé.) Nem érdemes, hogy az ember elnyíjjie magát a möbért, a tömegért — azért „az egész világért.”

Maja: Hát azt jobbnak — vagy mondjuk, méltóbbnak tartod magadhoz, hogy olykor, csak amugy hirtelenében mellszobrokot faragjál?

Rubek (jókedvű mosolygással): Nem is igazi portrait-szobrok azok, amelyeket csinálók, Maja.

Maja: Hát mi volna más? Tudja Isten — az utolsó két-három évben, mióta a nagy szobrodát kivitték a házból —

Rubek: Mondtam már, hogy mégsem igazi portré-szobrok azok.

Maja: Hát mik?

Rubek: Valami gyanus, valami titokzatos van ezek mögött a szobrok mögött — valami alattomos amit az emberek nem láthatnak —

Maja: Ugy?

(Folytatása következik.)

Közlekedési muzeum zárva.
Országos képtár zárva.
Az összes könyvtárak zárva vannak.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Múzeum. Nagymező-utca. Ma egész új szendvicssütemény.
Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta 6-nyes műsor.
Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.
Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest leg-precibb szállodája.
Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.
Union-szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kávépárterem.
Elite szálloda. Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.
Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujjonnan berendezett fényes éttermek.
Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.
Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torekói hús és hortobágyi gulyás.
Putzer-pince Deák-ter. naponta a pince éttermekben Schrammól és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlis-lak hangversenye.
Bodega-pince. Ujjonnan fényesen berendezve, a Somossy-múléval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.
Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Flóra cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömendi-ut 14.
Stefánia-kávéház. Kerepesi-ut 73. Naponta az I-ső Magyar Dalársulat előadásai.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, január 5.

Gabonaszület. (Goldmann és Engel-cég jelentése a Budapesti Napló részére.) A múlt hét elején beállott enyhe időjárás e hét folyamán is tartott. A hőmérséklet néhány fokkal a fagyponthoz emelkedett, különben azonban ködös, nedves és borús időnk volt. A vetések állása — a mennyire az jelenleg megítélhető — általában kielégítő, a hótakarókat azonban nagybárra nélkülözök és így az időjárás esetleges hidegre fordulása ellen teljesen védtelenek. A külföldön a vetések állása szintén kielégítő. Angliában a talaj elegendő nedvességet folytán a tavaszi vetésre kedvezően van előkészítve és Franciaországban is az utóbbi idő szigorú hidege sem okozott hátrányt. Romániában az őszivetés jól telés és a kilátások kedvezőek, éppúgy mint Oroszországban is, bár egyes kerületekben — ahol a talaj esőt nem kapott — a vetések is nem elégtők. A tengerentúli piacokról, Ausztráliából jelentik, hogy a természetesen nagyon kielégítőnek ígérkezik és hogy tetemesebb exportfelesleg fog mutatkozni, melyre azonban Kélotindia rá fog szorulni. Argentiniában az aratás kedvező körülmények között folyik és teljesen megfelel a várakozásnak. Az Egyesült-Államokban az időjárás a vetésekre szintén kedvező volt. A külföldi piacok zűletmenetét illetőleg a stag-

náció tovább tart és bárha az alapirányzat kellemesebbnek látszik, élénkebb forgalom nem tud kifejlődni. Amerikában az árfoylamok a hét kezdetével némileg emelkedtek, mert a látható készletek eddigi folytonos gyarapodása ellenében végre csökkenés is következett be. (Ez egyébként a múlt héthez viszonyítva 587.000 bushelt tett ki.) A javulás azonban csak rövid ideig tartott és egyenlegesen alig van változás. Angliában a kereslet valamivel javult árak mellett jobb volt, Franciaországban a múlt heti fogyasztási kereslet alábbbogyott és ezzel együtt az árak is mérsékeltlen csökkentek. A többi kontinentális piacokon az üzlet gyenge, jóllehet a tulajdonosok az eladásnál előzékenységet tanúsítanak.

Nálunk a vételkedv az összes gabonacikkok iránt nagyon korlátolt, és míg takarmánycikkok inkább változatlanok maradtak, addig kenyérmagvak csak valamivel olcsóbban voltak elhelyezhetők. E héten kezdtek meg az új tőzdeszkoványokkora való tekintettel az 50 kilós egységgel való kereskedést (korona és fillérekben.)

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük: Buzsa tartásán lanya maradt. A malmok teljesen tartózkodók és alig vásároltak, a kínálat ennek ellenében szintén korlátolt és így árak habár csak fáradtsággal, de kezdetben változatlanul voltak fenntarthatók. Később a kínálat sürgetően alakult és így különösen wagonáru csak 10 fillérel olcsóbban volt értékesíthető. A malmok egyébként nagyon panaszkodnak a rossz liszkelendőségi viszonyok felől és őrési forgalmukat tetemesen leszállították. Az e heti összforgalom 40.000 mm. A behozatal 43.000 mm. Az árak 50 kilónként értendők.

Rozs mérsékelt kínálat és ugyanoly kereslet mellett változatlan maradt. A vételen a helyifogyasztás vett részt, éppúgy elszállítási célokra is történtek eladások, a napi forgalom azonban folytonosan kismérvű maradt. Minőség szerint 6.—6.20 koronáig jegyzünk helyben és paritásra 50 kilónként.

Arpa (takarmány és hantolási célokra) csendes irányzatú és a mérsékelt kínálat csak nehezen talált elhelyezést. Az árak mindazonáltal alig változtak és az áru minősége szerint 5.40—5.70 korona között alakulnak helyben átvéve. Állomásokon átvéve csak korlátolt az üzlet. Malatagyárosok néhány tétel közepminőségű tisztavidéki árpát vásárolt 6 koronáig budapesti pári árs; jobb felvidéki áru 7.25—7.50 koronáig kelt el, minden 50 kilónként.

Zab alárendelt és merkantil árban elég jól van kínálva, míg prima áru már huzamosabb ideje hiányzik. A kereslet ennek ellenében a rendes mértéket alig haladta túl és így az árak változatlanul tartottak fenn magukat. Gyenge áru 4.90—5.— kor., közép minőségű zab 5.10—5.20, prima áru 5.50 koronát ér el helyben 50 kilónként.

Tengeri (új) gyenge keresletnél és mérsékelt kínálat mellett változatlan maradt. Budapesti paritásra 4.62½ koronáig, helyben és Kőbányán 4.70—4.90 koronát fizettek. Állomásokon átvéve prompt áru: Mezőberenyben 4.25 kor., Ujvidéken 4.30, Versecen 4.07½ kor. jegyzünk. 6 tengeri, amely csak wagononként és így is csak elvételre kerül eladásra, helyben 5.60—5.65 koronáig jegyez, minden 50 kilónként.

Olaymagvak: Káposztarepce (készaruban) alig kerül a piacra és helyben 12.50 koronáig jegyez. Káposztarepce 1900. augusztusra alig volt forgalomban és üzlet névlegesen 11.70—11.80 kor. között jegyzett. A mellékcikkokban jelentéktelen a forgalom;

vadrepce 5.50—6.50 kor., gomborka 10.50—11.50 kor., lenmag 11.50—12.50 koronát ér el helyben.
Hüvelyesek: Bab. A kínálat e héten is gyenge volt, a kereslet azonban szintén csökkent. Triurt törpebabot jegyzünk: Főlegyházán 8.50 kor. Gyöngyösön 7.75 kor. Gömbölyü Zombor-Baján 7.15—7.20, Mohács-Kalocsán 6.40 kor., Barnabab Kalocsán 7.—, Nyíregyházán 6.75 kor., tarkabab Nyíregyházán 5.—, Kendermag helyben 10.50—10.75 kor. Bükköny 6.—6.25 kor. Muharmag 6.75—7.25 koronát jegyez helybeli paritásra.

Vetőmagvak: Vörösbere. A hangulat e cikkben továbbra is kellemes. Az érdeklődés finom árban összpontosul, melyért teljes árakat fizettek, míg közép és alárendelt minőségű áru valamivel esendesebb. Aprészemű áru 62—66 kor., nagyszemű 70—73 koronát jegyez helyben. Luocerna változatlan, nyugodt és minőség szerint 38—43 kor. között kelt el, minden 50 kilónként.

Az árak koronákban 50 kértint értendők.
Kávé. (Belék István kávé-nyagykereskedő heti jelentése a Budapesti Napló részére.) Az árak igen szilárdak, s az eladási piacok igen kedvezően zárultak, amiből következtethető, hogy a múlt évi árak elfogytak s a verők az új árua vannak reá kényeszerive. Portorico ára igen magasnak áll s miután a termelőket kevés, de szép árujokkal igen tartózkodnak az eladástól, s így könnyen elérhetik annak 130 frtos árát, ajánlottak 106 forintot oly árut, mely azelőtt 60—70 forint közt váltakozott. Santosban nagy kereslet volt s miután megfelelő áru jött piacra, az árban differencia volt, úgy hogy a lefolyt heti árakat a jövőre nézve egyáltalában nem tartják irányadónak. Árak: Hamburg Port. P. 118, Port, 106, Moccá 117—135, Rio 60, Ceylon —, Java 70, 140, Blau Java 75, 122.

Szesztület. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Egy üzletellen rövid hétről kell beszámolnunk. Uj szokásokat, új rendet találunk mindenfelé, az emberek csak nehezen és sok bajjal törődnek bele a megváltozott helyzetbe, nem esoda tehát, ha a forgalom gyengébb, mint máskor.
Jegyzetek: nyerszeszt finomítók részére 36—36½ koronával, finomított szesz nagyban 111—112 koronával, kisebb mennyiségben 113—114 koronával, denaturált szesz nagyban 34—35 koronával, egy barrelleket 36—37 koronával, 10.000 literszázálékonként.

Ipar és kereskedelem.

Az építőipar érdekelében. Ama jelenség folytán, hogy az építési iparban beállott rohamos stagnáció sok oly kisiparos fizetéseképtelenségét vonta maga után, akik az építkezésekhez a munkát és anyagot szolgáltatatták, s így közfelfűvő az a feltevés, hogy ezen iparosok és kereskedők követeléseikhez az építési vállalkozóval szemben vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen juthatnak, értesülésünk szerint a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy az építési követelések elsőbbsége biztosításának kérdése a legszélesebb alapon és sürgősen tanulmányoztassék és tárgyalás alá vettessék. A fizetéseképtelenségek és esődök száma és eredete iránti adatok beszerzése máris folyamatba tétetett.

Kamarai titkárok értekezlete. A kereskedelmiügyi miniszteriumban ma délelőtt volt ez évben az első kereskedelmi és iparkamarai titkári értekezlet, amelyet Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter abból a céiből hivatott össze, hogy a kamarák évi

Öreg asszony nem vén asszony.

(29)

— REGÉNY. —

Irtá: GEROLAMO ROVETTA.

— Ki az a nagykalapos ott, aki felénk tart? — kérdezte Prandino gyanakodva. Egy nagy kerek tőkhöz hasonló tárgyra mutatott, mely a víz felületén uszott.

— Nem tudom. Semmit sem látok, felelte Eliza. Pedig a kis hamis most sem mondott igazat. — Igaz csak annyi, hogy ajkai megelegedett mosolyra nyitak és hogy azzal az ürügygel, mintha a kalapját kellene igazítani, újra kiemelte egyik kővér, hófehér karját, melyen mint megannyi gyémánt csillogott a napfénytől megtört apró vizespöppek sokasága. Aztán oldalt fordult, amennyire csak lehetett oldalvást és meghosszabbította, elnyújtotta a tempót.

— Annyit mondhatsz, hogy ez mi felénk uszik, szolt Prandino naivan.

De mikor aztán mindinkább közeledtek és megismerhette, hogy ki az ott a nagy kalap alatt, fogyni kezdett a bátorsága és szegény szive úgy elkezdett kalapálni, mintha szét akarna pattanni. Minden, minden, az egész mindenség, a végtelen vízfelület táncolni kezdett a szeme előtt.

— Grófné! — Éppen most jövök — — Triestből!

Atkozott! Csakugyan ő volt, maga — az őrnagy!

— Ah, Del Manticó! Isten hozta! Éppen most jövünk vissza Eriprando gróffal egy kedves kis tengeri kirándulásról.

Egy hang sem fértkőzött ki az Ariberti torkán. Hogy elpalástolta azt az izgatottságot, amit

neki ez a kellemetlen meglepetés okozott, meggyorsította a mozdulatait és gyorsabban uszott. Olyan szorongó érzés, olyan aggodalom és félelem fogta el, hogy míg azok egymáson túl akartak tenni kölcsönös udvariaskodásokban, ő hirtelen a víz alá merült és annyit nyelt a sós, keserű vízből, hogy jó ideig egyebet sem tett, mint trüsszentett és krárogott.

— No gróf ur, mi az? Iszunk?

— Ugy van! Még pedig keserű!

Prandino még folyton prüszkölt, krárogott és futta orrából a vizet.

Az őrnagy ur uszóöltönyében egy csöppet sem volt valami kedves látvány. Nem volt olyan ravasz, mint Eliza, nem feküdt uszás közben az oldalára és így nagyon is tisztán voltak kivehető testének tulerős körvonalai. Nagyon jól látszott a kurta, vastag nyaka, fekete szőrös melle, vizes, leesőngő bajusza, amely napbaraitott arcának határozottan komikus kifejezést adott.

— Mondja csak, őrnagy ur, tudta ön, hogy engem itt talál a hidon?

— Nem, nem — — tudtam, de — — remél — — tem!

Uszás közben Del Manticó nem szívesen beszégetett. Nem volt olyan ügyes uszó, mint Prandino és nagyon hamar kifáradt a vízben.

— De hogy is ismerhetett reám ilyen mesziről, cvikker nélkül?

— Cécilia grófné — — szives volt — — az irányt megmutatni.

— Atkozott boszorkány! morogta Prandino, akinek végtelen boldogtalanságával megtelt az ég és az egész tenger.

Elizának volt némi tapasztalata e téren. Érezte, hogy kellemetlen jelenet fejlődhetnék; legjobbnak látta tehát a vetélytársakat magukra hagyni. Hadd huzzák ki magukat a hinárból, a hogy legjobbnak hiszik.

— Uraim, most már közel vagyunk, nekem tehát más irányba kell térni, ha csak valami skandalumot nem akarunk előidézni.

— Kellemes viszontlátásra, gróf...né!

— Velencében marad őrnagy ur?

— Az éppennem.. lehe.. tellen!

— Tehát, au revoir!

— Au revoir!

Ariberti nem is köszönt a grófnénak, aki nyilsebesen sietett a hölgyeknek fenntartott oldalra. A gróf mérgeben kézzel-lábbal esakodva uszott tovább, mint mikor a kis kutyát a vízbe dobják és uszni kezd.

Az őrnagy már nem bírta tovább. Jó, hogy lábaikkal már talajt értek, Prandino hallgatott, az őrnagy szintén. Más-más lépcsőn szálltak ki és mindegyik a maga kabinja felé sietett.

Mikor Prandino fülkéjében egyedül maradt, néhány pillanatig maga elé bámolt. Némán, üres szemekkel, mintha a fájdalom esztől fosztotta volna meg. Azután, miáltal testét szárazra törülte, keserves sírásba fogott. Szegény fiu!

KILENEDIK FEJEZET.

— A mikor észrovettem, hogy az a másik ott van melletted, mindent elkövettem, hogy Del Manticót megakadályozzam abban, hogy utánad usszon, szolt Cécilia, miáltal anyjának segédkezett az öltözésnél. De mit csinálhattam, nem sikerült! Hiszen olyan volt, mintha higany lett volna a lábáraiban.

— Nagyon helyes! Így van ez jól! Régen tudom, hogy a mit a férfiaknál szerelemmel el nem érhetünk, elérhetjük, ha féltékenyekké tehetjük! Adják, kérik, egy kis eróme-t!

— Fehéret vagy pirosat?

— Pirosat.

(Folytatása következik.)

jelentésének szerkesztését a titkárokkal megbeszélésesre. Az értekezleten valamennyi kamara titkára jelen volt, kivéve az északi és fumei titkárokat, akik betegséggel mentették ki elmaradásukat. Az értekezleten Szterényi József miniszteri tanácsos elnököt, aki üdvözlőlvén az ország minden részéből egybegyűlt titkárokat, kifejezést adott Hegedűs Sándor miniszter reményének, hogy a kamarai titkárok az újból és adással fognak közreműködni az ország ipara és kereskedelmi fejlesztésére irányuló munkában. Szterényi üdvözlő szavaira Gánán Zsigmond kolozsvári titkár, a titkárok nestora válaszolt, kérve az elnököt, tolmácsolná a miniszter előtt a kamarai titkárok bizalmát és szeretetét.

Az érdemleges tárgyalás a kamarai évi jelentések kérdésével kezdődött s mindenképp előfelváltott az országos ipartanács elnökségi bizottságának erre vonatkozó határozata.

A tárgyalás folyamán, amelyben a jelenvölteknek csaknem mindegyike részt vett, különösen a körül folyt a vita, vajjon fenntartassák-e a jelentések az az összesített alakja, amelyben az 1898. évre vonatkozó jelentés megjelent, t. i. az összes kamarák jelentései egy kötetben, csak a közgazdasági viszonyok általános főbb vonásaiban való ismertetésére szorítkozva, avagy visszatérjenek-e a kamarák régebbi, külön-külön jelentésére?

Valamennyi felszólaló, köztük a horvátországi titkárok is, oda konkludált, hogy a jelentések új alakja nagyon bevált s ezen újításért köszönet illeti a kereskedelemügyi minisztert, másrészt az értekezlet elismerte a jelentés új alakjának hiányait is. Közül három óráig tartó tanácskozás után a következő egyhangú határozatot hozta az értekezlet:

A kamarák jelentése ezután is abban az összesített alakban jelenjen meg, mint az 1898. évi, csak hogy az egyes jelentések rendszeresebbek legyenek. Az összes jelentésből bevezetésekké egy az ország összes közgazdasági viszonyait ismertető rövid összefoglalás készíttessék, az egyes jelentésekből a törvényhozási tevékenységet ismertető rész kihagyassék, az egyes állítások támogatásának a legfontosabb statisztikai és egyéb adatokkal, hogy ne tegyék azt a benyomást, mintha csak állítások volna minden alap nélkül, és értékesíthetők legyenek a kormányzati tevékenységben, a mezőgazdasági viszonyok — mint amelyek nem tartoznak a kamarák ügykörébe — csak röviden abban a terjedelemben tárgyalassanak, melyben ezek az iparra és kereskedelemre hatással voltak; végül szükségesnek mondotta ki az értekezlet, hogy a jelentéseket az egyes kamarák legkésőbb március végeig a minisztériumban felterjesztessék és maga az összesített jelentés május végeig tényleg meg is jelenjen.

Ezen határozathoz a horvát kamarai titkárok azt a kérést fűzték, hogy ne csak a saját jelentéseik adassanak ki horvát nyelven, hanem az egész jelentés, hogy így módjában legyen a horvát-szlavonországi közönségnek is összehasonlítani tenni az egész ország viszonyaival, — mire az elnöklő miniszteri tanácsos kijelentette, hogy ez csupán pénzügyi kérdés.

A legközelebbi értekezletek napirendjére tűzettek a következő tárgyak:

A kamarai illetékkivétel; a kamarai választási eljárás, a kerületi mintatárak és az iparossegédek továbbképző tanfolyamai. Ugyancsak egyhangúlag határozta el az értekezlet, hogy azt a kérést intézi Hegedűs miniszterhez, hogy az ipartörvény revíziójára vonatkozó javaslatát véleményük nyilvánítása végett a kamaráknak küldendő meg.

Végül az összes titkárok nevében a kassai kamara titkára Deil Jenő visszaillesztést veve a kamarák működésére a XIX. században, bizalmát fejezte ki a jövő működésé iránt.

Az Országos Ipargyesületből. A kereskedelmi miniszter felhívta a székesfehérvári törvényhatóságot a sülőipar munkaviszonyára vonatkozó szabályrendelet alkotására. Ebben a tárgyban tegnap az Országos Ipargyesület ipartestületi szakosztálya Ráth Károly elnöke által ülést tartott, amelyen az elnök előterjesztette a kérdés előzményeit. A miskolci ipartestületi gyűlés is foglalkozott ezzel a kérdéssel, de nem hozott érdemleges határozatot, hanem áttette az ipargyesület ipartestületi szakosztályához, amely elhatározta, hogy a kérdéssel tovább nem foglalkozik, hanem bevárja az ipartörvény revízióját. Klemens Sándor, Drávics Károly, dr. Horváth János, Ganszt József, Krassó János és mások hozzászólása, valamint Gelléri igazgató és dr. Horváth pönditványainak előterjesztése után elnök határozatulag kimondta, hogy az ipartestületek bevárják az ipartörvény revízióját. Gelléri igazgató ismerteté után az ipartestületi hatáskör kibővítésének kérdését és a kolozsvári ipartestületi gyűlések 6 tárgyban hozott határozatait, amelyhez a szakosztály egyhangúlag hozzájárul. Elnök indítványára a szakosztály felkéri az országos ipargyesületet, hogy a fővárosi I—III. és IV—X. kerületi vegyes ipartestületek egyesülésére névbe kísérletet tegyen.

A waggonyárak kartellje. A magyar és osztrák waggonygyárosok már évek óta tárgyalnak egymás közt arról, hogy a fogyasztó területre megállapodjanak. Ebből a célból tanácskozást tartottak Budapesten és megállapodtak, hogy a magyar gyár Ausztriában és az osztrák gyár Magyarországon nem vesz részt a kiírt waggonpályázatokon. Ennek a megállapodásnak 1900. január elsején kezdődött az érvényessége.

A hirdetésbélyegek eltérítése. Az újság, naplár és plakáthirdetések bélyegilletékének az eltérítése tárgyában Lukács László pénzügyminiszter — mint az Adóügyi Szaklap írja — törvényjavaslatot fog leg-

közlebb a képviselőház elé terjeszteni. A magyar fogyasztási bélyegilletékek közül ezek szerint csak a játékkártyák bélyegilletéke fog megmaradni.

Új gyárak Erdélyben. Egy helyi könyvnyomatos értesítése szerint a kormány Szász-Sebesen cellulosegyárat alapít. Ugyancsak egy németországi gyár mérnöke is járt Szász-Sebesen a vidék és a lakosság tüzetes megismerése végett, mert egy textilgyárat akarnak alapítani. A gyár már az üzem megkezdésénél 500 munkást és tekintélyes számú iparost foglalkoztatna, ami természetesen nagyot lendítene a lakosság szomoró anyagi helyzetén.

Új kártyagyár. Budapesti és bécsi kávéháztulajdonosok kezdeményezésére egy berlini vállalkozó cég elhatározta, hogy Budapestre új játékkártyagyárat létesít. A gyár alapítókéjét legnagyobb részben a berlini cég adja, de a kávéház tulajdonosok is részt vesznek az alapításban csekély tőkével. A gyár telepét az új kőbányai uton tervezik. A társaság alapítókéje 500.000 korona.

A talpbőr-árak felemelése. Bécsből jelentik, hogy a talpbőr árát január 1-én 50 kilónként 5—8 koronával felemelték. Az osztrák bőrgyárosok abban állapodtak meg, hogy a bőr árát ezental koronáértékben 50 kilónként állapítják meg.

Az aradi vasúti állomás kibővítése. Az 1900. évi költségvetésben 250.000 koronát vettek fél az aradi állomás bővítésére. Ezt az összeget az államvasutak igazgatósága egészben a nagyváradi, közneven simándi országút keresztelésének kikészítésére illetve felújítására leendő átépítésére fogja fordítani a kereskedelemügyi miniszter engedélyével.

A Villamos Városi Vasút tőkefelemelése. A budapesti villamos vasút részvénytársaság igazgatósága közlést teszi, hogy 1899 április 14-iken tartott VIII-ik rendes közgyűlésén a társaság igazgatóságának adott főlhatalmazás alapján 5 millió forint alapítókéjét 6 millióra emeli fel és ebből a célból 1 millió forint névértékű 10.000 darab új részvényt kerül kibocsátásra.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasutak bevétele decemberben 2.789.099 (— 238.789) forint, a Déli Vasút 3.704.732 (— 54.482) frt volt.

Sorsolás. A Magyar Jeldőlog Hitelbank 5 százelekos sorsolása a térszerű évi sorsolása 15-én délelőtt 10 órakor lesz a bank helyiségeiben.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36 korona pénzben, 36,50 korona árban. Bécsben a nyersszesz ára 38,40 korona pénzben, 38,80 korona árban.

Borjvásár. 1900. évi január hó 5-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felbontás: Belföldi 46 borju 364 darab, 16-61 borju 197 darab, bécsi 46 borju — darab, nővendék marha — darab, bárány 46 21 darab, leölt bárány 25 darab. Árjegyzés azonos tételékből: Árjegyzések. Belföldi 46 borju 72—80 f.-ig, l. r. 82—98 f.-ig, kivétel 100 f.-ig, leölt borju 80—92 f.-ig, levonás nélkül bécsi leölt borju — f.-ig. Nővendék marha — f.-ig 1/2 kilonként. Bárány 46 14—18, leölt bárány 10—16 koronáig páronként. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petrolénum-rakodónál lévő székesszéki sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi jan. 5-én. Készlet 380 darab. Értékelt 742 darab. Összesen 1122 darab. Eladott 923 darab. Maradt 199 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. súlyban 76—82 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 78—84 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 78—84 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kgr. 78—82 koronáig, Malacok 80—82 korona kilonként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 5.

A hozatal ma csekélyebb volt. A kínálat is szűk keretek között mozgott. Zárlat felé a forgalom néhány nagyobb tétel eladása következtében 13,000 métermázsát tett. Az irányzat launya maradt és az árak 5—10 fillérrel osztekentek. Egyéb gabonaműveken csekely volt a forgalom.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 3650 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79,5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78,4 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 75,5 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 74 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 72,5 k. 7 K. 20 f.

Pest megyei: 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 78,5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77,5 k. 7 K. 65 f.

Ó-becsei: 1000 mm. 74,2 k. 7 K. 65 f.

Mind 3 hónapra.

Lóherre: 50 mm. 63 K. tiszavidéki, 20 mm. 69 K. 180 mm. 66 K. erdélyi, 27 mm. 70 K., 20 mm. 67 K.

Rozs: 500 mm. 6 K. 20 f. paritás I. rendű, 200 mm. 6 K. 7 1/2 f.

Zab: 200 mm. 5 K. 10 f. paritás, 200 mm. 5 K. 2 1/2 f.

Félszépítéssel mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A máskép hektoliteronként és kilogrammonként.

B u z a	kilós	50 kilogramm ár		50 kilogr. mm. ár	
		K-60	K-12	K-60	K-12
iszavidéki	6	75	7,40	7,45	7,90
"	7	73	7,46	7,55	8,00
"	8	72	7,56	7,68	8,10
"	9	78	7,76	7,85	8,10
fehértó	6	75	7,40	7,45	7,90
"	7	74	7,45	7,55	8,00
"	8	71	7,56	7,68	8,10
"	9	78	7,76	7,85	8,10
pestvidéki	6	73	7,35	7,40	7,75
"	7	70	7,40	7,50	7,80
"	8	77	7,50	7,60	8,05
"	9	75	7,70	7,80	8,10
bánászi	6	75	7,40	7,45	7,90
"	7	76	7,40	7,50	8,00
"	8	77	7,40	7,50	8,05
"	9	78	7,70	7,80	8,10
bácskai	6	73	7,30	7,40	7,75
"	7	74	7,45	7,55	7,95
"	8	75	7,50	7,60	8,05
"	9	76	7,60	7,70	8,10

Egyéb gabonafélék	kilós	50 kilogramm ár	
		K-60	K-12
Rozs	uj elábrérendű	—	8,20
"	másodrendű	—	8,00
Arpa	lakarmány	—	5,85
"	érettül való	—	5,45
"	sőrőszóra való	—	5,25
Zab	—	—	6,35
Tengeri	bánászi	—	4,60
"	m. szent	—	4,85
Repece	uj káposzta	—	11,60
"	bánászi	—	12,25
Köles	—	—	6,30

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7,80—7,79—7,78—7,77—7,76
Buza (1900.) okt.-	7,94—7,93—7,92—7,91—7,90
Rozs áprilisra	6,40—6,39—6,38
Rozs októberre	6,45. Névelgesen.
Zab áprilisra (1900.)	5,01—5.—5,02
Tengeri 1900. májusra	4,94—4,93—4,92
Repece augusztusra	11,70—11,80

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7,76—7,77
Buza októberre (1900.)	7,92—7,93
Rozs áprilisra (1900.)	6,39—6,40
Rozs októberre (1900.)	6,45
Tengeri májusra 1900.	4,92—4,93
Zab áprilisra	5.—5,01
Repece augusztusra	11,70—11,80

A budapesti értéktözsde.

Már néhány nap óta kedvezetlen irányzat kerekedett felül, úgy külföldön, mint nálunk. Okát ennek a jelenségnek nem tudjuk kifürkészni. Bianco eladások és realizációk uralkál a helyzetet. Vajjon a pesszimisták felfogás jogosult-e, avagy olyan mozgalom élé nézünk, mely ismét emelkedővé fogja az üzletet tenni s csak előzményképp tisztítják a piacot a kis spekuláció által birt pozícióktól — mindez a jövő kérdése. Az előtözsde kezdetben gyenge, később javult volt.

A déli tözsde, magasabb külföldre, megszilárdult s szilárdan zárult.

A helyi piac élénkebb forgalom mellett szintén emelkedő volt s a forgalomba került összes értékek, éltek Salgó, Rimamurányi és Kőzuti, valamint Városi villamos javult árak mellett kerültek forgalomba.

Valutapiac változatlan.

Az előtözsde gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 740.—742.—. Osztrák hitelrészvény 742.—744,20. Osztrák-magyar államvasúti részvény 632,50—635.—. Rimamurányi vasúti részvény 649.—650.—. Kőzuti vasút 656.—659,50 korona.

A déli tözsde változatlanul gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 742.—744.—. Osztrák hitelrészvény 742,80—745,80. Osztrák-magyar államvasút 635,50—636.—. Jelzőlogbank 456.—457.—. Leszámlító bank 582.—583,50. Rimamurányi 669,50—671. Kőzuti vasút 659.—660,50 korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:
Osztrák hitelrészvény 746,60. Magyar hitelrészvény 744.—. Leszámlító bank részvény 502.—. Rimamurányi vasúti részvény 670.—. Osztrák-magyar államvasút 636.—. Kőzuti vasút 640.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

I. Államadósság.			
a) Magyar Államadósság.			
Pénz	Áru	Pénz	Áru
100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint
Aranyrészlet 4%	96	97,0	—
Koronadrág 4%	94,50	94,00	169,80
Készlet részlet 4%	—	—	—
Ványar 4%	99	100	86,75
Államadóssági aranykölcsön 4%	100	101	92,60
Államadóssági értékkölcsön 4%	99,75	100,75	92,60
Vasútvállalkozás 4%	91	92	98
Magyar nyereségkölcsön (200 K) 4%	100	101	137,25
Egyéb panírtárak 4%	99	99,50	90
Egyéb osztályárak 4%	96	96,80	136,80
Aranyárak 4%	105,90	97	202,60
b) Osztrák Államadósság.			
Koronadrág 4%	90	90,50	—
1880-as sorj. (1000 K) 4%	—	—	136,80
1884-es sorj. 4%	—	—	202,60
c) Idegen Államadósság.			
Bolgár vasúti kölcsön 4%	84,00	85	75
II. MÁs kölcsönök.			
Bonyhád kölcsön 4%	90,60	91,50	95
Budapesti fővárosi kölcsön 4%	98,60	99,50	98,75

* Az I—V. alatt jegyzett papírok árfolyamai 100 koronánként értendőek, a VI—XVI. alatt jegyzettekét pedig darabonként koronáknak.

III. Zaloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns for institution names and interest rates. Includes entries like 'Budapesti Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table listing various bonds and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

V. Bankok részvényei.

Table listing bank shares and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing savings bank shares and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing insurance company shares and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

VIII. Gőzmalomok.

Table listing steam mill shares and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

IX. Bányák és téglavárak részvényei.

Table listing mine and brick works shares and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

X. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing iron works and machine factory shares and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table listing printing house shares and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table listing various other company shares and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XIII. Kölcsönkésztési vállalatok részvényei.

Table listing loan-making company shares and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XIV. Sorstojók.

Table listing various types of bonds and their interest rates, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XV. Pénzmekek.

Table listing various types of currency and their interest rates, including 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for various locations, such as 'Magyar Állami Könyvtár', 'Magyar Állami Könyvtár', etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsde hangulatának megítélésén alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:
Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 36.—44.— korona, vörös aprószemű 52.—60.— korona, vörös erdőnyi 60.— korona, vörös bőségi 60.— korona, középszemű 66.—70.— korona, nagyszemű 70.—74.— korona, Disznózsír: budapesti 49.—49.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 40.50—41.— korona, füstölt 46.—46.50 korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos 14.75—15.— korona, 100 darabos 20.—20.25 korona, 85 darabos 28.—28.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.25—13.50 korona, 100 darabos 19.25—19.50 korona. 56

darabos 27.—27.25 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavasz buza 7.94. Tavasz rozs 6.69. Tavasz zab 5.32. Tengeri május-juniusi 5.20. Repece augusztus-szeptemberre 11.30—11.90 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén valamivel nyugodtabb volt a hangulat, az árfolyamok javultak. Az ellátás simán folyt 6 1/2 százalék mellett.

A déli tőzsdén még inkább szilárdult az irányzat és az árfolyamok emelkedtek, az üzlet azonban nagyon szűk korlátok között mozgott.

Zárlatok az a hír volt elterjedve, hogy a Bundesrath német hajót ismét szabadon bocsátották. A javulás tartott, Londonból javulást jeleztek.

Bécs, január 5. (Magyar értekezlet.) 4% aranyjárdék 97.25. Tiszai és szeredi kölcsön sorsjegye 137.30 Magyar vasuti kölcsön ezüsten 99.25. Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.20. Magyar leszámított és pénzváltóbank 125.—. Rimamurányi vasműrészvény 334.50 Magyar koronajárdék 94.90. 4% os Magyar földterem. kötvény 93.70. Magyar hitelbank részvény 185.50. Magyar nyeresémeny kölcsön sorsjegy 180.25. Kassa-odobergi vasuti részvény 90.50. Magyar kereskedelmi bank 278.—.

Bécs, január 5. (Osztrák értekezlet.) 4 1/2% papírjárdék 98.90. 4% os osztrák aranyjárdék 97.10. 1860-iki sorsjegy 126.50. Osztrák hitelsorsjegy 383.—. Angol-osztrák bank 125.—. Bécsi bankjegyet 136.—. Osztrák-magyar bank 130.25. Déli vasut 26.40. Dunagőzhajózási részvény 74.50. Dohányrészvény 138.50. Cászári és királyi arany 11.44. Német bankváltó 118.20. 4 1/2% ezüst járdék 98.70. Osztrák koronajárdék 98.95. 1834-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézet részvény 233.10. Unionbank 154.75. Osztrák Länderbank 115.—. Osztrák-magyar államvasut 122.30. Elbavölgyi vasut 123.75. Alpeai bányarészvény 372.—. 20 frankos arany 19.20. Londoni váltóár 242.75. Bécsi Tramway —.—. Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, január 5. (Tőzsdéi tudósítás.) A tegnapi nyugati tőzsdékel ellenkezőleg itt szilárd volt a hangulat, amiből hozzájárult a new-yorki tőzsdé tegnapi jó irányzata is. Kedvezően hatott az az eddig meg nem erősített hír is, hogy a Bundesrath nevű német gőzfeloldották a zár alól. A spekuláció kelhő- és bányarészvényekben fedezéseket végzett, aminek következtében ezek az értékpapírok részben javultak a tegnapi hanyatláshoz képest. Bankok szintén javultak. A járdékpiac is javult. A második tőzsdé-órán az irányzat tartotta magát, mert Londonból is meglehetősen szilárd árfolyamokat jelentettek. Dortmund-gronau részvények 3/4-ek emelkedtek. A társaság hat millió márká értékű részvényeket szándékozik kibocsátani a már elhatározott elsőbbségek helyett. Magánleszámlolási kamat 5 1/2%.

Berlin, január 5. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék 98.75. 4% osztrák aranyjárdék 98.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 94.10. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Kassa-odobergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.45. Magyar vasut beruházási kölcsön 100.75. Alpeai bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 192.—. Általános villamosági Edison 254.10. Gelsenkirchener 189.10. Laurakohó 252.75. 4 1/2% ezüstjárdék 98.10. 4% magyar aranyjárdék 97.00. Osztrák hitelrészvény 233.25. Déli vasut 28.80. Károlyi Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.25. 4% uj orosz kölcsön 99.10. Török dohányrészvény —.—. Olasz járdék 93.30. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 155.40. Harpeni 202.10. Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 5. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 97.90. 1860. sorsjegy 141.50. Déli vasut 35.50. 4% osztrák aranyjárdék 98.50. Osztrák hitelrészvény 233.10. Osztrák-magyar államvasut 135.—. Olasz járdék 93.60. 4% magyar aranyjárdék 97.75. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 5. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 98.10. 4% osztrák aranyjárdék 98.40. Magyar koronajárdék 94.80. Osztrák-magyar bank 130.50. Déli vasut 28.70. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 264.85. Bécsi bankjegyet 136.50. Villamos részvény 147.50. 4% os magyar aranyjárdék —.—. 4 1/2% os ezüstjárdék 98.05. 4% os magyar aranyjárdék 97.80. Osztrák hitelrészvény 233.—. Osztrák-magyar államvasut 135.—. Eszainy. vasut —.—. Bécsi váltóár 84.83. Párisi váltóár 85.68. Unlonbank —.—. Alpeai bányarészvény 271.—. Az irányzat szilárd.

Páris, január 5. (Zárlat.) 3% francia járdék 99.40. Olasz járdék 94.40. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törleszt. járdék —.—. 4% magyar aranyjárdék 99.25. Török dohányrészvény —.—. Osztrák Länderbank —.—. 3 1/2% francia járdék 102.55. Osztrák földhitelintézet részvény —.—. Déli vasut 100.—. 4% osztrák aranyjárdék 98.—. Ottománbank 561.—. Párisi bankrészvény 1105. Alpeai bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 5. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 82—83 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nekihírt (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 85—88 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 84—85 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcárig. Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachel). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilo-

gramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 83—85 fillérig. — Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 82—83 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérig.

Sertésállítás szám: 1900. január hó 3. napján volt készlet 25356 darab, 1900. január hó 4. napján felhajtott 467 darab, 1900. évi január 4. napján elszállított 725 darab, 1900. január hó 5. napjára maradt készletben 25088 darab.

TÁJÉKOZTATÓ. KATHRENER-FÉLE Kneipp malata kávé. Includes an illustration of a man and a woman.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. Budapest, január 5.

A depresszió centruma Közép-Európát borítja és az egész kontinens ma is az alacsony nyomás hatása alatt áll. A magas nyomás egyrészt a távol északon, másrészt Kis-Azsia feletti Ériant Európát.

Az idő a maximumok környékét kivéve, európaészerte csapadékos.

A hőmérséklet északra felül szilárdan van. Hazánkban. Erdélyt kivéve, mindenütt esett az eső.

Az idő általában boros és a hőmérséklet az óvszakhoz képest felette magas.

Küldés: Egyelőre még enyhé, boros és tulnyomóan esős idő várható, később azonban derüls és hőszűkeds valószínű.

UTMUTATÓ. Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállítók Budapest, VII. Kerepesi-út 36) Zongora-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károlyi-körtur sarok Zenepalota. Megjelint MAGYAR-TILINKÓ-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egszersmind 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ara l frt 50 kr.

Első Leánykiképzési Egylet Budapestén, VI. ker., Teréz-körtur 40—42. szám. Alapított 1863. évben. Kifizetett mászkutatók 1892. december hó 31-g 1.500.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiképzési biztosításokra 300 frttól 10.000 frttig.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvényfők: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. VI. Andrassy-ut 5.

Vizsllás. Table with columns for location, date, and various measurements. Includes entries for 'Jan. Jan.', 'm é t é r', 'Tiszai', 'M.-Szeret', etc.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. évi január hó 6-án.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzerette Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy B. Első szakasz: Cillei halála. Második szakasz: Királyi eskü. Harmadik szakasz: Armány. Negyedik szakasz: Vérpad.

Személyek:

V. László	Kiss	Mária	Bárdossy I.
Czillei Ulrik	Szendrői	Erzsébet	Pewny I.
Hunyadi L.	Arányi	Egy hölgy	Berta M.
Hunyadi M.	Payer	Egy zemes	Gonda
Gara	Ney D.		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. évi január hó 6-án.

Másodsor:

Félemberek.

Színmű 3 felvonásban. Irta Malonyay Dezső.

Személyek:

Kun Béla	Ivánfi	Braun	Mihályfi
Blanka	Alszei	Kende	Zilahi
Ilona	Ligeti	1-ső ur	Náday B.
Hosvayné	Márkus	2-ik ur	Füredi
Gedeon	Bercsényi	Inas	Narcsisz
Radó	Császár	Szobaleány	Batizfalvy
Ormány	Náday		

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. évi január hó 6-án.

Tudós nők.

Vígjáték 5 felvonásban. Irta Molière.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. évi január hó 6-án.

Délután 3 óraker mérsékelt helyárrakkal.

Tűbbsincs királyi.

Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képbén. Irta: Benedek Elek.

Személyek:

Mirkó	Balassa	Királyné	Hunyadi M.
Tűbbsincs	Tapolczai	Habakuk	Gyöngyi
Bakarasznyi	Szerény	Ráki	Haraszthy
Miklós	Fenyvesi	Gyöngyvirág	Nógrádi

Este:

Harmadsor:

Szeccszűz.

Szatírikus korpék 5 felvonásban. Irta Lavedan, Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Gostardné	Hunyady	Gambe	Gyöző
Paul Gostard	Fenyvesi	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Labosse	Hegedűs	Jacob	Bárdi
Labossné	Mátrai	Róza	Munkácsi
Alice	Varsányi	Fogadásné	Makróczy
Burány	Tapolczai	Viktor	Szerény
Bobette	Lánczy	Inas	Kassai
Riquiqui	Boros F.		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. évi január hó 6-án.

Délután fél 3 óraker, mérsékelt helyárrakkal.

Nap és hold.

Víg operette 3 felvonásban. Irta A. Vanloo és E. Leterrier. Fordították Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzerette Charles Lecocq.

Személyek:

Pierates	Kovács M.	Manola	Küry Klára
Braséiró	Raskó	Beatrix	F. Hegyi A.
Miguel	Kenedich	Sancheite	Vidorné
Degomez	Szabó A.	Cristoval	Szerdahelyi

Este:

Blaha Luiza asszony mint vendég.

Kürne sűrűfűg.

A népszínházi bizottság által 100 arannyal jutalmazotti népszínű 3 fely. dalokkal és táncokkal, Rákóczi korából. Irta ifj Boker J.

Személyek:

Bocskyné	Krocsányi S.	Tetőny	Szirmai
Ilona	Z. Bárdi G.	Bedő	Vidor
Bögözy	Németh	Bécsi	Blaha L.
Tamas	Tollagi	Katica	Gazsi M.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stylumban ujonnan átalakitva. Ma és mindennap Tisztelettel Rosenber Lajos, kávéház tulajdonos.

„Stefánia“ kávéház Kerepesi-ut 73. szám, Ma és mindennap nagy Varieté előadás csakis elsőrendű művészek fellépte naponta 2 KACAGTATÓ BOHÓZAT. December hó 25-én Bpest kedvence Hartan Ede első fellépte. Szabad bemenet. Számos látogatásért eszed KOCH SÁNDOR kávé.

„Páris“ szálloda Budapest. Körülbelül 100 szoba és szalonok 1 frttól felj. Fürdőszobák és villamvilágítás, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok, Bachusz-pince, látványosság.

„Union-Szálloda“ Utazók és turistáknak kedvezmények. Vendéglő, nagy étterem, kitűnő konyha, mindig friss sör. — Telefon, villanyos világítás. Angol butorzat. Fürdőszobák. Kerékpározóterem 450 mtr. — Olvasóterem.

PETANOVITS Metropole-szállója. Ma KUTHY VINCE kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vasetakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fohérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Stefánia szálloda Budapest legelőcsőbb garni szállodája VII. ker., Murányi-utca 53. szám. Kényelmes tiszta szobák 50 krtól feljebb. Villamos megálló Damjanics és Murányi-utca felől. Telefon.

Putzer György ujonnan átalakított pinceéttermében Deák-tér. ma és mindennap **ILLÉS GÉZA** jó hírnevű nemzeti cigány zenekara hangversenyez. — Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók.

Első budapesti **Kávémagazin** széküldési osztálya **FOLIES CAPRICE** eredeti!! Ma Ujdonság!! **Der Aushilfsgeorg** énekes bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knoch A.-tól. **10 óraker** **Előzőleg 10 óraker** **Szenzációs ujdonság!** **Egy karambol okai.** Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmista.

„Ein Chamer“ Továbbá: **NANDAR** francia excentrique-duo. **Erkély incognito páholyok.** **Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.**

!!! **Magyar tollal írjon minden magyar ember!?** **SCHULER JÓZSEF** Első magyar acélíróttel és tollszár gyárának kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen **versenyképesek.** Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 5f4 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám. — Minden papírkereskedésben kapható.

Sneidig egyenruhákat készít **BLUM SÁNDOR** Budapest, Váci-utca 12. szám.

GÖZEKÉKET, GÖZHENGEREKET és GÖZUTIMOZDONYOKAT minden czélszerű nagyságban és a legutányosabb árak mellett építenek

JOHN FOWLER & Co. Budapest-Kelenföldön a „Tasutállomással szemben.

Abbazia Pension Habsburg I. rangú ház. — Legnagyobb kényelem. — Központi fekvés. — Francia konyha. — Napi penzió 5 forinttól feljebb.

A Kőbányai Királysörfőző Góliát Maláta-Kávéja a legtlaplóbb. Ugyanazon malátából készül, amelyből a hírneves **Góliát Malátasör,** melyet Dr. Korányi és Dr. Kétyl budapesti, és Dr Benodict bécsi egyetemi tanár urak ajánlásai dicsérnek és gyengeségeknél mindenki sikerrel használ.

A Góliát Maláta-Kávé minden más kávépáltkál jobb, tlaplóbb és egésszégesebb; megrendelhető: **LANDAUER IGNÁC és FIAI** budapesti nagykereskedő cég vezérképviseleténél. **Kicsinyben kapható minden fűszerkereskedésben.** **A Góliát Malátasör** megrendelhető: a Kőbányai Királysörfőző r.-t. gyári irodájában Kőbányán és városi irodájában Budapesten, VII., Kertész-utca 30.

CIMBALMOK. Legujabb acélszerkesztett, 5 évi letállással, legelőcsőbb hanggal, rézletfűzre is kaphatók. Saját gyártmányú hangszerek, u. m.: cimbalnok, hegedők, harmonikák, fuvolák, okharánák, bőgők stb. — Kitűnő magyar hurrok. Sokasok általános és alismerés a jó munkáért. Nagy képes az-jegeketk ingyon és lör-meztre köldök meg. **Mogyoróssy Gyula** magy. hangszerepar-telpe Budapest, VIII., Károlyi-ut 71.

Hásasulandók figyelmébe a m. kir. fémjelző hivatal által próbával ellátott ók-szerek, nevezetesen brilliánt fűlbovalók a legelő-mabb kivitelben, gyönyörű gyűrűk és brocheok, valamint karkötők a legelőmabb valódi drágakövekkel ellátva, finom és nagyon jó uri és női órák nagyon szép művű aranyláncokkal, megrendelhető Schönwald Imre arany és ezüst áruk gyárában Pécsen. — Rendelkezésre választék-üldemények 30000 frtig.

Kávé. **Kunz testvérek** Kávé- és tea-behozatal kávé nagypörkölő, a bécsi kávékiz gyártása. Központ: Böcs XIX. Pók: Budapest, Bálvány-utca 2. Legelőbb és legelőcsőbb bevasárlási forrás kávé-házaknak és ismételőldöknak. Keverékek 1.20 krtól feljebb.

A KORONA Takaré- és Hitelszövetkezet Budapest, V., Erzsébet-tér 10. sz. V. évtársulatának működését 1900. január 1-én kezdte meg. Előnyös feltételek mellett nyújt személyhitel-kölcsönöket részjegyek v. üzletrészek alapján; leszámitol tárcaváltókat; elfogad takaréketeket előnyös kamatozás mellett. — Beiratkozni bármikor lehet. **AZ ICAZGATÓSÁG.**

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat **Téli Kiállítása** a városligeti új műcsarnokban **1900. december 15-től 1900. február 1-ig,** nyitva d. e. 9-től este 8-ig. Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny villamos világítás mellett. **Buffet ... Belépődj egy korona; vasárnap d. u. 1 óráttól 20 kr.**

CSAK
Bisemius Ferenc Károlynál.
 Csakis Wien, I. Singerstrasse 11., felel.,
 van óriási választék farsangi és
 keitilon-cikkéből.

Kérem a címre ügyelni és ezt más, hasonló nevű üzlettel
 össze nem téveszteni.
Szenzáció. Ujnonnan szabad Veszélytelen
Tréfás granátok,
 koriandoli vagy virágeseivel.
 Olcsó nagyban árak. Árjegyzék ingyen.

HAJFESTŐ-FESŰ
 (Hoffers szabad.) előkészítet nél-
 küli az ósz vagy vörös hajat
 valódi szőke, barna vagy fe-
 résté festi. Teljesen ártalmat-
 lan! Ezzel az új farsangi! Sok
 ezer darab használtban. Darabja
 5 kor. Frankfurt. Ausztria és Ma-
 gyarság, valamint a Balkánor-
 szákok egyrészt fővárosaiban.
 VÉRTÉS és TÁRSA Lugoson 147.

Fontos sérvbajosoknak.
SZENZACIÓSTALÁLMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly
 általánosan ismert, mint a
 Pollitzer által feltalált és. és kir. szab.
 szerzői jogokkal védett, és a sérv-
 betegek a többi sérvbajosok a követ-
 kezők: 1. nem gyakorol kellőmérté-
 nyomat. 2. Ugy éjelen, mint napra
 hordható. 3. A poltátok oly módon il-
 hely- és kényelmes, hogy a sérvbaj
 teljesen elhárít és így a sérv kiszűrés
 lehetetlen. 4. A biztonságos új feltalálá-
 sával pedig a sérvkötő lecsúsztatása meg-
 van gátolva. Celszerűsége nem úgy
 hely- és kényelmes, mint az új feltalálá-
 sával. Használhatóságát bizonyítja továbbá
 azon számos kóros és általánosítot-
 zat, mely a világ minden tájáról
 (Német, Orosz, Francia, Olasz, Türk,
 orosz, Amerika, India sibi) hoztak
 beérkezett, s melyek a t. végül
 mindenkor rendkívül sikeresek.
 Celszerűsége meg is az árak mérsé-
 keltek.
 Ártalmatlan 7 és 10 ft. Kétoldaltól
 10 és 16 ft.
 Gyermekeknek a félvaló előbb.
 Rendelés a test bőrére kéri
 centiméterekben, levélben a sérv
 jobb, bal, vagy mindkétoldaltól.
 Nagy rakár továbbá valódi angol és
 francia sérvtörő sörtekőkben, harkók,
 köldökösök, irritátor, mindennemű
 mélysekkendő, pócskasztya, hát-
 csemmentő, lágyruha, ágybétét, havi-
 bajfények és minden a szakmába vágó
 cikkekben.
 Egyedül képviselősegi valódi angol és

GUMMI-különlegességekben.
 Postal megbízások, rendeléseket pontosan és titoktartás
 mellett legkedvezőbb ártalvánnyal készülni.
POLLITZER NŐR ÉS FIA
 es. és kir. szabad. orthopediai kötszerek
 Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapítvány 1858
 ÁRTALVÁNYOK kivételre zárt borítékban bérmentre küldetnek.
 A címre ügy. elni tessék.

Titkos betegségek
 gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos
 éven át szerzett gazdag közhírt tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 leggyorsabb legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és
 nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat, vesé-
 gedős sebeket, sziphilit, ennek következményeit,
 makacs borbajokat és az énterisztebél tumori-
 kéregeit.
 Meglegelő az eredményes fertály gyógyszerrel (impo-
 tentia) egy fála, mint öregb egyenként.
 Biztos siker folytat a honorig utolag is firtethet
 Levelek díjlanul válasz; kívánata gyógyszer.
 Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
 (Dohány-utca sarok, I. emelet).
 Bejárát a lépcsőnél. Külön vártótermek.
 Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-9-ig.

KÖHÖGES
ÁRTALVÁNYOK HURUT ELLEN
 A LEGJOBB
RETHY FÉLE
PEMETŐS ZIGORKKA
 Egy doboz
 ára 30 kr.
 Csak akkor van
 használatos, ha minden doboz
 fenékén aláírásom
 látható.
 Rethy Béla gyógyszerész Békes-Csanán.
MINDENKÉNT KAPHATÓ

Alarcos kosztümök kelméből

legjobb atlaszszéri satinból vagy
 más jó szövetekből legjobban
 megvarrva. Gigeri, teljes öltözék
 320 frt. Bohóc, romló, medve,
 Angulus, lovasi, szűz, drble
 3-6 ft. Csoportoknak árme-
 sékítés.
 Cötilion-rendjelek
 100 drble 90 kr. Cötilion-rendjel-
 t-djtemény, 4 drb., vendégl. 1
 boríték 2-30 kr.
 fombolónak és tréfás bazár-
 nak.
 Legnagyobb választék kielel-
 zett, hildában árúkból, körte igen
 haldós és érlekes drbok, száza
 4, 8, 10, 20-100 frt.
 Legújabb érdekes cötilion-turák
 legnagyobb választékban, leg-
 jobban válogatott egyfajtem,
 6 arb 2 és 3 ft, 12 drb 5-30 frt.
 Tréfás és mulatózó hangszerek
 bigofonok tréfa zenekarok szá-
 mára, 6 emberre 2,50 ft, 12 em-
 berre 4,50 ft.
 Confetti (Koriandoli-papírslang)
 legmulatózóbb láncok, pik-
 nikre és bálokra, 100 boríték vagy zacskó 2,75, 4,50-6 frt.
 Papírszavak (dobókigék) 100 drb 75 kr.
 A legzsebb és legártalvabb haldiz
 az új Unepi füzetek, szinek szorint szorítva, mérje 5 kr.
 Helygyodmányok, gyönyörű minták, kívánatra megtekinté-
 re.
 Dus színnyomatú árjegyzék ingyen.
Rix farsangi tårháza, Bécs. II. Praterstrasse 16.
 Telefon 2299.
 Távirati cím: Rix, Bécs, II.

Durbints sógor

Mert mondom, ha mán irtak könyvet a lóruól is,
 gyszénóruól is, miért ne lehetne könyv a sógorruól is?
 Vagy más szóval ez a könyv késképpen a Dur-
 bints sógorral foglalkozkodik, benne van a sógor
 tzehalála is még más efféle keszörvs történetek.
Egy könyv 1 forint.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalá-
 ban, József-körút 18.

Kinek van szeplője?
 vagy bérni folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes
 biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a
világhírű
SERAIL ARCKENOSHOZ,
 mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot,
 hanem az arcbórt vakító fehérít, tisztává és údeve
 teszi. — 1 téglő ára 70 kr. — Postán franko küldve
 1 ft 5 kr. — Szaglan hozzá 1 drb 30 kr.
 Kapható Budapesten: **Dr. József gyógyszerész** urnál,
 Egger-féle Nador-gyógyterárium, valamint minden
 magyarországi gyógyszerterárium.
ROZSNYAY MATYAS gyógyszerész Aradon.

Csödttömeggeladási hirdetmény.

Alulírott csödttömeggondnok, ezennel közhírre-
 teszi, hogy a vb. Grósz M. Menyhért eg csödttömeggel-
 hez leltározott, a csödttelár 1-902. tétele alatt felsor-
 tott 16,983 ft 47 kr. bezerzési értékben és 8913 ft
 50 kr. becsértékben felvett rófós, női divat és női
 konfekciós árúk, továbbá a csödttelár 903-906. sz. a.
 felsorolt 1830 ft bezerzési és 404 ft becsértékben
 felvett üzleti felszerelések ajánlati uton közpénzfize-
 tés mellett eladtni fognak.
 Felhívtnak ezért mindazok, kik mint vevők
 fellépni kívánnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt
 ajánlatukat a csödttelásmány elnöke Dr. Sonnenfeld
 Zsigmond nagyváradi ügyvéd urhoz 1900. január hó
 20-án déli 12 óráig annál inkább adják be, minthogy
 később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
 Ajánlat az árakra és üzleti felszerelésekre
 külön-külön is tehető.
 Az együttes, valamint az árúk megvételére vo-
 natkozó ajánlatokhoz 932 ft, csak az üzleti felszerelé-
 sekre vonatkozó ajánlatokhoz 200 ft bnatpénz tendő le
 a csödttelásmány elnök ur kezébe az ajánlat be-
 adásával egyidejűleg.
 Idegen ajánlattevő köteles helybeli megbízottal
 rendelni. A csödttelásmány a benyújtott ajánlatok
 elfogadásához s illetve a tömegnek íly uton értékesíté-
 séhez köve nincs, ellenben az ajánlat az ajánlattevő
 feltétlenül kötelezi. A csödttelásmány az árúk
 minőségéért felelősséget nem vállal. Ajánlattevő aján-
 lata elfogadása esetében tartozik az árúkraktárt az
 elfogadástól számított 3 nap alatt a vételár késszben-
 ben lefizetés ellenében tömeggondnoktól átvenni,
 valamint az ügylet után járó vételi illetéket is a vétel-
 árba való betudás nélkül sajátjából fizetni.
 A csödttelár, a nagyváradi kir. törvényszék,
 mint csödttörvényszék, valamint a tömeggondnoknál, az
 árúkraktár és üzleti felszerelések pedig alulírott tömeg-
 gondnok közbenjétéll mellett a hivatalos órák alatt
 naponta megtekintethetők.
 Nagyvárád, 1900. január 1.

Dr. Lindenfeld Zsigmond,
 csödttömeggondnok.

Alkalmi ajándékok

kaphatók Budapest, IV. k.
 Károly-körút 26. sz., **LÖWY**
PAULA az „arany forrás”-
 hoz címzett óra- és ékszer-
 kereskedésében:
 Nikkel-remontoir órák 1
 ft 90. Valódi svájci nik-
 kel remontoir órák 2 ft
 90. Fekete acél órák 3 ft
 25. Ezüst remontoir órák
 4 ft 50. Tula remontoir
 órák dupla fedellő 6 ft 90.
 Tálerezott órák 4 ft 75.
 Arany női remontoir órák
 9 ft 90. 14 karat arany
 férfi remontoir órák 17 ft
 60. 14 karat arany fülbe-
 valók 1.80. 14 karat tö-
 mör aranygyűrűk 2 ft 75.
 Nyakláncok, csinos szívek,
 inga- és ébresztőórák iz-
 lése kivételben olcsón
 számíttatnak. Vidéki meg-
 bízások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Minden óráért
 3 évi jótállás.

Hirdetmény.

A nagy királyi állam-
 vasutak igazgatósága nyil-
 vános ajánlati tárgyalást
 hirdet a Debrecen állomá-
 sának létesítendő új fel-
 vételi épület előállítására
 szükséges építési munkák
 végrehajtására.
 A tervek, a költségvo-
 tés, az egységárjegyzék,
 a szerződési tervezet, az
 ajánlati minta, a pályázati
 feltételek, valamint a
 munkák végrehajtásához
 közteli feltételek, Buda-
 pesten, a magyar királyi
 államvasutak igazgatósá-
 ga magasséptényi ügy-
 osztályában (VI. Teréz-
 körút 56. III. em. 14. sz.)
 és Debrecenben az üzlet-
 vezetőség pályafentartási
 osztályában a hivatalos
 órák alatt megtekinthetők.
 Az ajánlatok legkésőbb
 1900. évi január hó 30-án
 déli 12 óráig nyújthatók
 be alulírott igazgatósági
 építési főosztályánál (VI.
 Teréz-körút 56. szám II.
 emelet 10. ajtó).
 Az ajánlatok 50 kraj-
 cáros, az ajánlat mellé-
 kelni ivenként 15 krajcáros
 bélyeggel ellátva, lepecsé-
 telve és következő felirattal
 nyújthatók be:
 „Ajánlat a debreceni
 felvételi épület létesíté-
 sére.”
 Csak az összes munká-
 rákra tett ajánlatok fog-
 nak figyelembe vétetni.
 — Az ajánlat benyújtását
 megelőző napon, vagyis
 1900. évi január hó 29-én
 déli 12 óráig 16.000, azaz
 tízezer magyar korona bi-
 natpénz tendő le a ma-
 gyar királyi államvasutak
 főpénztárájánál (Andrássy-
 út 75. szám, földszint)
 akár készpénzben, akár
 állami betétekre a kalmás
 értékpapírokban.
 A bnatpénzről szóló
 letétjegy az ajánlathoz
 nem csatolandó.
 Az értékpapírok a leg-
 utóbb jegyzett ártályam
 szerint számíttatnak, de
 névértékben felül számlá-
 tásba nem vétetnek.
 Csak idejekorán beér-
 keztet irásbeli ajánlatok
 szolgálhatnak a tárgyalás
 alapjául.
 Posta után beküldött
 ajánlatok és bnatpénzek
 térít vérvényvel adandók
 fel.
 Budapestben, 1899. évi
 december hóban.
 Az igazgatóság.

Kinek van szeplője?
 vagy bérni folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes
 biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a
 világhírű
SERAIL ARCKENOSHOZ,
 mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot,
 hanem az arcbórt vakító fehérít, tisztává és údeve
 teszi. — 1 téglő ára 70 kr. — Postán franko küldve
 1 ft 5 kr. — Szaglan hozzá 1 drb 30 kr.
 Kapható Budapesten: **Dr. József gyógyszerész** urnál,
 Egger-féle Nador-gyógyterárium, valamint minden
 magyarországi gyógyszerterárium.
ROZSNYAY MATYAS gyógyszerész Aradon.

Csödttömeggeladási hirdetmény.

Alulírott csödttömeggondnok, ezennel közhírre-
 teszi, hogy a vb. Grósz M. Menyhért eg csödttömeggel-
 hez leltározott, a csödttelár 1-902. tétele alatt felsor-
 tott 16,983 ft 47 kr. bezerzési értékben és 8913 ft
 50 kr. becsértékben felvett rófós, női divat és női
 konfekciós árúk, továbbá a csödttelár 903-906. sz. a.
 felsorolt 1830 ft bezerzési és 404 ft becsértékben
 felvett üzleti felszerelések ajánlati uton közpénzfize-
 tés mellett eladtni fognak.
 Felhívtnak ezért mindazok, kik mint vevők
 fellépni kívánnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt
 ajánlatukat a csödttelásmány elnöke Dr. Sonnenfeld
 Zsigmond nagyváradi ügyvéd urhoz 1900. január hó
 20-án déli 12 óráig annál inkább adják be, minthogy
 később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
 Ajánlat az árakra és üzleti felszerelésekre
 külön-külön is tehető.
 Az együttes, valamint az árúk megvételére vo-
 natkozó ajánlatokhoz 932 ft, csak az üzleti felszerelé-
 sekre vonatkozó ajánlatokhoz 200 ft bnatpénz tendő le
 a csödttelásmány elnök ur kezébe az ajánlat be-
 adásával egyidejűleg.
 Idegen ajánlattevő köteles helybeli megbízottal
 rendelni. A csödttelásmány a benyújtott ajánlatok
 elfogadásához s illetve a tömegnek íly uton értékesíté-
 séhez köve nincs, ellenben az ajánlat az ajánlattevő
 feltétlenül kötelezi. A csödttelásmány az árúk
 minőségéért felelősséget nem vállal. Ajánlattevő aján-
 lata elfogadása esetében tartozik az árúkraktárt az
 elfogadástól számított 3 nap alatt a vételár késszben-
 ben lefizetés ellenében tömeggondnoktól átvenni,
 valamint az ügylet után járó vételi illetéket is a vétel-
 árba való betudás nélkül sajátjából fizetni.
 A csödttelár, a nagyváradi kir. törvényszék,
 mint csödttörvényszék, valamint a tömeggondnoknál, az
 árúkraktár és üzleti felszerelések pedig alulírott tömeg-
 gondnok közbenjétéll mellett a hivatalos órák alatt
 naponta megtekintethetők.
 Nagyvárád, 1900. január 1.

Dr. Lindenfeld Zsigmond,
 csödttömeggondnok.

PARATLAN A
Thymol
FOG-CREME

Legkellemelebb, legkitünőbb és nélkülözhetetlen
Fogtisztító szer
 tubusokban.
Törvényesen védve.
 1 tubus 60 fillér. (30 kr.)
Mindenütt kapható.
 6 darab szin dobozban 3 korona bérmentve.
 Egyedül készíti és főszékhelyi raktár:
SCHWARTZ ilatszergyára
 hygien. kosmet. laboratorium
 Budapest, VII., Danjanich-utca 28. szám.

Hajaku aczel patkó-sarok

Tetemesen olcsóbb árak.
Folyton éles; csülökklépés lehetetlen.
 Biztos lépés által a lovat kíméli.
Kaszas és Breuer
 Budapest, Róth Váro-út 91.
 Patkoló anyagok és szavár-árúk gyára.

Ószól a haja ??? Ha igen, akkor használja a
Hair Regenerátor
 kitűnő szer, mely nem festi a haját, hanem a haj
 eredeti szinét adja vissza, + Üvegje 1 forint. +
 Egyedül:
Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerterárium
 Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 23. sz.

TITKOS BETEGSÉGEKET
 leggyorsabb gyógyítást és sebeket, az énterisztebél utó-
 balást, az énterisztebél fertőző, magbórák, a bujakor
 kórosbetegségeit, nőknél fehér-folyást, bórmentnyiro
 idült, az énterisztebél, nőknél női betegségeit, me-
 nyelvények a magbórákban együtt főszékhelyi és bórmentnyiro-
 gyekek gyógyút új gyógytómó szerrel, biztos sikerrel,
 gyorsan és ártalvatosan

Dr. Garai Antal
 orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor,
 volt ezász. kir. oszt. főorvos
 RENDEL: naponta 4. e. 10 óráig egész délután 4 óráig,
 díjazott levelek leggyorsabb figyelemmel válaszoltatik
 és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.
 Üzenet: Nőknek külön vártótermek.
 Urnyomat megjelölés a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-
 nál megrendelhető **NEPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a
 10-ik kiadásban megjelent) neml betegségek és azok
 ártalvatos gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 ft 30
 kr., most csak 90 kr., könyv jó besomagolva lesz
 elküldve, 1 ft bekezdés mellett bérmentve vagy 90 kr.
 utánvétel mellett.
 A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A női
 élet ébredése. — III. Az énterisztebél és az ajkál magbó-
 rák. — IV. Húgyvesztés (trijep) és húgyvesztésküldetések.
 — V. A bujakor (siphilis). — VI. Fehér-folyás. — VII. El-
 gyengült fertőző. — VIII. Női magbórák. IX. A ivar-
 szervek megbetegedéseinek főtenyőzője a prostitúció.

„Reuma-szesz”
 orvosi tekintélyek által kik. ellis. külszer. Bnatulatos gyors és
 biztos hatás, a test bármilyen fájdalmát, u. m. reuma,
 csusz, lechins, köbővény, szaggatás, szúrás, nyílásos
 seb, ellen. Vég- és felhőzást 9 perc alatt megszüntet.
 1 üveg ára 1 korona, erősébb üveg ára 2 korona 40
 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyterárium, agr-
 szintén a készítő
Widder Gyula gyógyszerésznel
 S.-A.-Ujhely.
 Főraktár: Terék József gyógyész. urnál Budapest,
 Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyterárium
 „Nador”-hoz.

Az Ústökös
 Megjelenik minden héten tenérek képpel.
 Tartalma: Szatirikák, humoroszek, krónikás adomák.
 Mufkos kalandok, politikai karrikaturák, illusztrált
 adomák, tréfás versek stb. Előzéstési ára negyedévre 2 ft. Kiadóhivatal: V., Kálmán-
 utca 2. sz., „Pallas”-nyomda.
 A „BUDAPESTI NAPLÓ” magán-előzéstől (tehát ide nem érve a kaszinókát, olvasó
 köröket s hasonló egyleteket, valamint a kávéházakat és vendéglőket) az „ÚSTÖKÖST” ked-
 vezményesen áron rendelhetik meg, u. m. negyedévre 1 ft. 50 kr., félévre 3 ft egész évre 6 frton.
 Az előzéstések a „BUDAPESTI NAPLÓ” előzéstésivel együtt egy postaltalványon is beküldhetők.

Nélkülözhetetlen!

minden városi, községi és adóhivatali jegyzőnek.

Állami adókiivetési táblázatok

koronaértékben.

Megrendelhető:

Vidor Ede m. kir. állami végrehajtónál

Budapest, IV., Magyar-utca 28. sz. a.

MAKÓI

TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Meghívás.

A „Makói takarékpénztár részvénytársaság”

XVI. évi rendes közgyűlését

1900. évi január hó 21-én d. e. 10 órakor

Makón a takarékpénztár saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tanákosztási tárgyak:

1. Két közgyűlési tag kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Igazgatósági jelentés az 1899. üzletévről.
3. Felügyelő-bizottsági jelentés. — Az 1899. évi mérleg megállapítása és a fölmentvény iránti határozat.
4. Határozat a tiszta haszon hovatfordítása iránt és az osztalék megállapítása.
5. Felügyelő-bizottsági elnök, két rendes és egy pótlag választása és tiszteletdíjuk megállapítása.

Jegyzet. Részvényesek, kik szavazatjogukkal élni kívánnak, kötelesek a közgyűlés összeülése előtt legalább két nappal részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társasági pénztárnál letenni.

Az 1899. évi mérleg és jelentés az érdekeltek által a közgyűlést megelőző nyolc napon belül, a hivatalos órák alatt a takarékpénztár helyiségében betekinthető.

Makón, 1900. évi január hó 4-én.

Az igazgatóság nevében:

Pártos Izsó, s. k. vezérigazgató.

Polgár Sándor

egyetem. gyakorlati orvos

mű- és közszerész

BUDAPEST,

VII. Erzsébet-körút 50. sz.

Ajánlja dusan felsze-

rozt raktárataajátgyárt-

mányu orvos-sebész

és betegápolási tár-

gyakban.

Saját tulajmánya, m. k.

szabadalmaz Polgár-főle

sérvkötő,

haskötő, görsecs elleni

gummiharisnya, orthopa-

diai készülékek, műlábak

kezek stb.

Valódi francia különle-

geságok F. Bergerand

filis párisi gyarából.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Állás ellen védve 14002. sz. a.

Vesünk bármely zálogház alá

kiállított

zálogcédulát

egmagasabb árban, megrel-

szünk törött, vagy régi arany,

ezüst és egyéb ékszer-

árakat, esetleg csakoly munkaválj

áztatással újra is becsorolunk

részletre

is igen jutatosan elad

Fuchs és Társa

1878. óta létező ékszerész

BUDAPEST,

Erzsébet-körút 17. szám.

I. emelet.

Dus választék mindennemű

arany, ezüst és drága-kövekből

Rendelje meg

A Kereskedelmi

Vegyészeti-el

Klórmentes

Ártalmatlanságért jótállás!

Egy új, hasonlíthatatlanul jó mosószert

gyolcs- és pamutfehérneműhöz

SCHICHT-féle fehérítő-szappan

poralakban.

Előnyök: Legnagyobb kiadósság, könnyű munka, a ruha legnagyobb kímélése vakító fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos esomagokba

Tessék figyelni a védjegyre.

Budapesti képviselő: **DEGGELLER KÁROLY** ur,

Akadémia-utca 9.

Egy háziasszony sem fogja

megbánni az egyszerű kísérletet.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarozsai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDAGSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befocs

kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-

állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hágerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-

mod szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig.

Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárát.

Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal választotok; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Épp most jelent meg

mindenkinek ingyen és bementve

F. Tancrénék, cotillon-figurák,

farangyi és bali cikkek

árjegyzéke.

SEEFELNER J. L.

cs. és kir. műv. papír-, rajz- és festőszert kereskedéséből

Budapest, IV., Váci-utca 9.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanús, gyors, alapos és könyelmes módon biztos gyógyulást óhajló szenvedőknek, 30 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalataival fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyít férfaakat és nőknél foglalkozó zavar

nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket

ugymint húgycsőfolyást, hólyag és vizelet bajokat, buja-

kóros sebeket, syphilit, önfertőzésből eredő idegbajokat, a

legmakacsabb bőrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

megleő biztos eredményre gyorsan a legújabb

modon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. a.

Rendelés: délelőtt 10—11-g, délután 3—3-g.

Külön várótermek. Külön be- és kijárát.

Méréselt díjazás. Levelekre rögtön válasz.

Budapesti villamos városi vasút részvénytársaság.

Hirdetés.

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság 1899. évi április hó 14-én tartott VIII-ik rendes közgyűlése által a társaság igazgatóságának adott felhatalmazás és kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 6 Nagyméltóságának 1899. évi december hó 31-én 88957/1899. sz. a. kelt magas engedélye alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a társaság 5 millió forintnyi alaptőkéje 6 millió forintra fölemeltetik, mely célból 1 millió forint névértékű 10.000 darab új részvény kerül kibocsátásra, a következők módózatok szerint:

1. Kibocsátatik 10.000 darab 100 trt (200 korona) névértékű, az 1900. évi osztalékról szóló szevevényekkel ellátott részvény 324 korona árfolyamon, mely részvények az 1900-ik üzletévtől kezdve vesznek részt a társaság nyereségében.

2. A régi részvényesek elővételi joga olyképp biztosittatik, hogy minden öt régi részvény, illetőleg élvezeti jegy birtoka egy 324 korona árfolyamu új részvény átvételére jogosít.

3. Az elővételi jog gyakorlása 1900. évi január hó 8-tól bezárólag január hó 16-ig az angol-osztrák bank budapesti főktelepének pénztáránál (V. Föld-utca 6. földszint) d. e. 9—12 óráig bejelentendő. Azok a részvényesek, kik ezt az elővételi jogot érvényesíteni kívánják, felhivatnak, hogy részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a fenti határidőn belül a jelzett helyen, kettős jegyzék mellett, — melyek ugyanattól díjmentesen adatnak ki — bemutassák és minden új részvényért 324 koronát és a 200 korona névérték után 1900. január 1-évi számítandó 5%-os folyó kamatot lefizessenek. A régi részvények, illetőleg élvezeti jegyek az elővételi jog gyakorlását kintüntető lebélyegzés után azonnal visszadatnak és az új részvények is azonnal kiszolgáltatnak.

4. Részvényesek, kik részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a jelzett határidőn belül be nem mutatják, elővételi joguktól elesnek és azt később nem gyakorolhatják.

Budapest, 1900. évi január hó 5-én.

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság igazgatósága.

7280. szám.

Faeladási hirdetmény.

A kincstár által a herbusi faraktárba az 1900. év kezdetétől az 1904. év végéig terjedő öt éven át leszállítandó és évenként mintegy 20.000 m³-re tehető fenyőfa anyagnak eladása, valamint a herbusi gőzfűrészeknek 1900. évi július hó 1-től öt évre való bérbeadása iránt, az alulírott erdőigazgatóság hivatalos helyiségében 1900. évi január hó 19-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlatok után, nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási árak:

- a) tutaj és szálfára m³-kint 10 kor. 40 fill.
- b) közepén átfurt tutajfára m³-kint 5 kor. 80 fill.
- c) 16—24 cm. felső átmérőjű rönkfára m³-kint 7 kor. 40 fill.
- d) 24 cm.-nél vastagabb felső átmérőjű rönkfára m³-kint 9 kor. 40 fill.
- e) a gőzfűrész évi hasznobére 6000 korona.

Bánatpénz: 25,000 korona.

Az árverés és szerződési feltételek a m. kir. földmivélsügyi ministerium erdészeti főosztályában, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál, valamint a herbusi faraktárgondnokságnál megszerezhetők.

Kolozsvár, 1899. évi december hó 24-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

Ennek a századnak legszenzációsabb találmányai

a szépség ápolásának terén

Mme. SCHAFFER RÓZA

szerb királyi udvari és kamara-szállító

sokszorosan aranyérmekkel kitüntetett

SZÉPSÉGSZEREL.

Cs. kir. eng.
ésszabadalmazott

Poudre ravissante

minden hölgy számára, aki csak egyszer is kísérletet tett vele, nélkülözhetetlen, vakító fehérré teszi a bőrt, eltünteti pompás zománca alatt az összes bőrfogyatkozásokat, sőt még himlőhelyeket és anyajegyeket is, elsimitja a bőr ráncait és redőit, összehuzza a rossz kendőzéstől kitagult pórusokat és minden női arcot vakítóan, üde-íjjúnak és áttetszőnek tüntet elő. Ez az egyetlen poudre, amelynek használata után meg is lehet mosakodni, — a nélkül, hogy a szenzációs hatása a bőrről eltűnnék. **1 doboz ára 2.50 frt és 1.50 frt.**

Eau ravissante

megóvja a bőrt az elpetyhüdéstől, megerősíti és a legkitünőbb, biztos sikertől koronázott toilette-viz. **1 palack ára 2.50 frt. A Crème, Eau és Poudre ravissante** szereket a párisi és londoni 1897-iki nemzetközi kiállításokon a nagy aranyéremmel tüntették ki.

Crème ravissante

évtizedekkel megifjít, rugalmasan és redőtlen tartja a bőrt; **minden hölgynek** kellene este használnia. **1 tégely ára 1.50 frt.**

Sok ezer leány és asszony köszönheti Mme Schaffer Róza híres találmányainak viruló jószinét, üde-íjju arcbrét, amelynek a kor behatása sem árthat, és a szakadatlanul boérkező hála- és elismerő iratok bizonyoságot tesznek azoknak valójában csodatévő hatásáról. Néhány ilyen hálaíratot kivonatossan közlünk alább, az aláírt hölgyek neveinek közzétételét természetesen megtiltja a diszkreció, de az eredetiek folyton rendelkezésére vannak a szíves megtekintésnek:

Salzburg, 1897. november 17-én. Nagy örömmel kell önnek köszönnöm, hogy az ön szereit a **legjobbakk**, a miket valaha használtam; egy szóval **csodálatosak!**
A. S.

Köflach, 1897. november 15. Mivel az ön poudre ravissante-jának hatásával **rendkívül** meg vagyok elégedve, kérem még egy dobozok a megküldésért, azonkívül egy palack Eau és egy tégely Crème ravissante-ot.
B. igazgatóné.

Braila, 1898. szeptember 24-én. A harmadik tégely Crème ravissante-ommal immár elkészülvén, kérem, tessék nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint 3 tégelyt küldeni, mivel igen rendkívül meg vagyok elégedve a hatással.

Lemberg, 1897. február 18-án. Kérem, tessék nekem forduló postával egy Poudre ravissante-ot, egy tégely Crème ravissante-ot és egy flacon Eau ravissante-ot küldeni. Már két éve használok az ön szereit és hatásukkal rendkívül meg vagyok elégedve.

Versce, 1897. december 6-án. Sietősen közlöm önnek, hogy a megküldött Poudre ravissante-ot megkaptam és igazán meg vagyok vele elégedve, a hatása valójában meglepett. Legyen tehát oly szíves és küldjön azonnal még egy tégely Crème-t és egy flacon Eau ravissante-ot is.

Loschwitz Drezda m. 1898. június 16-án. Kérem küldjön nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint az ön Poudre-ravissantéjából. Kitűnően bevált.

Cs. és kir. eng.
ésszabadalmazott

homlokkötő

(feltalálója

Mme Schaffer Róza) vakító márványfehér, redőtlen homlok szerzésére szolgál. Ez a kötő, éjszakára a homlokra kötve, elsimitja a bőr ráncait és redőit, megfehériti, sárga foltokat és szeplőket legott elmulaszt és egyike a legszenzációsabb találmányoknak a szépség ápolásának terén. **A homlokkötő** éjszakára a homlok köré kötendő, reggel pedig használat után utólagos használatig hűvös helyre elteendő.

Ára darabonként 1.50 frt.

Cs. kir. eng.
és szabadalmazott

Savon ravissante

tartalmazza mindazokat az alkotórészeket, amelyek az arc bőrnek szépséget és ifjúságot adnak és belőle minden tisztáltságot eltávolítanak.

Ez tehát kezeséggel a legajánlatosabb toilette-szappan hölgyeknek és uraknak. Ára darabonként (hat óra eleget) — **80 frt.**

„Kinoir“

visszavarázsolja minden megszült hajnak ifjúsága színét, a legpompásabb szőket, a legfényesebb gesztenyebarnát, a bársonyszerű feketét. **A Kinoir** egyszeri használati elegendő arra, hogy a szőke, barna vagy fekete színt örökre fenntartsuk. Semmiféle mosás nem képes az elért árnyalatot eltávolítani, s a fejbőr is tiszta és fehér marad. **1 doboz ára használati utasítással együtt 1.50 frt és 5 frt.**

Főraktár: Bécs, I. Kohlmarkt 6. szám.

A káros utáztatok kikerülése céljából tessék pontosan figyelni a feltaláló arcképére, valamint a védőjegyre az összes készítmények záróburkolatán, mivel csak az ily készítmények valódiak.

